

UJEDNAČAVANJE KAZNENE SUDSKE PRAKSE OPĆINSKIH I ŽUPANIJSKIH SUDOVA

2022. godina

Priručnik za polaznike/ice

Izrada obrazovnog materijala:

Damir Kos,
Vrhovni sud Republike Hrvatske

Zagreb, rujan 2022.

Copyright 2022.

Pravosudna akademija

Maksimirска cesta 63, 10 000 Zagreb, Hrvatska

TEL +385 1 2357 626 WEB www.pak.hr

SADRŽAJ

1.UVODNE NAPOMENE.....	4
1.1.Ujednačavanje sudske prakse - općenito	4
1.2.Ravnomjerna dodjela predmeta u rad	4
2.DOSTUPNOST SUDSKE PRAKSE	6
2.1.Supra.....	6
2.2.SupraNova	7
3.ZAKONODAVNI OKVIR.....	8
3.1.Zakon o sudovima.....	8
3.2.Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima iz 2015. godine.....	9
3.3.Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima iz 2018. godine.....	10
4.UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM PRAVNIH SHVAĆANJA	11
4.1.PRAVNO SHVAĆANJE SA SJEDNICE KAZNENOG ODJELA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE od 13. prosinca 2021.....	12
4.2.PRAVNO SHVAĆANJE SA SJEDNICE KAZNENOG ODJELA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE 3. ožujka 2022.....	12
5.UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM ZAKLJUČAKA	13
5.1.Z A K L J U Č C I.....	13
5.2.Z A K L J U Č C I.....	16
6.UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE - SENTENCE PRESUDA ŽUPANIJSKIH SUDOVA I VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE	19
6.1.KAZNENI ZAKON	19
6.2.ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU.....	43
6.3.ZAKON O SUDOVIMA ZA MLADEŽ	79
6.4.ZAKON O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ POMOĆI.....	82
6.5.PREKRŠAJNI ZAKON	87
7.ANALIZA NOVIH ODLUKA INTERESANTNIH ZA SUDSKU PRAKSU TE RAZGOVOR SA POLAZNICIMA SEMINARA O PROBLEMIMA U PRIMJENI ZAKONA NA KOJE SU SAMI NAIŠLI	89

1. UVODNE NAPOMENE

U ovom priručniku prvenstveno ukazujemo na primjenu odredbi Kaznenog zakona, Zakona o kaznenom postupku, Zakona o sudovima za mlađeži, Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći, Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Priručnik slijedi sudske praksu nabrojanih zakona kronološkim redom prema člancima pojedinih zakona.

U priručniku su korištene kratice:

KZ/11 – Kazneni zakon

KZ/97 – Kazneni zakon

ZPSKS-EU- Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije

ZOMPO - Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima,

ZSM – Zakon o sudovima za mlađež

ZKP/08 – Zakon o kaznenom postupku

ZUSKOK – Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

1.1. Ujednačavanje sudske prakse - općenito

Ujednačavanje kaznene sudske prakse od posebnog je značaja za pravnu sigurnost građana, a time i ugledu sudstva u cjelini. I nadalje nakon početka rada Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske ujednačavanje sudske prakse zadaća je Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Kako ne postoji jedan sud za ukupnu drugostupanjsku nadležnost, ovaj problem je ostao i dalje.

Prepozнате probleme u ovom postupku pokušalo se donekle ublažiti izmjenama i dopunama Sudskoga poslovnika i uvođenjem algoritma kružne dodjele za kaznene predmete općinske nadležnosti koji se rješavaju u drugome stupnju pred županijskim sudovima. Tim načinom dodjele predmeta u rad ipak nije riješen osnovni problema, ujednačavanje prakse općinskih sudova, nego je umanjen eventualni utjecaj lokalne sredine na rad sudova.

1.2. Ravnomjerna dodjela predmeta u rad

Kazneni odjel Vrhovnog suda će od 1. travnja 2017. također je započeti s primjenom sustava eSpis za upravljanje i rad na sudskim predmetima. Primjena tog sustava donosi određene promjene u organizaciji rada u Kaznenom odjelu, ali i u drugim odjelima Vrhovnog suda (pisarnicama). Značajnije promjene se odnose na način dodjele predmeta u rad, izvješća za praćenje rada te će osnovni podaci o predmetima biti dostupni javnosti putem usluge ePredmet. Dodjela predmeta u rad odvija se primjenom algoritma za automatsku dodjelu predmeta sustava eSpis, uvažavajući definirana pravila:

- 1.) Dodjela predmeta odvija se automatski prilikom osnivanja predmeta u eSpisu
- 2.) Osnivanje predmeta u eSpisu obavlja Kaznena pisarnica
- 3.) Osnivanje predmeta u eSpisu obavlja se prema redoslijedu zaprimanja spisa u Prijemnoj pisarnici (spisu se u Prijemnoj pisarnici na prijemni štambilj pored datuma upisuje podbroj upisa u Prijemnu knjigu)
- 4.) Sustav automatski dodjeljuje predmet u rad izvjestitelju
- 5.) Suci moraju dobiti podjednak broj predmeta u rad u svakoj od definiranih „grupa za dodjelu“
- 6.) Izračun broja dodijeljenih predmeta uvažava oslobođenja sudaca (primjerice, za suca s oslobođenjem 50% svaki predmet koji mu se dodijeli u rad se vrednuje kao 2 predmeta)
- 7.) Kod prijelaza u novo razdoblje (novu kalendarsku godinu), postavlja se početni brojač u eSpisu kako bi se broj dodijeljenih predmeta izjednačio i na dulje razdoblje od godine dana (suci koji su dobili najmanje predmeta u određenoj grupi, imat će početno stanje 0, dok će sucima koji su dobili više predmeta početno stanje biti uvećano za razliku u broju predmeta)

Iznimke u kojima se ne primjenjuje algoritam za automatsku dodjelu predmeta ili se djelomice primjenjuje su:

- predmeti u kojima je VSRH u trećem stupnju već ranije ukinuo odluku i predmet vratio nadležnom sudu, kada će se spis u povodu nove žalbe na drugostupanjsku presudu vrati VSRH dodjeljuje su u rad istom izvjestitelju
- izvanredne dodjele predmeta sudskim savjetnicima na temelju naloga predsjednika odjela
- ako se iz jednog spisa predmeta formira više predmeta u Vrhovnom sudu, samo se prvi takav predmet dodijeli primjenom algoritma za nasumičnu dodjelu, a svi ostali predmeti dodjeljuju se istom izvjestitelju
- ako je sudac otišao sa suda njegovi predmeti se uzimaju kao novi priliv i upućuju na redovitu automatsku dodjelu
- ako se novom sucu formira referata on dobiva predmete do prosjeka koji su dobili drugi suci u prethodnih 12 mjeseci po grupama predmeta, a nakon toga

redovitom automatskom dodjelom ravnomjerno s ostalim sucima u tekućoj godini, na način da mu se broj primljenih predmeta smatra jednakim broju predmeta kao kod suca koji je primio najmanje predmeta u pojedinoj grupi u toj godini.

Ovi izuzeci od automatske kružne dodjele spisa pretpostavljeno još su brojniji kada je riječ o Visokom kaznenom sudu RH odnosno drugostupanjskim županijskim sudovima koji odlučuju o žalbama.

Da bi sudsku prasku mogli uspješno ujednačavati ona najprije mora biti dostupna svim sucima, što znači da mora biti objavljena. Osim toga mora postojati zakonodavni okvir koji danas postoji samo djelomice.

2. DOSTUPNOST SUDSKE PRAKSE

Za uspješno ujednačavanje sudske prakse potrebno je najprije učiniti je dostupnom svima sucima, sudskim savjetnicima, te pravnoj i općoj javnosti što je danas u velikoj mjeri i ostvareno.

2.1. Supra

Uz pomoć sredstava Europske unije i upornim nastojanjem Vrhovnoga suda sudska praksa je u velikoj mjeri dostupna putem intraneta ili javnoga web-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske predstavio je javnosti u srijedu 17. prosinca 2003. novi sustav objavljivanja sudske prakse – SuPra

Dostupnost prakse Vrhovnoga suda je izrazita jer se sve odluke Vrhovnoga suda anonimiziraju i indeksiraju, a nakon toga objave na javnome web-u što je jedinstvena europska praksa.

Trenutno na javnome webu imamo već više od 230.000 odluka Vrhovnoga suda i županijskih sudova koje su anonimizirane i indeksirane tako da se mogu pretraživati po stvarnom i zakonskom kazalu kao i po ključnim riječima u tekstu svake odluke.

Praksa nižih sudova: visokih sudova, županijskih i općinskih djelomice se objavljuje na internetu, ali nekoliko godina najvećim dijelom je dostupna na Intranetu tako da je dostupna svim sucima koji ju mogu vidjeti i koristiti na svojim sudovima ulazeći u sustav SupraNove putem lozinki koje su određene svakom sucu i sudskom savjetniku za tu svrhu.

2.2. SupraNova

Objavom sudske odluke na Intranetu omogućeno je tzv. samo-ujednačavanje ili tzv. horizontalno ujednačavanje sudske prakse. Kako su sve odluke dostupne očekuje se da sući kada rješavaju neki pravni slučaj prouče sudske prakse drugih sudova o istoj stvari kako bi provjerili ispravnost ili pogrešnost vlastitog tumačenja zakona.

Trenutno je na intranetu objavljeno više od 1.800.000 različitih odluka koje se mogu pretraživati po ključnim riječima, a one koje su indeksirane mogu se pretraživati i po stvarnom ili zakonskom kazalu.

Cilj:

- ujednačena sudska praksa

Kako ga postići:

- dostupnost sudske prakse svim sucima, općoj i pravnoj javnosti – internet – Portal sudske prakse
- dostupnost sudske prakse svim sucima – intranet – SupraNova
- zakonodavno okvir – Zakon o sudovima (čl. 27. i čl. 43. ZOS)
- edukacija sudaca i sudske savjetnika na svim razinama u korištenju sudske prakse.

Početkom 2011. godine pokrenut je novi projekt objave sudske prakse – SupraNova

- danas taj projekt uz manje izuzetke obuhvaća sve sudove u RH
- njegov cilj, tzv. horizontalno ujednačavanje sudske prakse, je postignut

SupraNova i eSpis

- Dva neovisna i različita sustava za evidenciju istih i/ili sličnih podataka o odluci
- Unapređenje sustava SupraNova i eSpis
- Smanjenje opterećenja krajnjih korisnika i olakšan rad
- Jednostavnija administracija
- Točnost i usklađenost podataka
- Jedinstvenost podataka

- Rad u jednom sustavu za zapisničare (eSpis)
- Integracijom je omogućeno da se ta dva procesa spoje u jedan pa nije potrebno još jednom unositi i digitalno otpremati odluku kroz SupraNova aplikaciju

3. ZAKONODAVNI OKVIR

3.1. Zakon o sudovima

Zakonodavni okvir koji se tiče ujednačavanja sudske prakse propisan je u Zakonu o sudovima, a od tri odredbe dvije su u 2015. godini izmijenjene i dopunjene. Tako je propisano da je:

Viši sud dužan je nižem суду ukazati na nedostatke koje je uočio prigodom odlučivanja o pravnom lijeku ili na drugi način.

Viši sud može tražiti od nižeg suda podatke u svezi s primjenom zakona, problemima koji se javljaju u suđenju, praćenju i proučavanju sudske prakse te druge podatke, a može izvršiti i neposredan nadzor nad radom tog suda i pojedinih sudaca, kao i organizirati zajedničke sastanke radi razmatranja navedenih pitanja.

Vrhovni sud Republike Hrvatske će radi razmatranja spornih pravnih pitanja koja se odnose na drugostupanjsko sudovanje, u svrhu ujednačavanja sudske prakse, svakih šest mjeseci, a po potrebi i češće, organizirati zajednički sastanak s predsjednicima sudske odjela svih županijskih sudova. Zaključci sa sastanka objavit će se na internetskoj stranici Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Viši sud prigodom provedbe ovlaštenja iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne smije ni na koji način utjecati na neovisnost i slobodu suda nižeg stupnja u donošenju odluke u pojedinom predmetu.¹

Kada je riječ o sjednicama sudske odjela:

Na sjednicama sudske odjela razmatraju se pitanja od interesa za rad odjela, a posebice organizacija unutarnjeg poslovanja, sporna pravna pitanja, ujednačavanje sudske prakse i pitanja važna za primjenu propisa iz pojedinih pravnih područja te praćenje rada i stručnog usavršavanja sudaca, sudske savjetnika i sudačkih vježbenika raspoređenih na rad u odjelu.

Na sjednicama sudske odjela županijskog suda, Visokog kaznenog suda, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike

¹ Članak 27. (NN 33/15) Zakona o sudovima

Hrvatske i Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske razmatraju se i pitanja od zajedničkog interesa za sudove nižeg stupnja s područja tih sudova.

Na sjednici odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske razmatraju se pitanja od zajedničkog interesa za pojedine ili sve sudove s područja Republike Hrvatske te se razmatraju i daju mišljenja o nacrtima propisa iz pojedinoga pravnog područja.²

3.2. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima iz 2015. godine

Kada je riječ o Vrhovnom sudu Republike Hrvatske:

U Vrhovnom sudu Republike Hrvatske osnivaju se sljedeće ustrojstvene jedinice: Ured predsjednika, Kazneni odjel, Građanski odjel, ustrojstvene jedinice za praćenje, proučavanje i bilježenje sudske prakse pri odjelima te za praćenje i proučavanje sudske prakse sudova pri Vijeću Europe i Europske unije, Centar sudske prakse te ustrojstvene jedinice za poslove sudske uprave.

Građanski odjel obuhvaća područja građanskog, trgovačkog i upravnog prava.

Kazneni odjel obuhvaća područja kaznenog i prekršajnog prava te stegovnih postupaka prema propisima o odvjetništvu i javnom bilježništvu.

Suci se raspoređuju u odjele godišnjim rasporedom poslova.

Centar sudske prakse prati, analizira i objavljuje sudske prakse sudova u Republici Hrvatskoj i praksu sudova koji odlučuju na razini Vijeća Europe i Europske unije. Voditelj Centra sudske prakse je sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske određen godišnjim rasporedom poslova.

Centar sudske prakse djeluje i kroz područne centre pri županijskim sudovima u Osijeku, Rijeci, Splitu, Varaždinu i Zagrebu, čije voditelje imenuje predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz reda sudaca županijskog suda uz prethodno mišljenje predsjednika suda pri kojem Centar sudske prakse djeluje.

Unutarnje ustrojstvo i način rada Centra sudske prakse pobliže se uređuje Poslovnikom o radu Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

U Uredu predsjednika obavljaju se poslovi sudske uprave, poslovi međunarodne suradnje, poslovi izobrazbe sudaca i poslovi protokola za potrebe toga suda.

Na poslove protokola Vrhovnog suda Republike Hrvatske na odgovarajući se način primjenjuju propisi o protokolu Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske. Vrhovni sud može za svoje poslove protokola upotrebljavati objekte koji su u tu svrhu na raspolaganju Hrvatskom saboru i Vladi Republike Hrvatske.

Unutarnje ustrojstvo Vrhovnog suda Republike Hrvatske pobliže se uređuje Poslovnikom tog suda i Sudskim poslovnikom, sukladno zakonu. Poslovnik Vrhovnog

² Članak 38. Zakona o sudovima

suda Republike Hrvatske donosi predsjednik suda nakon pribavljenog mišljenja Opće sjednice.³

3.3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima iz 2018. godine

Prema odredbi članak 43. stavak 1. Zakona o sudovima u Vrhovnom суду Republike Hrvatske osnivaju se sljedeće ustrojstvene jedinice:

- Ured predsjednika,
- Kazneni odjel,
- Građanski odjel,
- ustrojstvene jedinice za praćenje, proučavanje i bilježenje sudske prakse pri odjelima
- ustrojstvene jedinice za praćenje i proučavanje sudske prakse sudova pri Vijeću Europe i Europske unije,
- Centar sudske prakse
- ustrojstvene jedinice za poslove sudske uprave.

Prema odredbi članak 43. stavak 5. Zakona o sudovima Centar sudske prakse prati, analizira i objavljuje sudsку praksu sudova u Republici Hrvatskoj. Voditelj Centra sudske prakse je sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske određen godišnjim rasporedom poslova.

³ Članak 43. (NN, 33/15)

4. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM PRAVNIH SHVAĆANJA

Ujednačavanje sudske prakse donošenjem pravnih shvaćanja uobičajena je praksa Vrhovnoga suda, Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske i nekih viših i županijskih sudova.

Donošenje pravnih shvaćanja danas je predviđeno u članku 38. Zakonu o sudovima u dijelu koji govori o unutarnjem ustrojstvu sudova, gdje je opisan način rada sudske uprave i sudskih odjela.

Pravno shvaćanje prihvaćeno na sjednici sudskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, Upravnog suda Republike Hrvatske, Visokoga prekršajnog suda Republike Hrvatske, Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske i županijskog suda obvezno je za sva drugostupanska vijeća ili suce pojedince toga odjela.

To znači da donesena pravna shvaćanja nisu obvezna za niže sudove nego ona prema njima djeluju samo snagom vlastite uvjerljivosti. Međutim, potrebno je navesti da niži sudovi u pravilu prihvaćaju pravna shvaćanja donesena o strane viših sudova, nekad zbog toga što se s njima slažu, a ponekad možda i radi bojazni da bi im suprotna odluka, u slučaju podnošenja pravnoga lijeka, mogla biti ukinuta jer je sudac u svojoj odluci izrazio pravno shvaćanje koje nije sukladno onomu koje je donio viši sud koji će o istoj stvari odlučivati u povodu izjavljenog pravnome lijeka.

Čini nam se da je donošenje pravnih shvaćanja neophodno za ujednačavanje sudske prakse kada je pravna norma nedovoljno jasna tako da daje mogućnosti za dvojaka tumačenja. Sigurno bi bilo daleko bolje da su pravni propisi tako sročeni da ne ostavljaju nikakvu dvojbu oko toga što je zakonodavac određenom pravnom normom želio postići, no kako često puta nije tako donošenje pravnog shvaćanja spasonosno je rješenje kojim se pridonosi boljom primjeni prava.

Donošenje pravnih shvaćanja je neophodno ne samo kod nedorečenih pravnih normi nego i onda kada sudovi istu pravnu normu različito tumače i primjenjuju pa se pravnim shvaćanjem ujednačava sudska praksa, a građani se u svom pravnom položaju izjednačuju pred zakonom.

Kako je edukacija u pravcu ujednačavanja sudske prakse permanentna u 2021. godini nastaviti ćemo s edukacijom u svim pravcima kao i ranije

**4.1. PRAVNO SHVAĆANJE SA SJEDNICE KAZNENOG
ODJELA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE
od 13. prosinca 2021.**

4.1.1. (članak 40. u svezi s člancima 55.; 56. i 57 KZ/11 – sporedna novčana kazna uz glavnu kaznu koja je uvjetovana, djelomično uvjetovana ili zamijenjena radom za opće dobro)

Sporednu novčanu kaznu sud može izreći i kada je u odnosu na glavnu kaznu zatvora izrečena uvjetna osuda (članka 56. KZ/11), djelomičnu uvjetnu osudu (članka 57. KZ/11) ili je glavnu kaznu zatvora zamijenio radom za opće dobro (članak 55. KZ/11).

**4.2. PRAVNO SHVAĆANJE SA SJEDNICE KAZNENOG
ODJELA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE 3.
ožujka 2022.**

4.2.1. PRAVNO SHVAĆANJE 1.

(članak 51. stavak 2. u svezi s člancima 44. stavak 2.; 46. stavak 3. i 5. KZ/11 – za kaznena djela u stjecaju mogućnost izricanja jedinstvene kazne dugotrajnog zatvora na godine i mjesecе)

Primjenom odredaba KZ/11 jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora moguće je, nakon što su utvrđene pojedinačna kazna dugotrajnog zatvora i kazna zatvora ili pojedinačne kazne zatvora čiji zbroj prelazi dvadeset jednu godinu, uz primjenu odredbe članka 51. stavka 2. KZ/11. te smislenom primjenom odredbe članka 44. stavka 2. KZ/11., izreći i na godine i mjesecе.

4.2.2. PRAVNO SHVAĆANJE 2.

(članak 51. stavak 2. u svezi s člancima 44. stavak 1.; 46. stavak 1. KZ/11 – za kaznena djela u stjecaju moguće je kada zbroj kazni ne prelazi dvadesetjednu godinu

najvišu pojedinačno utvrđenu kazne povisiti preko dvadeset godina, ali manje od zbroja kazni)

Pri primjeni odredaba KZ/11, ako je zbroj pojedinačnih utvrđenih kazni zatvora premašuje dvadeset godina, a ne prelazi dvadeset jednu godinu, jedinstvenu kaznu zatvora moguće je, primjenom odredbe članka 51. stavka 2. KZ/11., izreći na godine i mjesecu u trajanju većem od dvadeset godina, a manjem od dvadeset jedne godine. Takva kazna ne smatra se kaznom dugotrajnog zatvora.

5. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM ZAKLJUČAKA

Prema odredbi članka 27. Zakona o sudovima Vrhovni sud Republike Hrvatske će radi razmatranja spornih pravnih pitanja koja se odnose na drugostupansko sudovanje, u svrhu ujednačavanja sudske prakse, svakih šest mjeseci, a po potrebi i češće, organizirati zajednički sastanak s predsjednicima sudske odjela svih županijskih sudova. Zaključci sa sastanka objavit će se na internetskoj stranici Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Donošenje ovih zaključaka pridonosi ujednačavanju sudske prakse jer smo primijetili da se suci drže pravnih stavova koji su u zaključcima izneseni. Za sada nismo primijetili da postoje odstupanja što je i razumljivo jer se zaključci donose samo o onim pravnim problemima oko kojih se postigne jednoglasnost svih predsjednika Kaznenih odjela Županijskih sudova.

5.1. ZAKLJUČCI

Doneseni na sastanku predsjednika vijeća i sudaca evidencije Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske sa predsjednicima vijeća Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske i predsjednicima Kaznenih odjela svih županijskih sudova održan 29. studenog 2021.

ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU („Narodne novine“ broj („Narodne novine“ br: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17 i 126/19 - dalje u tekstu: ZKP/08)

5.1.1. Zaključak 1.

(članak 98. stavak 1. u svezi s člankom 125. stavak 1. točka 1. ZKP/08)

Kad sud izrekne nepravomoćnu presudu kojom okrivljenika oslobađa od optužbe ili se optužba odbija ili je okrivljeniku izrečena novčana kazna, rad za opće dobro, uvjetna osuda ili sudska opomena, ili kazna zatvora u trajanju kraćem ili jednakom dotadašnjem trajanju istražnog zatvora, ukinuti će mjeru opreza koja je bila određena u tom kaznenom postupku.

5.1.2. Zaključak 2.

(Članak 127. stavak 4.; članak 395. stavak 2.; članak 396. stavak 2.; članak 396. stavak 2. ZKP/08)

I. Zakonski izraz "sud u zasjedanju" obuhvaća stadij postupka od otvaranja zasjedanja (čl. 400. ZKP/08.) do zaključenja rasprave (čl. 477. ZKP/08.), kao i tijekom vijećanja i glasovanja. Osim odluka na čije donošenje je sud (vijeće, odnosno sudac pojedinac) ovlašten odredbama od čl. 400. do čl. 477. ZKP/08., sud u zasjedanju donosi i odluke o:

- određivanju, produljenju i ukidanju istražnog zatvora (čl. 127. st. 4. ZKP/08.)
- isključenju javnosti s rasprave (čl. 388. ZKP/08.)
- uklanjanju osoba koje prisustvuju raspravi (čl. 395. st. 2. ZKP/08.)
- udaljenju optuženika iz zasjedanja (čl. 396. st. 2. ZKP/08.)

II. Taj izraz odnosi se i na vijeće i na suca pojedinca.

5.1.3. Zaključak 3.

(članak 266. i članak 557.e. ZKP/08)

Privremena mjera obustave izvršenja finansijskih transakcija iz čl. 266. ZKP/08. ne podliježe obaveznim kontrolama svaka tri mjeseca kao mjera iz čl. 557.e. ZKP/08.

Odluku o prijedlogu za donošenje mjere iz čl. 266. ZKP/08. nakon potvrđivanja optužnice donosi raspravno vijeće tijekom rasprave, a odluku o prijedlogu državnog odvjetnika izvan rasprave donosi izvanraspravno vijeće.

Privremena mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi podliježe kontroli svaka tri mjeseca (čl. 557.e st. 3. ZKP/08.), a kontrolu provodi raspravni sud kada rok za kontrolu nastupa u vrijeme kada je rasprava u tijeku, a izvanraspravno vijeće ako sud nije u raspravnom zasjedanju.

5.1.4. Zaključak 4.

(članak 355 ZKP/08 u svezi s čl. 305. KZ/11)

Dopušteno je i moguće voditi kazneni postupak za kazneno djelo lažnog iskaza iz čl. 305. KZ/11. i prije nego li je postupak u kome je prema tvrdnji državnog odvjetnika svjedok dao lažan iskaz pravomoćno dovršen i pravna konstrukcija „preuranjenog“ optuženja kao razloga za nemogućnost optuženja i vođenje ovakvog postupka je pogrešna.

5.1.5. Zaključak 5.

(članak 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08)

Izreka presude nije nerazumljiva ako u njoj nije navedena konkretna brzina koja bi morala biti prekoračena da bi se radilo o povredi blanketne norme čl. 51. ZoSPC-a (brzina neprilagođena stanju i uvjetima na kolniku), već je dovoljno u obrazloženju presude navesti zašto se brzina kojom se kretao okrivljenik prije prometne nesreće smatra „neprilagođenom“ uz obrazloženje čemu je ta brzina bila neprilagođena.

KAZNENI ZAKON („Narodne novine“ br: 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – odluka Ustavnog suda, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 143/12. – dalje u tekstu: KZ/97)

5.1.6. Zaključak 6.

(članak 312. u svezi s člankom 89. stavak 7. KZ/97)

Kupovanje goriva od strane vozača vozila pravne osobe, državnog tijela i tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave ne ulazi u djelokrug poslova iz područja djelovanja te pravne osobe, odnosno tijela pa to nije niti radnja odgovorne osobe u smislu odredbe čl. 89. st. 7. i čl. 312. KZ/97.

KAZNENI ZAKON („Narodne novine“ br: 125/11., 144/12., 56/15. , 61/15. , 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21. – dalje u tekstu: KZ/11)

5.1.7. Zaključak 7.

(članak 55. stavak 2. KZ/11)

Izričaj iz članka 55. stavka 2. KZ/11 „....već osuđenim osobama na kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci“ valja tumačiti kao raniju osudu na kaznu

zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci koja nije uvjetovana odnosno koja nije zamijenjena radom za opće dobro.

ZAKON O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ POMOĆI U KAZNENIM STVARIMA
("Narodne novine" br. 178/04. – dalje u tekstu: ZOMP)

5.1.8. Zaključak 8.

(članak 48. i 49. ZOMP-a)

Budući da državni odvjetnik u postupku izručenja prema pravnom shvaćanju sjednice Kaznenog odjela (broj Su-IV-23/2020-18 od 5. listopada 2020.) nema svojstvo stranke (a time ni pravo žalbe protiv odluke o izručenju), nema ga ni u postupku odlučivanja o istražnom zatvoru.

5.2. Z A K L J U Č C I

Doneseni na sastanku predsjednika vijeća i sudaca evidencije Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske sa predsjednicima vijeća Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske i predsjednicima Kaznenih odjela svih županijskih sudova održan 9. lipnja 2022..

KAZNENI ZAKON ("Narodne novine" br: 125/11., 144/12., 56/15. , 61/15. , 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21. – dalje u tekstu: KZ/11)

5.2.1. Zaključak 1.

(članak 43. stavak 2. i 4. u svezi s člankom 55. stavak 1. i 2. KZ/11)

Kada sud prisilno izvršava izrečenu/preostalu nenaplačenu novčanu kaznu u visini većoj od 360 dnevnih iznosa, a novčana kazna se ne može ni prisilno naplatiti u roku od tri mjeseca, sud će uz pristanak osuđenika donijeti odluku o zamjeni novčane kazne radom za opće dobro, na način da se jedan dnevni iznos zamjeni s dva sata rada, pri čemu rad za opće dobro ne smije premašiti sedamsto dvadeset sati neovisno o visini novčane kazne koju se prisilno izvršava.

5.2.2. Zaključak 2.

(članak 82. stavak 1. KZ/11 u primjeni u odnosu na članke 251.; 252.; 253.; 293.; 294. i 296 KZ/11)

Za kaznena djela primanja mita ili kaznena djela davanja mita koja su ostvarena na način da je mito stvarno i predano/primljeno, zastara kaznenog progona počinje teći dovršetkom počinjenja tog kaznenog djela tj. danom predaje odnosno primanja mita.

ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU („Narodne novine“ broj („Narodne novine“ br: 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17 i 126/19 - dalje u tekstu: ZKP/08)

5.2.3. Zaključak 3.

(članak 554. stavak 1. u svezi s čl. 549. st. 3. ZKP/08)

U činjeničnom opisu presude kojom se utvrđuje da je okrivljenik u stanju neubrojivosti počinio protupravno djelo nužno je navesti namjeru optuženika pri takvom postupanju.

5.2.4. Zaključak 4.

(članak 505. stavak 1. u svezi s čl. 19.e stavak 1. točka 1. ZKP/08)

U postupku po izvanrednom pravnom lijeku – obnovi kaznenog postupka, o žalbi protiv rješenja kojim je u prvom stupnju odlučio županijski sud, u drugom stupnju odlučuje Visoki kazneni sud Republike Hrvatske.

5.2.5. Zaključak 5.

(članak 482. u svezi s člankom 459. stavak 2 ZKP/08)

Kada je zakon od vremena počinjenja kaznenog djela do trenutka presuđenja mijenjan, sud je dužan u presudi kojom optuženika proglašava krivim, nakon što utvrdi postojanje pravnog konituiteta, utvrditi i koji zakon je kao najblaži za počinitelja primijenio, a što je dužan i označiti kako u uvodu presude tako i u obrazloženju presude.

5.2.6. Zaključak 7.

(članak 145. stavak 4 ZKP/08 u svezi s Pravilnikom o visini nagrada za rad odvjetnika po službenoj dužnosti obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela koju je donio ministar pravosuđa i uprave od 17. veljače 2022. i Tbr. 48. stavak 3. Odvjetničke tarife)

Braniteljima postavljenima po službenoj dužnosti naknada za obavljene radnje određuje se prema Tarifi koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka, kako je to normirano Tbr. 48. Odvjetničke tarife, a sve s obzirom na to da u Pravilniku o visini naknade za rad odvjetnika po službenoj dužnosti obrana na teret proračunskih sredstava i odvjetnika kao opunomoćenika djeteta žrtve kaznenog djela koju je donio ministar pravosuđa i uprave od 17. veljače 2022. (NN 22/2022) nije ništa navedeno u odnosu na eventualnu promjenu Tbr. 48. st. 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima („Narodne novine“ br. 178/04. – dalje u tekstu: ZOMPO)

5.2.7. Zaključak 6.

(članak 54. ZOMPO)

U postupku izručenja po odredbama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima pristanak izručenika na predaju državi moliteljici po pojednostavljenom postupku izručenja, bez da se istovremeno odrekao načela specijalnosti (članak 40. stavak 2. ZOMPO-a), ne priječi provođenje pojednostavljenog izručenja.

6. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE - SENTENCE PRESUDA ŽUPANIJSKIH SUDOVA I VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE

6.1. KAZNENI ZAKON

6.1.1. Članak 3. stavak 4. i članak 8. stavak 2. KZ/11

Kod produljenih kazneni djela ili trajnih kaznenih djela djelo se smatra počinjenim danom posljednje radnje odnosno danom dovršenja radnje, pa se na to kazneno djelo ima primijeniti zakon važeći kada je poduzeta posljednja radnja odnosno kada je kazneno djelo dovršeno, neovisno o tome što su zakoni važeći u vrijeme trajanja trajnog kaznenog djela ili produljenog djela bili blaži.

„6.Međutim, kod ocjene žalbenih navoda državnog odvjetnika i odgovora na temeljno pravno pitanje kada je kazneno djelo počinjeno, kao prepostavke razmatranja primjene blažeg zakona i posljedično odmjeravanja kazne, drugostupanjski sud je posve zanemario zakonsko određenje vremena počinjenja kaznenog djela. Tako je jasno propisano u čl. 8. st. 2. KZ/11.-V, koja norma je od stupanja na snagu novog Kaznenog zakona (1. siječnja 2013.) do danas neizmijenjena, da ako se počiniteljeva djelatnost sastoji iz više vremenski odvojenih radnji, djelo je počinjeno danom posljednje radnje, a kod kaznenih djela kod kojih radnja traje, danom prestanka radnje. Pored toga, ova norma je u korelaciji sa odredbom čl. 3. st. 4. KZ/11.-V (također neizmijenjena od stupanja na snagu novog Kaznenog zakona) na koju osnovano upire državni odvjetnik u zahtjevu, prema kojoj se, u slučaju izmjene zakona za vrijeme počinjenja djela, ima primijeniti zakon koji je bio na snazi u vrijeme dovršenja radnje.

7.Prema tome, u pravu je državni odvjetnika da je na radnje opisane u izreci prvostupanske presude trebalo primijeniti odredbe KZ/11.-V jer su kaznena djela nasilja u obitelji i povrede djetetovih prava (kao i tjelesne ozljede) počinjena nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 126/19) kojim zakonom je za spomenuta kaznena djela povišen zakonski minimum kazne zatvora na jednu godinu. Stoga je za izricanje kazne ispod minimuma bilo potrebno primijeniti odredbe o ublažavanju kazne (žalbeni prigovor državnog odvjetnika) što je u konkretnom slučaju, uslijed pogrešne pravne oznake djela, izostalo. Drugim riječima, budući da su sva kaznena djela počinjena nakon stupanja na snagu posljednje novele Kaznenog zakona, a zakon se nakon počinjenja djela prije donošenja pravomoćne presude nije izmijenio to je pogrešno rezoniranje drugostupanjskog suda o vremenu počinjenja djela i primjeni blažeg zakona.“

6.1.2. Članak 36. KZ/11

Kada iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je jedan optuženik postupajući na temelju zajedničke odluke s drugim optuženikom bitno pridonio počinjenju djela,, za zaključak o postojanju supočiniteljstva neodlučna je činjenica to što svaki od optuženika nije osobno poduzeo radnje kojima je oštećeniku nanesena inkriminirana osobito teška tjelesna ozljeda . Naime, odredba članka 36 KZ/11 jasno proizlazi da supočiniteljstvo postoji i kada ta druga osoba na drugi bitan način pridonese ostvarenju kaznenog djela.

„Nadalje, imajući na umu da iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da su oba optuženika fizičke atake prema oštećeniku izvjesno poduzeli povodom istog motiva (verbalnog sukoba oštećenika s njihovim ocem), te povezujući tu činjenicu s prethodno opisanom dinamikom i vremenski slijedom odvijanja inkriminiranog zbivanja (tako optuženik Valentino Šajnović najprije s metalnom šipkom zamahuje prema glavi oštećenika Zvonka Brblića, nakon čega ga optuženik Vjekoslav Šajnović sa staklenom kriglom udara u područje glave, a u situaciji kada se oštećenik nalazi na tlu, gdje je pao nakon udarca kriglom, optuženi Valentino Šajnović ga još nekoliko puta metalnom šipkom udara u područje desne potkoljenice), prvostupanjski sud, suprotно žalitelju, izvodi pravilan zaključak da je kritične zgode između optuženika postojao prešutni dogovor i zajednička odluka da počine predmetno djelo, a budući da radnje koje je optuženik Valentino Šajnović pritom poduzeo prema oštećeniku, kao i prethodno navedena voljna komponenta na njegovoj strani, i po stavu ovog drugostupanjskog suda, upućuju na nedvojben zaključak da je time bitno pridonio ostvarenju djela, sud prvog stupnja s pravom zaključuje da je optuženik Valentino Šajnović u počinjenju predmetnog djela sudjelovao u svojstvu supočinitelja.

Naime, u smislu odredbe iz čl. 36. st. 2. KZ/11 kada više osoba na temelju zajedničke odluke počini kazneno djelo tako da svaka od njih sudjeluje u počinjenju radnje ili na drugi način bitno pridonese počinjenju istog, svaka od njih kaznit će se kao počinitelj (supočinitelji). Budući da iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je optuženik Valentino Šajnović postupajući na temelju zajedničke odluke s optuženikom Vjekoslavom Šajnovićem bitno pridonio počinjenju djela, to se u konkretnom slučaju ukazuje kao neodlučna činjenica to što nije osobno poduzeo radnju kojom je oštećeniku nenesena inkriminirana osobito teška tjelesna ozljeda. „

Izvod iz odluke Županijskog suda u Varaždinu Kž-591/20 od 16.3.2021.

**6.1.3. Članak 52. stavak 1. KZ/11 i članak 452. točka 5. u svezi s 12.
stavak 1. ZKP/08**

Radi se o presuđenoj stvari i optužbu valja odbiti ako kazneno djelo za koja je optuženik proglašen krivim presudom koja se ispituje u povodu pravnog lijeka stvarno ulazi u sastav produljenog kaznenog djela, a za koja je ovaj optuženik već pravomoćno ranije proglašen krivim.

„5. Osuđena Sandra Samoborec zahtjev, pored ostalog, podnosi smatrajući da joj je u postupku koji je doveo do pravomoćne osude povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, dakle, iz zakonske osnove u članku 517. stavku 1. točki 2. ZKP/08. u vezi s člankom 468. stavkom 2. ZKP/08.

6. Takvu tvrdnju podnositeljica zahtjeva utemeljuje na činjenici da su protiv nje godinama paralelno vođena dva postupka za formalno isto kazneno djelo, a sudovi, unatoč prijedlozima i optužbe i obrane, nisu htjeli spojiti postupak, što je dovelo do toga da je dvjema presudama osuđena za isto djelo, pri čemu je već izdržala kaznu izrečenu u ranije pravomoćno dovršenom postupku pa nije u mogućnosti tražiti ni nepravu obnovu postupka odnosno objedinjenje kazni.

7. Naime, podnositeljica zahtjeva je prethodno već pravomoćno osuđena u postupku koji se vodio pred Općinskim sudom u Varaždinu pod poslovnim brojem K-72/12-67. Smatra da razmatranje činjeničnog opisa djela zbog kojeg je ranijom pravomoćnom presudom proglašena krivom, imajući pritom na umu vremensku i prostornu povezanost, istog oštećenika te isti način postupanja, dovodi do isključivog zaključka da se u konkretnoj situaciji radi o presuđenoj stvari zbog čega je sud trebalo donijeti presudu kojom se optužba odbija.

8. Uporište za takav stav nalazi i u činjenici da je ranijom pravomoćnom presudom osuđena za pronevjeru iznosa od 653.019,97 kuna, dok se u ovom kaznenom predmetu radi o iznosu od 447.024,99 kuna, dakle, da se ne radi ni o značajnijoj novootkrivenoj kriminalnoj količini. S tim u vezi osuđenica upire na recentni stav Vrhovnog suda Republike Hrvatske izražen u odluci od 16. listopada 2018. broj I Kž-169/2018. da se kod odluke o tome radi li se o presuđenoj stvari prilikom utvrđivanju pojma znatne novootkrivene kriminalne količine treba poći od razmjera koji ta novootkrivena kriminalna količina ima u odnosu na onu kriminalnu količinu za koju već postoji pravomoćna sudska presuda, a ne u odnosu na zakonska obilježja kaznenog djela, pri čemu je potrebno da ona bude veća ili barem ista onoj koja je već sadržana u pravomoćnoj osuđujućoj presudi.

9. Prema ocjeni ovog suda, podnositeljica zahtjeva s pravom tvrdi da je djelo koje je predmet optužbe u ovom postupku već pravomočno presuđeno pravomočnom presudom Općinskog suda u Varaždinu od 22. listopada 2015. broj K-72/12-67.

10. Naime, za ocjenu je li ovdje riječ o presuđenoj stvari kao okolnosti koja isključuje kazneni progon u smislu članka 355. stavka 1. točke 3. ZKP/08. odlučna je isključivo usporedba radnji zbog kojih je osuđenica pobijanom presudom proglašena krivom s onim radnjama zbog čijeg je počinjenja proglašena krivom ranjom pravomočnom presudom. Upravo o odgovoru na pitanje predstavljaju li sve te radnje zajedno jedno produljeno kazneno djelo u smislu članka 52. stavka 1. KZ/11. ovisi i zaključak je li stvar (predmet na koji se odnosi pobijana presuda) već pravomočno presuđena.

11. Dakle, ako radnje iz pobijane i ranije pravomočne presude predstavljaju (jedno) produljeno kazneno djelo, riječ je o presuđenoj stvari, a suprotan zaključak – da stvar nije pravomočno presuđena – bio bi moguć samo ako se utvrdi da su radnje zbog kojih je osuđenica proglašena krivom pobijanom presudom drugo kazneno djelo zbog kojega bi ona, da je za to bila optužena u istom kaznenom postupku u kojem je donesena ranija pravomočna presuda, mogla biti osuđena za stjecaj s kaznenim djelom iz te presude.

12. Prema odredbi članka 52. stavka 1. KZ/11., produljeno kazneno djelo je počinjeno kada počinitelj s namjerom izvrši više odvojenih radnji u prirodnom smislu kojima se ostvaruju bića istog ili istovrsnih kaznenih djela, ako one s obzirom na njihovu prostornu i vremensku povezanost čine jedinstvenu cjelinu u pravnom smislu. To je upravo ovdje slučaj.

12.1. Naime, osuđenica je i pobijanom presudom i ranjom pravomočnom presudom proglašena krivom zbog počinjenja kaznenih djela prnevijere iz članka 223. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11., dakle, i radnjama iz pobijane presude i radnjama iz ranije pravomočne presude ostvarila je bića istog kaznenog djela.

12.2. Prostorna povezanost radnji iz pobijane presude s onima iz ranije pravomočne presude nedvojbeno proizlazi iz okolnosti da ih je osuđenica, prema činjeničnim opisima iz izreka prvostupanjskih presuda, počinila na istome mjestu – u Trnovcu Bartolovečkom.

12.3. Vremenska povezanost svih tih radnji proizlazi iz činjenice da je ranjom pravomočnom presudom osuđenica proglašena krivom za počinjenje djela „u razdoblju od 01. ožujka 2005. do 31. prosinca 2005.“, a pobijanom presudom proglašena je krivom za njihovo počinjenje „u razdoblju od 28. veljače 2006. godine do 24. svibnja 2007. godine“. Pritom, točni datumi pojedinih radnji zadržavanja dijela novca od utrška nisu točnije određeni već su samo naznačena navedena razdoblja između kojih postoji „nepokriveni“ razmak od svega dva mjeseca, točnije od 1. siječnja 2006. do 27. veljače 2006. No, s obzirom na višekatnost poduzimanja radnji u ovako opisanim razdobljima,

niti to vrijeme od gotovo dva mjeseca ne dovodi u pitanje zaključak da je sve te radnje (i one iz ranije pravomoćne presude i one iz pobijane presude) osuđenica zapravo počinila u razdoblju od 1. ožujka 2005. do 24. svibnja 2007., odnosno da postoji jasni vremenski kontinuitet njihovog činjenja.

12.4. Zaključak da radnje osuđenice zbog kojih je pobijanom kao i ranjom pravomoćnom presudom proglašena krivom predstavljaju jedinstvenu cjelinu u pravnome smislu jasno proizlazi i iz drugih sjedinjavajućih okolnosti: da su sve te radnje počinjene na štetu iste pravne osobe (trgovačkog društva „Lupres“ d.o.o. iz Trnovca Bartolovečkog), da ih je osuđenica počinila postupajući u istome svojstvu (kao voditeljica računovodstva tog trgovačkog društva), obavljajući iste poslove (poslove primanja dnevnih utržaka iz prodavaonica navedenog trgovačkog društva te poslove pripreme dokumentacije i polaganje istih na žiro-račun društva) i da ih je počinila na identičan način (neovlašteno zadržavala za sebe dio novca od utržaka).

12.5. Konačno, u odnosu na propisani uvjet da kazneno djelo, da bi bilo pravno označeno kao produljeno, mora biti počinjeno s namjerom, treba istaknuti da se postojanje takozvane jedinstvene (skupne, sveobuhvatne) namjere počinitelja koja se trebala odnositi ne samo na prvu od radnji, nego i na sve kasnije radnje tog djela (odnosno zahtjev da je počinitelj već u vrijeme počinjenja prve od tih radnji morao imati formiranu odluku o nastavljanju takvih aktivnosti) tražilo u starijoj sudskej praksi. Nova sudska praksa prihvata kao dostatnu za primjenu konstrukcije produljenog kaznenog djela takozvanu produljenu ili nastavljenu namjeru, odnosno stvaranje, nakon počinjenja jedne od radnji koja ulazi u sastav produljenog djela, nove odluke počinitelja da ponovi takvu radnju. U suštini, riječ je o više namjera koje se sukcesivno stvaraju na način da se svaka novostvorena namjera nastavlja na staru odnosno o ponavljanju odluka o djelu njegovim ostvarenjem "korak po korak" (tako i u odlukama ovog suda od 20. ožujka 2013. broj I Kž-88/2013. i od 4. lipnja 2013. broj I Kž-888/2011-4).

13. Osim toga, ni odnos visine imovinske koristi pribavljene radnjama opisanima u pobijanoj i u ranjoj pravomoćnoj presudi ne može biti osnova za zaključak da su radnje iz pobijane presude novo kazneno djelo, a ne samo novootkrivene radnje već presuđenog produljenog kaznenog djela. Naime, u konkretnom predmetu ostvarena protupravna imovinska korist iznosi 447.024,99 kuna, a takva korist iz ranije pravomoćne presude iznosi 653.019,97 kuna, dakle, osuđenica je pobijanom presudom proglašena krivom zbog prisvajanja manje imovinske koristi od one iz ranije pravomoćne presude.

14. Zbog svega iznesenog, radnje osuđenice zbog kojih je pobijanom presudom proglašena krivom, zajedno s radnjama zbog kojih je već proglašena krivom ranjom pravomoćnom presudom, čine jedinstvenu cjelinu u pravnome smislu pa se u konkretnoj situaciji radi o presuđenoj stvari, kako to s pravom tvrdi podnositeljica zahtjeva.“

6.1.4. Članak 58. stavak 8. KZ/11

Kad je drugostupanska presuda kojom je potvrđena prvostupanska presuda o opozivu uvjetne osude zbog neispunjena posebne obveze donesena nakon isteka roka od jedne godine iz članka 58. stavka 8. KZ/11., počinjena je povreda kaznenog zakona iz članka 469. točke 4. ZKP/08.

„5. Kako to iz spisa predmeta proizlazi, presudom Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, broj K-719/15, koja je postala pravomočna 25. svibnja 2016., podnositeljica zahtjeva je bila proglašena krivom zbog kaznenih djela iz čl. 233. st. 1. i 2. i čl. 278. st. 1. KZ/11.-I., te je osuđena na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju jedne godine, uz izrečenu uvjetnu osudu kojom je određeno da se kazna zatvora neće izvršiti ukoliko u roku pet godina ne počini novo kazneno djelo. Međutim, primjenom čl. 62. st. 1. toč. 1. KZ/11.-I., podnositeljici zahtjeva je, kao posebna obveza, naloženo i popraviti štetu počinjenu kaznenim djelom u roku četiri godine od pravomočnosti presude. Navedenom je presudom bila, jasno, upozorenja da će se opozvati uvjetna osuda i odrediti izvršenje kazne zatvora, ukoliko u roku četiri godine od pravomočnosti presude, dakle u roku četiri godine od 25. svibnja 2016., ne plati oštećeniku 298.332,76 kuna, kako bi popravila štetu počinjenu kaznenim djelom.

6. S obzirom da podnositeljica zahtjeva nije popravila štetu počinjenu kaznenim djelom, Općinski kazneni sud u Zagrebu je, 30. ožujka 2021., pravilno opozvao uvjetnu osudu i odredio izvršenje jedinstvene kazne zatvora. Osuđenica je izjavila žalbu, a Županijski sud u Dubrovniku je žalbu odbio i potvrdio prvostupansku presudu.

7. Odredbom čl. 58. st. 8. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15.-ispravak, 101/17., 118/18. i 126/19. - dalje: KZ/11.-II.) propisano je da se uvjetna osuda ne može opozvati nakon što je protekla jedna godina od isteka roka određenog za izvršavanje posebne obveze.

8. Rok od četiri godine, koji je bio određen za izvršavanje obveze po pravomočnoj presudi Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, istekao je 25. svibnja 2020. Uvjetna osuda se mogla opozvati protokom jedne godine od isteka toga roka, dakle do 25. svibnja 2021., u kojem roku je to i učinio Općinski kazneni sud u Zagrebu. Međutim, presuda Županijskog suda u Dubrovniku, broj Kž-118/2021, kojom je odbijena žalba zbog opoziva uvjetne osude, donesena je protokom roka, točnije 30. rujna 2021., uslijed čega je na štetu podnositeljice zahtjeva došlo do povrede kaznenog zakona iz čl. 469. toč. 4. ZKP/08.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-15/2022 od 17.3.2022.

6.1.5. Članak 58. i članak 384. KZ/11

Na rok za opoziv uvjetne osude primjenjuju se odredbe onog Kaznenog zakona po kojem je uvjetna osuda izrečena pa taj rok, ako je ona izrečena po odredbama KZ/11. („Narodne novine“ broj 125/11. i 144/12.), iznosi šest mjeseci.

„U pravu je žalitelj kada tvrdi da je postupak opoziva uvjetne osude trebalo obustaviti, zbog proteka šest mjeseci od isteka roka određenog za izvršavanje obveza iz čl. 62. KZ/11.

Pravomoćnom presudom, koju čine presuda Županijskog suda u Splitu od 24. veljače 2015. broj K-58/2013. i presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 7. studenog 2018. broj I Kž-413/2015., Miodrag Bandur je proglašen krivim zbog kaznenog djela iz čl. 246. st. 2. KZ/11. i osuđen ne kaznu zatvora u trajanju jedne godine i šest mjeseci. Primjenom čl. 56. KZ/11. izrečena je uvjetna osuda i određeno da se izrečena kazna neće izvršiti ako u roku tri godine ne počini novo kazneno djelo, te ako u roku jedne godine i šest mjeseci, sukladno čl. 56. st. 4. u vezi s čl. 62. st. 1. toč. 1. KZ/11., ispuni posebnu obvezu popravljanja štete počinjene kaznenim djelom u iznosu 758.291,99 kuna.

Navedena presuda je postala pravomoćna 7. studenog 2018., pa je rok za izvršenje posebne obveze od jedne godine i šest mjeseci istekao 7. svibnja 2020., kada je počeo teći rok za opoziv uvjetne osude.

U postupku za opoziv uvjetne osude, prilikom razmatranja ima li osnove za opoziv, sud je dužan primijeniti isti onaj zakon prema kojem je donijeta presuda kojom je izrečena uvjetna osuda.

Izloženo pravno stajalište već je izraženo u ranijej odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske (presuda od 13. lipnja 2018. broj III Kr-34/2018.). U ovom predmetu nema razloga odstupiti od tog stajališta.

Imajući u vidu izloženo, postupak za opoziv uvjetne osude trebao je biti proveden u razdoblju od 7. svibnja 2020. do 7. studenog 2020., te je u istom razdoblju bilo moguće odrediti novi rok za udovoljenje obvezi prema čl. 564. st. 4. ZKP/08.

Međutim, državni odvjetnik je prijedlog za opoziv uvjetne osude podnio tek 2. listopada 2020., a zakonom propisani rok za opoziv uvjetne osude, zbog neizvršenja

posebne obveze iz čl. 62. KZ/11., istekao je 7. studenog 2020., dakle i prije održavanja sjednice izvanraspravnog vijeća, na kojoj je donesena pobijana presuda.

Prvostupanjski sud je pobijanom presudom odredio novi rok za udovoljenje obvezi, ali nije vodio računa da je presuda, kojom je izrečena uvjetna osuda, donesena prema odredbama Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11. i 144/12.), prema kojem je rok za opoziv uvjetne osude, sukladno čl. 58. st. 8. KZ/11., bio šest mjeseci.

Zato uvjetna osuda izrečena osuđ. Miodragu Banduru, sukladno čl. 58. st. 8. KZ/11., nije mogla biti opozvana, a time niti produljen rok za ispunjenje posebne obveze, nakon što je proteklo šest mjeseci od isteka roka određenog za izvršavanje obveza iz čl. 62. tog Zakona."

Izvod iz odluke VSRH I Kž-88/2021 od 25.3.2021.

6.1.6. Članak 83. i 84. u svezi s člankom 55 KZ/11

Rad za opće dobro zastarijeva u rokovima kao i kazna zatvora, a zastarni rok počinje teći danom pravomoćnosti presude i ne teče u vrijeme kada osuđena osoba provodi rad za opće dobro. Ako je izvršen dio rada za opće dobro, broj sati provedenih na radu pretvara se u dane i zastara nije tekla kroz taj broj dana.

„7. Presudom Županijskog suda u Varaždinu broj K-12/11. Martina Šef je osuđena zbog kaznenog zlouporabe opojnih droga iz članka 173. stavka 6. KZ/97. na kaznu zatvora u trajanju šest mjeseci, a na temelju članka 54. stavka 1. KZ/97. optuženici je zamijenjena kazna zatvora radom za opće dobro na slobodi u trajanju četrdeset radnih dana te je nadalje određeno da će rad za opće dobro na slobodi biti izvršen u roku jedne godine. Presuda je postala pravomoćna 27. siječnja 2015.

8. Nadalje, odredbom članka 83. stavka 1. alineje 6. KZ/11. propisano je da se izrečena kazna zbog zastare ne može izvršiti kada protekne šest godina od pravomoćne presude kojom je izrečena kazna zatvora u trajanju do jedne godine. Odredba članka 84. stavka 1. KZ/11., koja propisuje da zastara izvršenja kazne počinje teći danom kada je presuda postala pravomoćna, ima se primijeniti i na kaznu zatvora koja je zamijenjena radom za opće dobro sukladno zaključku od 18. studenoga 2019. broj Su-IV-28/2019-36 donesenom na sastanku predsjednika Kaznenih odjela županijskih suda s Kaznenim odjelom Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

9. Iz podataka u spisu predmeta vidljivo je da je osuđenica odradila ukupno 236 sati rada za opće dobro na slobodi, dok odredba članka 84. stavka 3. KZ/11. propisuje da zastara izvršenja kazne ne teče za vrijeme izdržavanja kazne.

10. Imajući u vidu da obavljanje rada za opće dobro na slobodi predstavlja oblik izdržavanja kazne zatvora, analognom primjenom odredbe članka 84. stavka 3. KZ/11., zastara izvršenja kazne zatvora ne teče za vrijeme obavljanja toga rada. Vodeći nadej računa o tome da je osuđenici kazna zatvora zamijenjena radnim danima, sukladno odredbama KZ/97. pa da osam sati rada odgovara jednom danu zatvora, 236 odrađenih sati rada za opće dobro na slobodi predstavlja ekvivalent od 30 dana zatvora za koje vrijeme, u smislu odredbe članka 84. stavka 3. KZ/11., također nije tekao zastarni rok jer se izvršenje rada za opće dobro također ima smatrati izdržavanjem kazne zatvora.

11. Dakle, uzimajući u obzir da je sukladno članku 83. stavku 1. KZ/11. zastara trebala nastupiti 27. siječnja 2021., no da se sukladno odredbi članka 84. stavka 3. KZ/11. u konkretnoj situaciji zastarni rok produžuje za dalnjih 30 dana, osuđenici je zastara izvršenja kazne nastupila 27. veljače 2021.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-141/20 od 8.9.2021.

6.1.7. Članak 87. stavak 6. KZ/11 u svezi s člankom 256. i člankom 248. KZ/11

Izostanak formalnog svojstva odgovorne osobe u određenom trgovačkom društву nije zapreka za utvrđivanje kaznenopravne odgovornosti za kaznena djela iz članka 256. stavka 1. KZ/11. i članka 248. KZ/11. jer ta osobe koja stvarno obavlja poslove iz djelokruga tog trgovačkog društva ima i obvezu vođenja poslovnih knjiga i prijavljivanja podataka važnih za obračun poreza. Ovo pogotovo u situaciji kada osoba koja je formalno upisana kao odgovorna osoba u trgovačkom društvu, osim formalno, to svoje svojstvo ne obavlja ni na koji način (tzv. „slamnati čovjek“), nego to čini druga osoba (u ovoj situaciji optuženik) koja stvarno vodi poslovanje trgovačkog društva.

„15. U pravu je državni odvjetnik kada u žalbi podnesenoj u odnosu na oslobođajući dio presude tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio da optuženik P., zbog toga što nije formalno imao svojstvo odgovorne osobe u trgovačkom društvu B. S. d.o.o., nije imao obvezu urednog vođenja poslovnih knjiga i prijavljivanja podataka važnih za obračun poreza.

15.1. Naime, kaznena djela, kako iz članka 256. stavka 1. KZ/11., tako i iz članka 248. KZ/11., može počiniti bilo koja osoba u okviru gospodarske djelatnosti jer je prema odredbama KZ/11. za oba ova djela počinitelj definiran kao „tko“, a ne kao osoba s određenim svojstvom. Jednaka je situacija i s kaznenim djelom iz članka 246. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11., za koje je djelo prvostupanjski sud u točki 1. osuđujućeg dijela presude, za sada, pravilno utvrdio da ga je optuženik P. počinio kao stvarni voditelj poslovanja trgovačkog društva B. S. d.o.o., dakle, kao osoba koja je, premda nije formalno imala svojstvo odgovorne osobe u trgovačkom društvu čije je imovinske interese bila dužna štititi, stvarno obavljala poslove iz djelokruga tog trgovačkog društva.

15.2. Prema tome, izostanak formalnog svojstva odgovorne osobe u određenom trgovačkom društvu niti za kaznena djela iz članka 256. stavka 1. KZ/11. i članka 248. KZ/11. nije zapreka za utvrđivanje kaznenopravne odgovornosti osobe koja stvarno obavlja poslove iz djelokruga tog trgovačkog društva pa onda ima i obvezu vođenja poslovnih knjiga i prijavljivanja podataka važnih za obračun poreza. Ovo pogotovo u situaciji kada osoba koja je formalno upisana kao odgovorna osoba u trgovačkom društvu, osim formalno, to svoje svojstvo ne obavlja ni na koji način, nego to čini druga osoba (u ovoj situaciji optuženik P.) koja stvarno vodi poslovanje trgovačkog društva.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-395/2019 od 21.12.2021.

6.1.8. Članak 106 KZ/11 KZ/11

Za dovršenje kaznenog djela trgovanja ljudima ne traži se da je i došlo do prostituiranja žrtve ili drugih oblika spolnog iskorištavanja već je potrebno da je počinitelj bilo kojim od opisanih načina (silom, prijetnjom, obmanom, prijevarom), poduzeo prema žrtvi bilo koju od opisanih radnji (vrbovanje, prevoženje, skrivanje) s ciljem njenog iskorištavanja za prostituciju ili za druge oblike spolnog iskorištavanja.

„25. Žalitelj nije u pravu kada tvrdi da kazneno djelo trgovanje ljudima nije bilo dovršeno „... jer nije poduzeta posljednja radnja ...“, već bi se eventualno moglo raditi o pripremnim radnjama. Naime, za dovršenje kaznenog djela trgovanje ljudima ne traži se da je „poduzeta posljednja radnja“, odnosno da je došlo do prostituiranja žrtve ili drugih oblika spolnog iskorištavanja. Za dovršenje ovog kaznenog djela je potrebno da je počinitelj, bilo kojim od opisanih sredstava (silom, prijetnjom, obmanom, prijevarom), poduzeo prema žrtvi bilo koju od opisanih radnji (vrbovanje, prevoženje, skrivanje) sa ciljem iskorištavanja za prostituciju ili za druge oblike spolnog iskorištavanja. A upravo

je te činjenice, odlučne za opstojnost kaznenog djela trgovanje ljudima, pravilno utvrdio prvostupanjski sud.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-68/2021 od 26.8.2021.

6.1.9. Članak 111. točka 1. KZ/11

Podmukao način postupanja pri lišenju života ima kako subjektivnu sastavnicu – koja se uglavnom odnosi na iskorištavanje odnosa povjerenja žrtve prema počinitelju, himbeno ponašanje počinitelja ili iskorištavanje žrtvine bezazlenosti – tako i onu objektivnu – koja se sastoji od prikrivenog, potajnog ili sličnog postupanja počinitelja.

„Suprotno ovim žalbenim tvrdnjama državnog odvjetnika, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da se u dokazanom ponašanju Liridona Berishe ne stječu obilježja okrutnosti kao kvalifikatornog obilježja kaznenog djela teškog ubojstva. Naime, svako ubojstvo sadrži u sebi stanovitu dozu okrutnosti pa je potpuno jasno da ona, da bi predstavljala kvalifikatornu okolnost u smislu točke 1. članka 111. KZ/11., mora značajnije nadilaziti prosječni intenzitet okrutnosti koji redovito postoji pri lišenju života druge osobe. Pritom nije dovoljno da bolovi i patnje žrtve, fizički ili psihički, budu intenzivni, nego moraju i trajati određeno vrijeme, a upravo ta sastavnica okrutnosti ovdje nije ostvarena.

Naime, iz nalaza i mišljenje vještakinje sudskomedicinske struke prof. dr. Marija Definis Gojanović nedvojbeno proizlazi da je žrtva Ante Prnjak svijest izgubio ili istovremeno sa zadobivanjem prvih ozljeda (ako su ga prvi hitci pogodili u glavu) ili vrlo brzo nakon toga (ako je prvo zadobio stijelne rane trupa i udova). Kad se ima na umu da je vještakinja balističke struke Sunčica Kuzmić navela da se ovdje radilo o vjerojatno jednom rafalnom ispaljenju 14 projektila koji su svi pogodili žrtvu (a predmetno oružje rafalno ispaljuje 10 metaka u sekundi), izvjesno je da su i gubitak svijesti i smrt žrtve nastupili u razdoblju od svega par sekundi nakon početka optuženikovog pucanja.

Na žalbene tvrdnje o svijesti žrtve Ante Prnjaka da mu prijeti smrt treba odgovoriti da bi se moglo raditi o višem stupnju okrutnosti kada bi počinitelj ubojstva bespomoćnoj žrtvi nanosio psihičke patnje prijetnjom lišenjem života, ali i takvo stanje trebalo bi, suprotno tvrdnjama državnog odvjetnika, trajati dulje od vremena potrebnog za uzimanje oružja i ispaljivanje metaka u smjeru žrtve. Takvo što, međutim, optuženom Liridonu Berishi optužnicom nije niti stavljen na teret niti to proizlazi iz nekog od provedenih dokaza.

Državni odvjetnik žalbenu tvrdnju da je optuženi Berisha ubojstvo počinio na podmukao način obrazlaže navodeći "da su se okrivljenik i žrtva zajedno dovezli na mjesto događaja u noćnim satima, na napuštenom mjestu koje nije vidljivo s glavne ili sporedne ceste, već do kojega se ipak mora voziti izvjesno vrijeme", a budući da "nije sporno (...) da su se okrivljenik i žrtva otprije poznavali, to smatra da je okrivljenik iskoristio poznanstvo i povjerenje žrtve i (...) da time postupa na podmukao način". Istimče da "žrtva, s obzirom na poznanstvo s okrivljenikom te pogotovo činjenicu da se voze u njegovim vozilu, ne sumnja u namjeru i ponašanje okrivljenika, ne očekuje nikakvo zlo, već mu vjeruje".

Međutim, pravilno prvostupanjski sud ističe da i podmukao način postupanja pri lišenju života ima subjektivnu sastavnicu – koja se uglavnom odnosi na iskorištavanje odnosa povjerenja žrtve prema počinitelju, himbeno ponašanje počinitelja ili iskorištavanje žrtvine bezazlenosti – kao i onu objektivnu – koja se sastoji od prikrivenog, potajnog ili sličnog postupanja počinitelja, a ubojstvo se obavlja tajno i podmuklo. S obzirom na činjenicu da je upravo žrtva Ante Prnjak kritične prigode upravljao svojim vozilom te da je upravo on odlučivao kamo i kuda će se voziti i gdje će se zaustaviti, uistinu nema niti jednog dokaza koji bi upućivao na zaključak da je optuženi Liridon Berisha bio taj koji je odabrao vrijeme susreta (noć) kao i mjesto zaustavljanja vozila (napušteno i mračno, bez cesta i ljudi u blizini) na kojem je došlo do predmetnog događaja. Zbog toga je pravilno prvostupanjski sud otklonio i podmuklost kao kvalifikatorno obilježje kaznenog djela teškog ubojstva.

Pritom ocjene optuženikove obrane i ličnosti optuženika koje državni odvjetnik iznosi u žalbi nisu ni od kakvog utjecaja na opisane zaključke prvostupanjskog suda koje, iz iznesenih razloga, prihvata i ovaj drugostupanjski sud.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-519/20 od 17.3.2021.

6.1.10. Članak 132. KZ/11

Optuženica se ne može pozivati na opravdanu i objektivnu nemogućnost isplate plaća radnicima, budući da je trgovačko društvo u inkriminirano doba raspolagalo novčanim sredstvima koja su uvelike premašivala dospjele neisplaćene neto plaće. Činjenica da je optuženica i sama imala potraživanje prema društvu i da je dio dugovanja s osnova neisplaćenih plaća naknadno namiren, ne mogu je ekskulpirati, već se ta činjenica može sagledati jedino kao olakotna okolnost kod odluke o vrsti i mjeri kaznenopravne sankcije.

„Iz sadržaja optuženičine žalbe evidentno je da je ona uložena isključivo zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, budući da se njome osporava zaključak prvostupanjskog suda vezano za subjektivno obilježje kaznenog djela za koje je optuženica proglašena krivom. Naime, pored neprijepornog objektivnog obilježja predmetnog kaznenog djela, žaliteljica smatra da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio da je ona to djelo počinila s namjerom. Pri tome posebno u bitnome ističe da su novčana sredstva u ukupnom iznosu od 743.970,76 kn kroz inkriminirano razdoblje (1. siječnja – 30. lipnja 2014.) bila korištena namjenski – za nabavu građevinskog materijala, a sve u cilju održanja poslovanja trgovačkog društva, da su najveće prijavljene nemamirene tražbine od svih radnika imali upravo optuženica u iznosu od 69.888,86 kn i njen sin Tibor Vitez u iznosu od 72.837,24 kn, te da je dio dugovanja s osnova neisplaćenih plaća u konačnici namiren u 54% ukupnog duga.

Suprotno naprijed iznijetim žalbenim navodima prvostupanjski sud je na temelju provedene dokazne građe i njene valjane ocjene pravilno utvrdio da je optuženica inkriminiranim nečinjenjem ostvarila, kako nesporno objektivno obilježje, tako i subjektivno obilježje bića kaznenog djela neisplate plaća iz čl. 132. st. 1. KZ/11.

Iz nalaza i mišljenja stalne sudske vještakinje za računovodstvo i financije Barice Lilić, oec., koji je prvostupanjski sud opravdano prihvatio kao objektivan i stručan, proizlazi da u inkriminiranom razdoblju neisplaćene neto plaće iznose 289.340,59 kn, dok istovremeno obveze prema dobavljačima, čije je dospijeće nakon dospijeća za isplatu neto plaća i koje su podmirene u periodu od 16. veljače do 31. prosinca 2014., iznose ukupno 743.970,76 kn, što znači da u slučaju da su se obveze društva podmirivale kako dospijevaju na naplatu, neto plaće za razdoblje od siječnja do lipnja 2014. (inkriminirano razdoblje) bile bi u cijelosti isplaćene. Inače kada se uzme u obzir čitava 2014., tada su prema zaključku spomenute vještakinje evidentirane uplate društva prema dobavljačima u sveukupnom iznosu od 1.921.180,20 kn. Prema tome optuženičino trgovačko društvo Vitez gradnja d.o.o. Varaždin raspolagalo je dovoljnom količinom novčanih sredstava za isplatu plaća radnicima, no njena je odluka, kao direktorice i odgovorne osobe, bila da se plaće neće isplaćivati kako su dospijevale, već je prioritet dala drugim, u to vrijeme nedospjelim, obvezama. Optuženica se brani da je to činila kako bi održala poslovanje tvrtke, ali je očito to svjesno i voljno radila nauštrb zaposlenika koji imaju zakonom propisano pravo na plaću za obavljeni posao i njenu isplatu.“

Izvod iz odluke Županijskog suda u Varaždinu, Kž-397/2019 od 10.12.2019.

6.1.11. Članak 141. i članak 229. stavak 1. točka 1. KZ/11

Kazneno djelo teške krađe iz čl. 229. st. 1. toč. 1. u svezi s čl. 228. st. 1. KZ/11 u sebi uključuje zakonsko biće kaznenog djela narušavanja nepovredivos-

ti doma i poslovnih prostora kao nekažnjivog pratećeg djela, koje samo za sebe ne predstavlja samostalnu kriminalnu količinu, već je ista obuhvaćena glavnim djelom iz čl. 229. st. 1. toč. 1. u svezi s čl. 228. st. 1. KZ/11. Odnos između navedenih kaznenih djela predstavlja provodni stjecaj po principu konsumpcije (inkluzija).

Naime, iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je primarni cilj optuženika bio protupravno prisvajanje tuđih pokretnih stvari iz zatvorenog prostora.

Stoga se kazneno djelo teške krađe iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11 evidentno ukazuje kao glavno djelo za čije ostvarenje je optuženik nužno morao neovlašteno prodrijeti u tuđi dom čime je ostvario i zakonsko biće kaznenog djela narušavanja povredivosti doma i poslovnih prostora iz čl. 141. st. 1. KZ/11, koje je međutim zbog niskog stupnja neprava zanemarivo (za to kazneno djelo propisana je kazna zatvora do jedne godine, za razliku od kaznenog djela teške krađe iz čl. 229. st. 1. t. 1. u svezi čl. 228. st. 1. KZ/11 za koje je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina) i uključeno u zakonsko biće glavnog kaznenog djela kao nekažnjivo prateće djelo, koje samo za sebe ne predstavlja samostalnu kriminalnu količinu.

Izvod iz odluke Županijskog suda u Varaždinu, Kž-97/2019 od 27.2.2019.

6.1.12. Članak 3. stavak 1. i 2. KZ/11 u svezi s člankom 188. stavak 4. KZ/97 i člankom 153. stavak 1. KZ/11

Kada kvalifikatorno obilježje kaznenog djela silovanja iz KZ/97 (maloljetnost žrtve) više nije sadržano u KZ/11 kao kvalifikatori element ovog djela, a novo označeni kvalifikatori elementi u KZ/11 (ranjivost žrtve) nije sadržana u činjeničnom opisu, kazneno djelo silovanja maloljetne osobe počinjeno prije stupanja na snagu KZ/11 valja promatrati kao osnovni oblik počinjenja djela i zatim utvrđivati koji zakon je za osnovni oblik kaznenog djela blaži.

„11. Međutim, ispitujući pobijanu presudu prema čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08.-VIII, ovaj je sud u odnosu na opisane radnje i kriminalnu djelatnost optuženika primijenio odredbe novog kaznenog zakona (KZ/11.) ocijenivši ga u konkretnom slučaju blažim za počinitelja.

11.1. Optuženik je prvostupanjskom presudom proglašen krivim zbog kaznenog djela silovanja počinjenog u kvalificiranom obliku iz čl. 188. st. 1. i 4. KZ/97., na štetu oštećenice koja u vrijeme djela ima preko šesnaest, odnosno sedamnaest godina

života. Međutim, prema odredbama KZ/11. kvalifikatorna okolnost više nije određena maloljetnom dobi žrtve već se mora raditi o žrtvi posebno ranjivoj zbog njezine dobi. Kako ni činjenični opis djela ne sadrži naznake koje bi upućivale na posebnu ranjivost oštećenice zbog dobi to je, postupajući shodno odredbi čl. 3. st. 3. KZ/11. opisane radnje trebalo podvesti pod osnovni oblik kaznenog djela silovanja iz čl. 153. st. 1. KZ/11. za koje je propisana kazna zatvora u trajanju jedne do deset godina, zbog čega je taj propis u konkretnoj situaciji povoljniji za počinitelja. Stoga je trebalo u povodu žalbe optuženika, po službenoj dužnosti, odlučiti kao pod toč. I. izreke ove odluke.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-687/19 od 4.11.2021.

6.1.13. Članak 153. stavak 1. KZ

Iako je odredbom članka 13. Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona objavljenog u „Narodnim novinama“ broj 126/19., koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020., brisan članak 152. KZ/11., kazneno djelo spolnog odnosa bez pristanka iz članka 152. KZ/11. ima pravni kontinuitet u kaznenom djelu silovanja iz članka 153. stavka 1. KZ/11-19., ali kako je dotadašnji Kazneni zakon („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17. i 118/18.; dalje: KZ/11.) blaži, novi zakon koji je stroži neće biti primijenjen.

„5. Osuđeni M. T. smatra da su i prvostupanjski i drugostupanjski sud pogrešno zaključili da kazneno djelo spolnog odnosa bez pristanka iz članka 152. stavka 1. KZ/11., za koje je proglašen krivim pod točkom 2/ izreke prvostupanske presude, ima pravni kontinuitet u kaznenom djelu silovanja iz članka 153. stavka 1. KZ/11-19., ali da je kazneni zakon koji je u konkretnom slučaju primijenjen blaži. Mišljenja je da je na njegovu štetu povrijeđen kazneni zakon jer su primijenjene odredbe kaznenog zakona koji u vrijeme donošenja pobijane presude više nisu postojale.

5.1. Istaknuti navodi zahtjeva, kojima se upire na povredu propisanu odredbom članka 517. stavka 1. točke 1. u vezi s člankom 469. točkom 4. ZKP/08., nisu osnovani. Naime, osuđeni M. T. je pod točkom 2/ izreke prvostupanske presude proglašen krivim zbog počinjenja kaznenog djela spolnog odnosa bez pristanka iz članka 152. stavka 1. KZ/11., koje je prema činjeničnom opisu počinjeno točno neutvrđenog dana u travnju 2008. Odredbom članka 13. Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona objavljenog u „Narodnim novinama“ broj 126/19., koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020., brisan je članak 152. KZ/11. Međutim, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da kazneno djelo spolnog odnosa bez pristanka iz članka 152. KZ/11. ima pravni kontinuitet u kaznenom djelu silovanja iz članka 153. stavka 1. KZ/11-19., ali da je prvonavedeni kazneni zakon blaži (stranica 25., odlomak 2. presude Županijskog suda u Velikoj Gorici od 18. ožujka 2021. broj Kzd-1/2019). Budući da je navedeno bilo problematizirano žalbom osuđenika podnesenom protiv prvostupanske presude, o

istome se očitovao i drugostupanjski sud, a tu argumentaciju kao u cijelosti valjanu prihvata i ovaj sud (odlomak 8.1. na stranicama 3. do 4. presude Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske od 27. svibnja 2021. broj I Kžzd-6/2021). Drugostupanjski je sud, osim toga, prvostupansku presudu ispitao i u smislu odredbe članka 476. stavka 1. točke 2. ZKP/08., no ni pri tome nije utvrdio da bi na štetu tada optuženog M. T. bio povrijeđen kazneni zakon.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-131/2021 od 16.11.2021.

6.1.14. Članak 51. i članak 155. KZ/11

Kazneno djelo bludne radnji nije konzumirano kaznenim djelom trgovanja ljudima, već se radi o dva odvojena kaznena djela.

„26. Pravilno je utvrđenje prvostupanskog suda kako je optužnik počinio ne samo kazneno djelo trgovanje ljudima, već i kazneno djelo bludne radnje koje djelo nije konzumirano kaznenim djelom trgovanje ljudima, već se radi o dva odvojena kaznena djela. Da je optužnik počinio i kazneno djelo bludne radnje, nedvojbeno prolazi iz citiranih iskaza oštećenice, njenih SMS poruka, a na neizravan način i iz iskaza svjedoka Damira Hašića, te svjedokinja Jagice Ćurt i Anje Gržanić. Vjerodostojnost iskaza oštećenice potkrijepljena je i njenim pregledom u Zavodu za hitnu medicinu Zadarske županije, iz kojeg proizlazi zadobiveni hematom na desnoj nadlaktici, te površinska ozljeda nadlaktice i ramena, a kako je to oštećenica i iskazala kada je opisivala agresivne postupke optužnika i njene napore da pobegne od njega.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-68/2021 od 26.8.2021.

6.1.15. Članak 229. stavak 1. točka 1. i članak 228 KZ/11

Otuđenje čitavog automobila čija vrijednost je manja od 60.000,00 kuna i koji se nalazi u nezaključanom prostoru, pa makar automobil bio zaključan i zatim njegova vrata provaljena ili obijena, ne predstavlja kazneno djelo teške

krađe iz članka 229. stavak 1. točka 1. KZ/11 već kazneno djelo krađe iz članka 228. KZ/11

„6.1. Naime, u činjeničnom opisu izreke prvostupanske presude je navedeno da je os. I. Č., kao jedan od supočinitelja, u inkriminirano vrijeme u nezaključanoj garaži oštećenika originalnim ključem stavio u pogon navedeni automobil te ga zajedno s supočiniteljima M. F. i K. T. odvezao u S. gdje su ga predali os. R. P. koji je na taj način pribavio nepripadnu materijalnu korist u iznosu od 59 tisuća kuna, a za koji je iznos oštećen vlasnik automobila K. Š.

6.2. Dakle, kako je predmetni automobil vlasniku oduzet iz nezaključane garaže, to osnovano os. R. P. ističe u zahtjevu da se ne radi o provaljivanju ili savladavanjem većih prepreka da se dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, odnosno zatvorenih prostorija ili prostora u smislu odredbe čl. 229. st. 1. toč. 1. KZ/11, niti se oduzimanje automobila uporabom originalnog ključa može smatrati oduzimanje stvari iz zatvorenih zgrada, zatvorenih prostorija ili prostora. Doduše, pravilno prvostupanski i drugostupanski sudovi u obrazloženju svojih odluka, sukladno prihvaćenoj dugogodišnjoj sudskoj praksi, ističu da se uporaba originalnog ključa do kojeg je osoba koja oduzima tuđu pokretnu stvar došla neovlašteno i protivno volji vlasnika ključa ima smatrati provaljivanjem u smislu odredbe čl. 229. st. 1. KZ/11. Međutim, kada se ulazi u automobil, bilo obijanjem, provaljivanjem (na bilo koji način, pa i uz uporabu originalnog ključa do kojeg se došlo protivno volji vlasnika) te se automobil na taj način oduzima, sukladno dugogodišnjoj sudskoj praksi, nije u pitanju oduzimanje stvari iz zatvorenih prostorija ili prostora, jer se u biti oduzima ta stvar u koju se provaljuje, a ne oduzima se tuđa pokretna stvar u smislu odredbe čl. 229. st. 1. toč. 1. KZ/11 do koje se dolazi obijanjem, provaljivanjem, ili savladavanjem većih prepreka iz zatvorenih zgrada, ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora.

6.3. Iz naprijed navedenih razloga, budući da u činjeničnom opisu nisu navedena bitna obilježja kaznenog djela teške krađe iz čl. 229. st. 1. toč. 1. KZ/11, a ne radi se o stvari velike vrijednosti iz čl. 87. st. 29. KZ/11 (iznad 60 tisuća kuna) jer je utvrđena vrijednost predmetnog automobila od 59 tisuća kuna, ne radi se niti o kaznenom djelu iz čl. 228. st. 3. KZ/11, već o kaznenom djelu krađe iz čl. 228. st. 1. KZ/11.

6.4. Stoga je trebalo prihvati zahtjev za izvanredno preispitivanje os. R. P., jer je u pravomoćnoj presudi počinjena povreda zakona iz čl. 469. toč. 4. ZKP/08 budući je primijenjen zakon koji se nije mogao primijeniti, a u povodu tog zahtjeva na temelju čl. 479. ZKP/08 preinačena je pravomoćna presuda u pravnoj ocjeni i u odnosu na os. I. Č. i os. K. T., jer su razlozi zbog kojih je prihvaćen zahtjev os. R. P. i od koristi i za ove osuđenike koji ovaj izvanredni pravni lijek nisu podnijeli.

6.5. Uslijed takve odluke iz toč. I. izreke, preinačena je pravomoćna presuda i u odluci o kazni u odnosu na navedene osuđenike na način kako je to navedeno u toč. II. izreke ove presude, pri čemu je ovaj sud prihvatio kao ispravno utvrđene olakotne i

otegotne okolnosti iz pravomoćne presude. U odnosu na os. R. P. je od otegotnih okolnosti cijenjena njegova dosadašnja neosuđivanost i da je on organizator predmetnog kaznenog djela te njegovu upornost i izraženiju kriminalnu volju, a u odnosu na os. I. Č. i os. K. T. otegotnim njihovu osuđivanost, između ostalih, i za istu vrstu kaznenih djela, a olakotnim da su kazneno djelo počinili u stanju smanjenje ubrojivosti. Ovaj sud smatra da su navedene kazne primjerene pogibeljnosti predmetnog kaznenog djela i svim navedenim okolnostima koje utječu na vrstu i mjeru kazne i da će ovako izrečene kazne ostvariti svrhe iz čl. 41. KZ/11. Osuđeniku R. P. je u izrečenu kaznu zatvora na temelju čl. 54. KZ/11 uračunato vrijeme uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru na način kako je to navedeno u izreci.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-52/21 od 1.9.2021.

6.1.16. Članak 256 KZ/11

Kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. KZ/11. nije "blanketno" kazneno djelo koje bi se sadržajno moralo oslanjati na propise iz drugih zakona.

„6. Osuđenik ističe da je osuđen zbog počinjenja kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. stavka 3. KZ/11., pri čemu se sud u odnosu na radnje opisane pod točkama a) i c) pozvao na pogrešnu blanketnu normu iz članka 79. stavka 3. točke 1. stavka 5. Općeg poreznog zakona koja ne propisuje obvezu plaćanja poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit. Zbog toga smatra da postupanje osuđenika ne predstavlja kazneno djelo zbog kojeg osuđen. Ujedno tvrdi da je takva povreda kaznenog zakona iz članka 469. točke 1. ZKP/08. počinjena i u odnosu na radnju opisanu pod točkom d) jer se ne navodi niti jedan blanketni propis koji je povrijeđen. S tim u vezi osuđenik osporava svojstvo odgovorne osobe.

6.1. Osuđenik u svom zahtjevu očito polazi od pogrešne teze da je kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. KZ/11. zbog kojeg je osuđen pravomoćnom presudom, blanketno djelo. Međutim, navedeno kazneno djelo u svom zakonskom izričaju ne upućuje na sadržaj nekog drugog propisa kršenjem kojega bi bila ostvarena neka od radnji počinjenja tog kaznenog djela. To znači da ono po svojoj prirodi nije "blanketno" kazneno djelo koje bi se sadržajno moralo oslanjati na propise iz drugih zakona. Okolnost što je u činjeničnom opisu tog kaznenog djela u odnosu na počinjene radnje pod točkama a) i c) navedena zakonska odredba iz članka 79. Općeg poreznog zakona ("Narodne Novine" broj 127/00., 86/01. i 150/02.), koja se doista odnosi na procjenu porezne osnovice, a ne na obvezu plaćanja poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit, ne čini to kazneno djelo manjkavo opisanim, niti je zbog toga postupanje osuđenika izgubilo objektivna i subjektivna obilježja kaznenog djela iz članka 256. KZ/11. S druge strane, izostanak konkretne odredbe posebnog zakona

koja bi bila povrijeđena u odnosu na radnju navedenu u činjeničnom opisu pod točkom d) tog kaznenog djela, ne dovodi do povrede kaznenog zakona na štetu osuđenika, jer se ne radi o blanketnom kaznenom djelu kod kojeg bi navođenje takve odredbe bilo nužno. S obzirom da tako koncipirani činjenični opis kaznenog djela iz članka 256. KZ/11. sadrži naznaku svih bitnih elemenata, ne radi se o povredi kaznenog zakona iz članka 469. točke 1. ZKP/08., kao taksativno propisanom razlogu iz članka 517. stavka 1. točke 1. ZKP/08.

6.2. Preostalim navodima zahtjeva u odnosu na pogrešno utvrđeno svojstvo odgovorne osobe, osuđenik, u stvari, osporava pravilnost činjenica utvrđenih u pravomoćnoj presudi, a pobijanje činjeničnog stanja ne može biti osnovom podnošenja zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, kako je vidljivo iz razloga taksativno navedenih u čl. 517. st. 1. ZKP/08. U protivnom, dozvolila bi se ocjena dokaza i raspravljanje o činjenicama u trećem stupnju, što ovdje zakonski nije moguće.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-28/2021 od 23.12.2021.

6.1.17. Članak 272. KZ/11

Kazneno djelo izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. KZ/11 i kazneno djelo ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225 KZ/11 su prema svojim zakonskim opisima blanketna kaznena djela jer ista čini onaj tko krši propise oo sigurnosti prometa. Stoga je u činjeničnom opisu tih djela nužno navesti konkretni prometni propis koji je počinitelj prekršio, pa kada je takav opis izostao, valja zaključiti da činjenični opis predmetnog djela ne sadrži jedno od njegovih bitnih obilježja.

„Naime, imajući u vidu činjenični opis djela za koje se tereti, optuženik s pravom smatra da je inkriminirani događaj u pravilnoj primjeni kaznenog zakona valjalo razmatrati u okvirima kaznenog djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. Kaznenog zakona koji je važio u vrijeme počinjenja djela („Narodne novine“ broj 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 – odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11, dalje: KZ/97), odnosno kaznenog djela ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225. KZ/11.

Prije svega valja primijetiti da je kod kaznenog djela za koje je optuženik proglašen krivim pobijanom presudom – dovođenje u opasnost života i imovine opće opasnom radnjom ili sredstvom iz čl. 215. st. 1. KZ/11 - zaštitni objekt opća sigurnost (Glava dvadeset i prva – XXI - kaznena djela protiv opće sigurnosti), dok su kaznena djela izazivanje prometne nesreće iz čl. 272. KZ/97 i ugrožavanja posebnih vrsta prometa

iz čl. 225. KZ/11, posebna kaznena djela čiji zaštitni objekt je sigurnost ljudi i imovine u javnom prometu.

Iz navedenog proizlazi da je za ocjenu o kojem se kaznenom djelu radi u konkretnom slučaju ključno pitanje da li je u inkriminiranom događaju bila ugrožena opća sigurnost ili se radi o događaju u kojem je ugrožena sigurnost ljudi i imovine u javnom prometu.

Polazeći od činjeničnog opisa predmetnog djela, žalitelj s pravom smatra da se u konkretnom slučaju radi o događaju kojim je stvorena opasnost za život i imovinu u javnom – željezničkom prometu.

Tako iz činjeničnog opisa djela prije svega proizlazi da se inkriminirani događaj odigrao na dionici pruge između kolodvora Majur – Volinja, dakle, na željezničkoj pruzi (željezničku prugu čini jedan ili više kolosijeka koja spajaju službena mjesta, po kojoj se kreću željeznička vozila) po kojoj se odvija željeznički promet.

Nadalje, iz činjeničnog opisa djela proizlazi da je optuženik, nakon što je prethodno kao vozač navedenog željezničkog vozila isto zaustavio, propustio poduzeti odgovarajuće mjere (pobliže navedene u činjeničnom opisu) potrebne da ne dođe do samopokretanja vozila, a što u povezanosti s ranije navedenim činjenicama koje govore o tome da je navedeno željezničko vozilo zaustavljeno na dionici pruge između kolodvora Majur – Volinja, dakle, na željezničkoj pruzi po kojoj se odvija željeznički promet, upućuje na zaključak da je optuženik prilikom izlaska iz zaustavljenog vozila izvan svake sumnje bio obvezan poduzeti sve nužne radnje da ne dođe do ugrožavanja sigurnosti željezničkog prometa (konkretno, radnje navedene u činjeničnom opisu djela kojima se sprječava samopokretanje vozila), tako da je žalitelj u pravu kada smatra pogrešnim pravni stav prvostupanjskog suda prema kojem je optuženik u trenutku kada je napustio navedeno željezničko vozilo izgubio svojstvo sudionika u željezničkom prometu.

Tako se primjerice vozač koji je zbog kvara prisiljen zaustaviti osobni automobil na dijelu ceste gdje se odvija javni cestovni promet, evidentno i nadalje smatra sudionikom u prometu koji je dužan poduzeti sve propisane radnje radi otklanjanja tako nastale opasne situacije za druge sudionike u prometu - postavljanje sigurnosnog trokuta, kao i druge nužne radnje, između ostalog i one kojima se sprječava da dođe do samopokretanja vozila, posebice ako je isto zaustavljeno na dijelu ceste gdje postoji pad.

Prema tome, na temelju svega prethodno navedenog valja zaključiti da je optuženik kritične zgode, kao vozač vozila za posebne namjene „TMD“, bio sudionik u željezničkom prometu, a kakvo njegovo svojstvo, a time i obveza postupanja po propisima koji reguliraju sigurnost željezničkog prometa, nije prestalo izlaskom iz vozila koje je zaustavio na željezničkoj pruzi po kojoj se odvija željeznički promet.

Stoga je inkriminirani događaj u pravilnoj primjeni kaznenog zakona valjalo razmatrati u okvirima kaznenog djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. KZ/97, odnosno kaznenog djela ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225. KZ/11.

Kako su prema njihovom zakonskom opisu oba kaznena djela blanketne norme (naime, ista čini onaj tko krši propise o sigurnosti prometa), to je u činjeničnom opisu tih djela nužno navesti konkretni prometni propis koji je počinitelj, po stavu optužbe, prekršio, a budući da u konkretnom slučaju takav opis izostaje, valja zaključiti da činjenični opis predmetnog djela ne sadrži jedno od bitnih obilježja kaznenih djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. KZ/97, odnosno ugrožavanja posebnih vrsta prometa iz čl. 225. KZ/11.

Budući da je ovaj drugostupanjski sud na temelju svega prethodno navedenog utvrdio da su odlučne činjenice u pobijanoj presudi pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti drugačija presuda, to je prihvaćanjem žalbe optuženika zbog povrede kaznenog zakona, a sukladno odredbi iz čl. 486. st. 1. ZKP/08, valjalo optuženika oslobođiti od optužbe za djelo za koje je optužen, a kako je to i odlučeno u izreci ove presude.“

Izvod iz odluke Županijskog suda u Varaždinu, Kž-458/2020 od 21.10.2020.

6.1.18. Članak 306. stavak 2. KZ/11

Kazneno djelo Sprečavanja dokazivanja iz članka 306. st. 2. KZ/11 u odnosu na tzv. prethodno kazneno djelo ne može biti počinjeno prije započinjanja kaznenog postupka u kojem bi se taj predmet potencijalno mogao upotrijebiti kao dokaz.

Pri utvrđivanju moguća kaznena odgovornost drugih osoba različitih od počinitelja „prethodnog djela“ može biti raspravlјano u okvirima inkriminacije iz članka 303. KZ/11 (Pomoći počinitelju nakon počinjenja kaznenog djela)

„U pravu je optuženi Liridon Berisha kad u žalbi zbog povrede kaznenog zakona tvrdi da se kazneno djelo sprječavanja dokazivanja iz članka 306. stavka 2. KZ/11. može počiniti samo u tijeku postupka pred sudom, a ne i prije pokretanja takvog postupka. Pritom ističe da je nesporno da se u vrijeme kad je optuženik počinio radnju opisanu u točki 2. izreke prvostupanske presude protiv njega još nije vodio postupak pred sudom zbog počinjenja kaznenog djela opisanog pod točkom 1. izreke.

Prema opisu kaznenog djela iz članka 306. stavka 2. KZ/11., to djelo čini onaj tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, međuna-

rodnim sudom čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvata, arbitražom, u prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi predmet ili ispravu koje služe dokazivanju, krivotvoridokaz, ili tko podnese takav dokaz znajući da je riječ o krivotvorini.

Zaključak da je za ostvarenje obilježja ovog kaznenog djela uvjet da je postupak pred sudom ili drugim tijelom pokrenut ne proizlazi samo iz dijela te odredbe koji govori o „postupku pred sudom ...“, nego i iz dijela koji se odnosi na „predmet ili ispravu koji služe dokazivanju ...“. Naime, jasno je da, kako bi predmet ili isprava uopće mogli poslužiti dokazivanju, mora biti u tijeku postupak u kojem je neku činjenicu važnu za taj postupak potrebno dokazivati tim predmetom ili ispravom. Da se htjelo inkriminirati i skrivanje, oštećivanje ili uništenje predmeta ili isprava koje bi kasnije eventualno mogle postati dokaz u nekom budućem potencijalnom postupku za koji je neizvjesno hoće li uopće biti pokrenut, zakonodavac bi zasigurno, umjesto riječi „koji služe dokazivanju“, za takav predmet ili ispravu uporabio izraz „koji bi mogli poslužiti dokazivanju“. Konačno, i preostali oblici počinjenja ovog kaznenog djela (krivotvorene dokaze ili pođnošenje krivotorenog dokaza) jasno upućuju na potrebu vođenja takvog postupka, a ne tek mogućnosti njegovog vođenja u budućnosti, jer predmet ili isprava postaju dokaz tek kad sud ili drugo tijelo koje vodi postupak odluči izvesti dokaz pregledavanjem predmeta (očevidom) odnosno čitanjem i pregledavanjem isprave.

Osim toga, ponašanja drugih osoba (različitih od počinitelja prethodnog kaznenog djela) koja predstavljaju prikrivanje sredstava kojima je to (prethodno) kazneno djelo počinjeno, tragova kaznenog djela ili predmeta nastalih ili pribavljenih kaznenim djelom ili pomaganje na drugi način da njegov počinitelj ne bude otkiven obuhvaćena su inkriminacijom iz članka 303. KZ/11. odnosno kaznenim djelom pomoći počinitelju nakon kaznenog djela. Za ostvarenje tog kaznenog djela (iz članka 303. KZ/11.) nije uvjet da je kazneni postupak protiv počinitelja prethodnog kaznenog djela pokrenut, kao što je to, kako je ranije obrazloženo, propisano za odgovarajući oblik kaznenog djela iz članka 306. stavka 2. KZ/11. koje je, stoga, u pojedinim svojim oblicima, u odnosu specijalnosti prema kaznenom djelu iz članka 303. KZ/11.

Pritom treba naglasiti da kazneno djelo iz članka 303. KZ/11. ne može počiniti osoba koja je sama počinitelj prethodnog kaznenog djela, dok bi počinitelj kaznenog djela iz članka 306. KZ/11. mogla biti i ona osoba koja je počinila prethodno kazneno djelo, ali, kako je to već navedeno, samo ako je kazneni postupak protiv nje već pokrenut.

Slijedom iznesenog, radnje zbog kojih je optuženi Liridon Berisha proglašen krim pod točkom 2. izreke prвostupanske presude ne sadrže sva obilježja kaznenog djela iz članka 306. stavka 2. KZ/11. jer u trenutku kada je on zapalio automobil marke „BMW“, registarskih oznaka ŠI 0606 AP, vlasništvo Ante Prnjaka, protiv njega još nije bio pokrenut kazneni postupak zbog počinjenja kaznenog djela ubojstva opisanog pod točkom 1. izreke te presude.

Napominje se i da, s obzirom na vezanost suda optužbom koja proizlazi iz odredaba članka 449. KZ/11., nije bilo moguće razmatrati stječu li se u ponašanju optuženog Liridona Berishe opisanom pod točkom 2. izreke prvostupanske presude obilježja nekog drugog kaznenog djela odnosno nekog kaznenog djela iz neke druge glave KZ/11.

S obzirom na sve navedeno, trebalo je, na temelju članka 486. stavka 1. ZKP/08., preinačiti prvostupansku presudu i, na temelju članka 453. stavka 1. ZKP/08. optuženog Liridona Berishu osloboditi optužbe da bi počinio kazneno djelo iz članka 306. stavka 2. KZ/11. kako mu je ono stavljen na teret.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-519/20 od 17.3.2021.

6.1.19. Članak 326. stavak 1. i 2. KZ/11

Ne radi se o kvalificiranom obliku kaznenog djela iz članka 326. st. 2. KZ/11 u situaciji kada se migranti prevoze putničkom prostoru vozila, ali bez odgovarajućeg sjedala, no ne u tovarnom prostoru vozila, a pri zaustavljanju i izlasku iz vozila nisu se žalili na ozljede niti su tražili medicinsku pomoć, a druge posebne okolnosti nisu bile sadržane u činjeničnom opisu optužbe

„Po ocjeni Vrhovnog suda Republike Hrvatske, u pravu je osuđenik da je osuđom za kvalificirani oblik predmetnog kaznenog djela povrijeđen kazneni zakon, odnosno da je činjenično stanje odraženo opisom kaznenog djela iz izreke presude prvostupanski sud pravilno pravno označio kao osnovno kazneno djelo iz čl. 326. st. 1. KZ/11.

Naime, preuzimanje i prevoženje dvanaest ilegalnih migranata u osobnom vozilu „VW Sharan“ koji „nisu imali odgovarajuća sjedala, ventilaciju i sigurnosne pojaseve“, ne ukazuje da se radi o prijevozu koji je pod opisanim okolnostima ozbiljno narušio njihovo ljudsko dostojanstvo ili objektivno prouzrokovao ozbiljno trpljenje i patnju. Prevožene osobe, doduše, jesu bile stješnjene jedna uz drugu jer predmetno vozilo nije namijenjeno prijevozu tolikog broja osoba, što ujedno podrazumijeva i ne mogućnost korištenja sigurnosnih pojaseva, no osobe nisu primjerice bile izdvojene i stješnjene u posebnom prostoru kao što je npr. tovarni ili teretri prostor koji je u svakom pogledu neadekvatan za prijevoz ljudi kada bi i činjenični navod o „neodgovarajućoj ventilaciji“ imao dostatnu težinu i ozbiljnost prikaza ugrožavajućih uvjeta takvog prijevoza. Naprotiv, migranti su se nalazili u istom prostoru zajedno s vozačem-osuđenikom, dakle unutar iste kabine vozila, a k tome izreka presude ne sadrži dostačni činjenični navod iz kojeg bi proistekla teža kvalifikacija djela, prijevoz koji je uzrokoval ozbiljno i znatno fizičko ili psihičko trpljenje neugode.

Naime, iz podataka u spisu (list 181-182) razvidno je da su prevoženi migranti bili mlađe muške osobe, koji se po zaustavljanju vozila, kako to proizlazi iz iskaza svjedoka – policijskih službenika, nisu žalili na ozljede niti su tražili medicinsku pomoć. Također, sama vožnja je kratko trajala, oko petnaest minuta, pa je prvostupanjski sud pravilno, rukovodeći se standardima ustanovljenim kroz judikaturu Europskog suda za ljudska prava u tumačenju pojmove nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, zaključio da osuđenikova vožnja nije bila ugrožavajuća po život i zdravlje migranata (nečovječno postupanje) niti je opisanim načinom prijevoza teško povrijeđeno njihovo ljudsko dostojanstvo (ponižavajuće postupanje).

Prema tome, konkretne okolnosti pod kojima je kazneno djelo počinjeno u pogledu prirode i konteksta u kojem se odvijalo opisano postupanje osuđenika, trajanja samog događaja, posljedica koje je takvo postupanje prouzročilo za život i zdravlje prevoženih osoba, odnosno, izostanka istih, uz činjenicu da se radilo o mlađim, zdravim osobama za koje nije utvrđeno da bi imale svojstva ranjivosti, ne ukazuju da se radilo o postupanju koje se ima podvesti pod kvalifikatorne elemente djela iz čl. 326. st. 2. KZ/11.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-12/21 Od 18.2.2021.

6.2. ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU

6.2.1. Članak 10. ZKP/08

Jedino je sud ovlašten odlučivati o pitanju zakonitosti dokaza i ne obavezuje ga mišljenje stranaka, pa makar ono bilo i suglasno.

„5.4. Nadalje, nije osnovan prigovor optuženice da joj je sud prvog stupnja, zbog toga što je u tijeku postupka postojao suglasan prijedlog stranka da se iz spisa kao nezakonit dokaz izdvoji nalaz i mišljenje vještakinje za knjigovodstvo, financije, devizno poslovanje i vanjsku trgovinu Marije Hrešć od 15. prosinca 2015. i dopuna tog nalaza i mišljenja od 6. ožujka 2017., teško povrijedio pravno na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te da je na taj način počinjena povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08.

5.5. Naime, okolnost da su se stranke suglasile da se iz spisa izdvoje kao nezakoniti dokazi navedeni nalazi i mišljenja vještakinje Marije Hrešć ne obvezuje sud kod ocjene jesu li u pitanju dokazi iz čl. 10. ZKP/08. Pitanje nezakonitosti dokaza se nalazi u isključivoj nadležnosti suda nevezano za dispozicije stranaka, jer samo sud (sudac istrage, optužno vijeće, raspravni sud), a ne stranke, može odlučiti je li određeni dokaz nezakonit i da se takav dokaz mora izdvojiti iz spisa budući da se na njemu ne može temeljiti sudska odluka, tako da niti u ovom dijelu žalba nije osnovana.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-115/21 od 16.6.2021.

6.2.2. Članak 10. stavak 2. i članak 300. stavak 1. ZKP/08

Audio-video zapis iskaza svjedoka sa rasprave sastavni je dio zapisnika i ako je pregledom snimke utvrđeno da je svjedok propisno upozoren, a postoji propust unošenja u pisani raspravni zapisnik svih upozorenja i izjave svjedoka, ta okolnost ne dovodi do nezakonitosti tog dokaza

„6. Nije u pravu državni odvjetnik kada u žalbi tvrdi da je u pobijanoj presudi počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka jer da se „presuda temelji na nezakonitom dokazu u smislu odredbe čl. 10. st. 2. t. 3. u svezi čl. 300. st. 1. t. 3. ZKP“.

6.1. Premda je u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da na zapisniku o raspravi održanoj 20. veljače 2018., na kojoj je u svojstvu svjedoka ispitana Ivana Krnjić, majka predstavnika optužene pravne osobe, trgovačkog društva Vrške d.o.o. Vukovar, Marija Krnjića, nisu unesena upozorenja u smislu članka 285. stavka 3. ZKP/08-17 da ne mora svjedočiti te da će se njezin iskaz ako odluči svjedočiti moći koristiti kao dokaz u postupku, a niti su u zapisnik uneseni njezini odgovori, odnosno odricanje, u konkretnoj situaciji navedeno još uvijek ne znači da je iskaz te svjedokinja pribavljen „povredom odredaba kaznenog postupka koja je kao takva izričito predviđena u odredbi čl. 300. st. 1. t. 3. ZKP“, kako to tvrdi državni odvjetnik u svojoj žalbi.

6.2. Naime, kao što to navodi i državni odvjetnik u žalbi, iskaz svjedokinja na navedenoj raspravi sniman je uređajem za audio-video snimanje u smislu članka 409. stavka 2. ZKP/08-17, u kojoj situaciji zapisnik tvore audio-video snimka rasprave i zapisnik o tijeku rasprave, pri čemu je sukladno navedenoj zakonskoj odredbi audio-video snimka rasprave i prepisana 23. veljače 2018. Iz reproducirane snimke ispitivanja sa spisu predmeta priloženog DVD-a (list 829 spisa) vidljivo je da je svjedokinja upozorena i na dužnost kazivanja istine te na kažnjivost lažnog iskaza, da bi potom bila upozorena u smislu članka 285. stavka 1. točke 2. ZKP/08-17 i članka 285. stavka 3. ZKP/08-17, nakon čega je ista izjavila da želi svjedočiti. Dakle, premda doista ova upozorenja nisu unesena u pisani zapisnik o raspravi, bilo bi strogo formalističko tumačenje zakonskih odredaba, konkretno članka 300. stavka 1. točke 3. ZKP/08-17, kada bi se u situaciji u kojoj zapisnik o raspravi tvori i audio-video snimka iz koje je vidljivo da je svjedokinja Ivana Krnjić u svemu zakonito upozorena na mogućnost nesvjedočenja s obzirom na svoje srodstvo s predstavnikom optužene pravne osobe, cijenilo kao nezakoniti dokaz. Dakle, premda ova upozorenja pogrešno nisu unesena u pisani zapisnik o raspravi, takav propust, u situaciji kada se iz snimke može utvrditi da je svjedokinja pravilno upozorena, njezin iskaz ne čini nezakonitim, a takav stav je zauzet i u ranijim odlukama Vrhovnog suda Republike Hrvatske (npr. I Kž-395/2020-4). Stoga u pobijanoj presudi nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08-17 na koju upire državni odvjetnik u svojoj žalbi.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-237/2018 od 25.5.2021.

6.2.3. Članak 10. stavak 2. točka 2. ZKP/08

Pravo je svakog vlasnika nekretnine da postavljanjem video nadzora štiti svoje vlasništvo kao i pokretnine smještene na ili u njoj od protupravnih zadiranja neovlaštenih osoba, pa u tom smislu vlasnik nije dužan upozoriti da je njegova nekretnina, konkretno uredska prostorija pod video nadzorom, zbog čega takva DVD snimka nije nezakoniti dokaz.

„Optuženik također drži da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08 jer da se pobijana presuda temelji na nezakonitim dokazima – fotografijama snimljenim mobitelom Andrijane Odak (listovi 100-102) i DVD snimci nadzorne kamere u Trgovačkom društvu Lokrum d.o.o. (list 48). U odnosu na spomenute fotografije u žalbi se ističe da ih je snimila neovlaštena osoba bez ikakvog naloga nadležnog tijela, dok se u pogledu navedene DVD snimke upozorava da se ona odnosi na privatni prostor (ured), a ne javni prostor i da iz podataka u spisu ne proizlazi da je bilo gdje u prostorijama Trgovačkog društva Lokrum d.o.o. stajala obavijest o video nadzoru.

Suprotno naprijed iznijetom žalbenom stavu ovaj sud drugog stupnja nalazi da se u konkretnom slučaju ne radi o nezakonitim dokazima. Predmetne fotografije snimljene su u trgovini i parkiralištu kod trgovine, dakle na javnom mjestu. Osoba koja se pojavljuje u javnom prostoru mora biti spremna i računati s time da je netko može snimiti mobitelom ili fotografskim aparatom i zato takva snimka ni po čemu ne predstavlja nezakoniti dokaz u smislu čl. 10. ZKP/08, kako pogrešno smatra optuženik, jer se time ni na koji način ne narušava Ustavom, Zakonom ili međunarodnim pravom zajamčeno pravo svake osobe na ugled i čast te pravo na nepovredivost osobnog i obiteljskog života.

Jednako tako ni žalbom problematizirana DVD snimka nadzorne kamere u Trgovačkom društvu Lokrum d.o.o. nije nezakonit dokaz. Naime, pravo je svakog vlasnika nekretnine da postavljanjem video nadzora štiti svoje vlasništvo, kao i pokretnine smještene na ili u njoj od protupravnih zadiranja neovlaštenih osoba, pa u tom smislu vlasnik, u ovom slučaju spomenuto društvo, nije bio dužan upozoriti da je njegova nekretnina, konkretno uredska prostorija, pod video nadzorom.“

Izvod iz odluke Županijskog suda u Varaždinu, broj Kž-14/2020 od 4.2.2020..

6.2.4. Članak 12. stavak 1. ZKP/08

Ne može se smatrati niti temeljito niti učinkovito provedenom istragom istraga vođena pred Okružnim sudom u Kninu, obustavljena zbog odustanka

državnog odvjetnika, u kojoj nisu ispitani oštećenici i ostali predloženi svjedoci niti je dopunjeno balističko vještačenje. Zbog toga se niti rješenje o obustavi na može smatrati "konačnom" odlukom u smislu članka 4. Protokola broj 7. uz EKLJP, pa rješenje o obustavi postupka nema značenje ni težinu "osude ili oslobođanja", a samim time ne predstavlja niti pravomočno presuđenu stvar.

„13. Načelo *ne bis in idem* proklamirano je odredbom članka 12. stavka 1. ZKP/08. i članka 31. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. – ispravak, 76/10., 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – dalje: Ustav RH), čime je zajamčeno i normom ustavnog ranga. Navedeno načelo uzdignuto je na najvišu međunarodnu razinu i sadržano je u članku 4. stavku 1. Protokola broj 7. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – Međunarodni ugovor broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02., 13/03., 9/05., 1/06., 2/10. i 13/17. – dalje: Protokol broj 7), prema kojem se nikome ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku iste države za kazneno djelo za koje je već pravomočno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i kaznenim postupkom te države.

14. Za procjenu je li osoba "pravomočno oslobođena ili osuđena", rukovodeći se praksom Europskog suda za ljudska prava (ESLJP), svakako treba odgovoriti na tri pitanja i to 1. jesu li postupci o kojima je riječ "kaznena stvar", 2. jesu li djela za koja se poduzima progon ista (idem) te 3. postoji li konačna odluka u prvom postupku (je li odluka stekla snagu res iudicata). Tek kumulativnim ispunjenjem sva tri uvjeta, načelo *ne bis in idem* može doći u primjenu.

15. U ovom kaznenom predmetu, kao odlučno, postavilo se pitanje postoji li konačna odluka koja se može izjednačiti sa "pravomočnom osudom ili oslobođanjem" u smislu članka 4. Protokola broj 7.

16. U presudi Velikog vijeća *Marguš protiv Hrvatske* od 27. svibnja 2014. broj 4455/10. objašnjeno je da prekid kaznenog postupka (povlačenje optužbi od strane tužitelja) ne predstavlja niti osudu niti oslobođanje i da članak 4. Protokola broj 7. nema primjene u takvoj situaciji (kao i presude *Smirnova i Smirnova protiv Rusije* od 3. listopada 2020. broj 46133/99. i 48183/99. i *Harutyunyan protiv Armenije* od 7. prosinca 2006. broj 34334/04.). Vodeća presuda (*Mihalache protiv Rumunjske*, presuda Velikog vijeća od 8. srpnja 2019. broj 540112/10.), u kojoj je razmatrano pitanje predstavlja li odluka o obustavi postupka "oslobođenje" ili "osudu" u smislu članka 4. Protokola broj 7., upućuje da je u takvoj situaciji potrebno utvrditi stvarni sadržaj te odluke i procijeniti njezine učinke na situaciju optuženika. Riječi "oslobođen ili osuđen" u tekstu članka 4. Protokola br. 7 podrazumijevaju da je kaznena odgovornost optuženika utvrđena nakon procjene svih okolnosti konkretnog slučaja. Da bi se takva procjena obavila, presudno je da su vlasti koje su donijele odluku imale ovlast odlučivanja prema domaćem zakonodavstvu. S tim u vezi svakako treba ukazati

i na važnost presude Suda Europske Unije, Velikog vijeća od 29. lipnja 2016., broj C-486/14. (*Kossowski*) prema kojoj odluka kojom se obustavlja kazneni progon i pravomočno okončava istražni postupak zbog nepostojanja osnovane sumnje ne predstavlja odluku kojom je postupak "pravomočno okončan" u situaciji kada istraga radi prikupljanja i ispitivanja dokaza nije bila temeljitije provedena.

17. U konkretnom slučaju, tijekom istrage koja se vodila kod Okružnog suda u Kninu zbog krivičnih djela ubojstva i razbojništva, ispitani su okrivljenici Mirko Radeka, Željko Dukić i Vlado Draganić, proveden je uviđaj te vještačenje vatrene oružja i čahura. Međutim, nisu provedeni svi dokazi predloženi od državnog odvjetnika. Naime, istražni sudac odbio je prijedlog za dopunu istrage kojim je predloženo ispitivanje troje svjedoka te oštećenika kao i dopuna balističkog vještačenja na okolnosti inkriminiranog događaja, s obrazloženjem da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno. Nakon toga, državni odvjetnik odustao je od kaznenog progona, slijedom čega je istražni sudac rješenjem Okružnog suda u Kninu od 29. studenog 1994. broj Ki-108/93-26 protiv tih okrivljenika obustavio istragu.

18. Tako provedena istraga, bez ispitivanja oštećenika i ostalih predloženih svjedoka te odbijanjem dopune balističkog vještačenja, sve u cilju prikupljanja i ispitivanja dokaza odlučnih za podizanje optužnice, a koja je rezultirala obustavom postupka zbog odustanka državnog odvjetnika (nakon odbijene dopune istrage), ne može se smatrati niti temeljito niti učinkovito provedenom. Zbog toga se niti rješenje o obustavi ne može smatrati "konačnom" odlukom u smislu članka 4. Protokola broj 7.

19. Stoga je u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da navedeno rješenje o obustavi nema značaj ni težinu "osude ili oslobođanja", a samim time ne predstavlja niti pravomočno presuđenu stvar."

Izvod iz odluke VSRH Kž-Rz-23/2020 od 2.6.2022.

6.2.5. Članak 35. stavak 5. ZKP/08

Zahtjev za izuzeće predsjednika suda je dopušten samo ako je predsjednik suda stvarno u prilici odlučivati u predmetu.

,,4. Prema odredbi članka 35. stavka 2. ZKP/08., ako se traži izuzeće predsjednika suda, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda. Iz podneseñog zahtjeva proizlazi da je postavljen zahtjev za izuzeće predsjednika Županijskog

suda u Varaždinu. Međutim, kako je riječ o kaznenom sudovanju, Županijskom суду u Varaždinu je neposredno viši суд Visoki kazneni суд Republike Hrvatske, a ne Vrhovni суд Republike Hrvatske. Stoga, predsjednik Vrhovnog суда Republike Hrvatske, u kaznenoj grani sudovanja, nije pravno ovlašten odlučivati o izuzeću predsjednika županijskih sudova, nego je za to nadležan predsjednik Visokog kaznenog суда Republike Hrvatske.

5. Slijedom izloženog, trebalo je odlučiti kao u izreci, na temelju članka 35. stavka 5. ZKP/08.“

Izvod iz odluke VSRH II-4 Kr-26/2021 od 17. lipnja 2021.

6.2.6. Članak 61. stavak 3. ZKP

Kaznena prijava podnesena unutar zakonskog roka za podnošenje privatne tužbe smatra se pravodobno podnesenom tužbom i omogućava sugu preinaku pravne oznake djela iz krađe, koja se progoni po službenoj dužnosti u tzv. sitnu krađu koja se progoni po privatnoj tužbi.

„6. Žalba optuženog N. Ž. zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja se odnosi jedino na kazneno djelo iz točke 2). izreke pobijane presude, a isti osporava svoju namjeru prouzročenja štete, odnosno ostvarivanja koristi "značajnog iznosa" od 1.000 kn. Međutim, takav žalbeni navod je neosnovan budući da je u izravnoj suprotnosti s navodima njegove obrane na raspravi kada je vrijednost skutera, kojeg je otudio, procijenio između 3.500 i 4.000 kn (državni odvjetnik je vrijednost otuđenih stvari u izmjeni optužnice odredio "preko 1.000,00 kn"). Uzimajući nadalje u obzir da je u zapisnicima o vraćanju predmeta s lista 180. i 182. spisa predmeta navedeno da su oštećenom D. Č. vraćeni poklopac cilindra glave motora, plastični nosač žarulje s razbijenom žaruljom, kaciga te skuter koji je u potpunosti uništen i nije u voznom stanju jer su uklonjeni pojedini dijelovi, neprihvatljiva je daljnja žalbena tvrdnja da iz dokaza ne proizlazi da bi nastala neka imovinska šteta za D. Č.. Stoga je neosnovana žalba ovog optuženika zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

6.1. Iako je naznačio da se žali zbog povrede kaznenog zakona, u žalbi nije obrazložio takvu povredu pa je ovaj sud, sukladno članku 476. stavku 1. točki 2. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. - pročišćeni tekst, 91/12. - Odluka Ustavnog суда Republike Hrvatske, 143/12., 56/13.,

145/13., 152/14., 70/17. i 126/19.- dalje: ZKP/08.-19.), ispitao je li u presudi povrijeđen kazneni zakon na štetu optuženika te je našao da je kazneno djelo iz točke 2. presude pogrešno pravno označeno kao kazneno djelo iz članka 228. stavka 1. KZ/11. (za koje je propisana kazna zatvora do tri godine) budući da iz činjeničnog opisa proizlazi da je kazneno djelo počinjeno 16./17. rujna 2014. i da je D. Č. oštećen "svakako za iznos preko 1.000,00 kn".

6.2. Naime, u vrijeme počinjenja ovog kaznenog djela vrijedilo je pravno shvaćanje zauzeto na sjednici Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 27. prosinca 2012. broj Su-IVk-4/2012-50 koje u točki 53. navodi da zakonsko obilježje "vrijednost ukradene stvari mala" kod kaznenog djela krađe iz članka 228. stavka 2. KZ/11. postoji kad vrijednost ukradene stvari ne prelazi 2.000,00 kn. To je kasnije izmijenjeno ("Narodne novine" broj 56/15.) na način da je u članku 87. Zakona dodana točka 30. u kojoj je propisano, pored ostalog, da je vrijednost stvari mala ako ne prelazi 1.000,00 kn.

6.3. Budući da se u točki 2) presude ne radi o iznosu koji bi prelazio 2.000,00 kn, navedeno postupanje je trebalo pravilno pravno kvalificirati kao kazneno djelo krađe iz članka 228. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11. za koje je propisana kazna zatvora do jedne godine. Stoga je pobijana presuda preinačena u pravnoj oznaci djela kao što je precizirano u točki I. ove odluke.

6.4. Iako se to djelo progoni po privatnoj tužbi (članak 245. stavak 1. KZ/11.), nije bilo procesne zapreke za ovaku preinaku budući da se, sukladno članku 61. stavku 3. ZKP/08.-19., kaznena prijava koju je podnio oštećeni D. Č. (list 98. spisa predmeta), smatra kao pravovremena privatna tužba jer je podnesena unutar roka propisnog za privatnu tužbu.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-427/17 Od 22.9.2021.

6.2.7. Članak 68. ZKP/08

Nakon otvaranja stečajnog postupka, prava tijela pravne osobe nad kojom je otvoren stečaj prelaze na stečajnog upravitelja, pa tako i pravo davanja punomoći odvjetniku za status branitelja pravnoj osobi protiv koje se vodi kazneni postupak.

„5. Kako to proizlazi iz čl. 158. st. 1. Stečajnog zakona ("Narodne novine" broj 71/15. i 104/17.), pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju u trenutku kad je

rješenje o otvaranju stečajnog postupka objavljeno na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, a to je u konkretnom slučaju 7. rujna 2020.

5.1. Otvaranjem stečajnog postupka prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnog upravitelja, kako je to regulirano čl. 159. Stečajnog zakona.

5.2. Slijedom toga, od 7. rujna 2020. prestala su i ovlaštenja predstavnika optužene pravne osobe Roma Invest d.o.o. koji je podnio žalbu 16. listopada 2020. (zaprimljena na Županijskom sudu u Varaždinu 19. listopada 2020.) dakle, u vrijeme kada na to više nije imao pravo, jer nije bio ovlašten od strane stečajnog upravitelja za podnošenje žalbe, a na kojeg su prešla sva prava dužnikovih tijela.

5.3. S obzirom na navedeno, žalba odvjetnika Borisa Ravlića podnesena je od neovlaštene osobe, pa ju je slijedom navedenog trebalo odbaciti na temelju čl. 481. st. 2. ZKP/08.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-643/20 od 17.3.2021.

6.2.8. Članak 89. stavak 3. i 4. ZKP/08

U slučaju sumnje u pravovremenost žalbe optuženika koji je u vrijeme njenog podnošenja bio lišen slobode, sudovi su dužni putem uprave zatvora ili putem evidencije zaprimljenih preporučenih pošiljki na pošti, u skladu s odredbom članka 89. stavaka 3. i 4. ZKP/08., provjeriti datum zaprimanja pismena.

„4.1. U zahtjevu se, između ostalog, ukazuje da je osuđenik osobno podnio žalbu protiv prvostupanske presude "a gdje je ista završila, osuđeniku nije poznato". Stoga smatra da je došlo do "grube povrede prava na obranu, a time i do grube povrede odredaba ZKP", čime sadržajno ukazuje na povredu odredbe čl. 480. st. 2. ZKP/08.

4.2. Uvidom u spis predmeta utvrđeno je da je osuđenik podnio žalbu protiv prvostupanske presude osobno i putem svoje braniteljice A. V. F. Braniteljica je primila prvostupansku presudu 2. prosinca 2020. (poleđina lista 460 spisa) od kada njoj i osuđeniku, sukladno čl. 463. st. 3. ZKP/08, teče rok za podnošenje žalbe. Rok za žalbu protiv prvostupanske presude istekao je protekom 15 dana tj. 17. prosinca 2020. (četvrtak).

4.3. Prema podacima na listu 467 spisa, optuženik je osobno podnio žalbu protiv prvostupanske presude koja je zaprimljena na sudu 22. prosinca 2020. s naznakom "omot nema datum", a iz priložene koverte (list 488 spisa) vidljivo je da datum primitka preporučene pošiljke na pošti nije čitljiv.

4.4. U vrijeme podnošenja žalbe osuđenik se nalazio u Zatvoru u Z. pa se, sukladno čl. 89. st. 4. ZKP/08, dan i sat predaje upravi ustanove ima smatrati trenutkom predaje tijelu koje je nadležno da je primi. O tome, međutim, nema službene naznake u spisu.

4.5. Prema popratnom izvješću (list 489 spisa) proizlazi da su drugostupanjskom sudu dostavljene na odluku obje žalbe optuženika, uz opasku prvostupanjskog suda da je osobna žalba nepravodobna, zbog čega ista, sukladno nalogu predsjednice vijeća na poleđini lista 487 spisa, nije niti dostavljena na odgovor državnom odvjetniku.

4.6. Uvidom u presudu Županijskog suda u Osijeku broj KŽ-580/2020 od 4. veljače 2021. proizlazi da je taj sud odlučivao samo o žalbi optuženika podnesenoj putem braniteljice te je ista kao neosnovana odbijena. Naime, drugostupanjski sud uopće nije odlučivao o osobnoj žalbi optuženika, bilo samostalno, bilo kao dopunu žalbe podnesene po braniteljici.

4.7. Prema čl. 480. st. 2. ZKP/08, drugostupanjski sud je dužan o svim žalbama protiv iste presude odlučivati jednom odlukom, što je ovdje propušteno učiniti.

4.8. U slučaju sumnje u pravodobnost osobne žalbe osuđenika, koji je u to vrijeme bio liшен slobode, sudovi su bili dužni putem Uprave zatvora u Z. ili putem evidencije zaprimljenih preporučenih pošiljki na pošti, u skladu s odredbom čl. 89. st. 3. i 4. ZKP/08, provjeriti datum zaprimanja pismena te, ovisno o tome, odbaciti osobnu žalbu osuđenika kao nepravovremenu ili o njoj meritorno odlučiti.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-62/2021 od 16.9.2021.

6.2.9. Članak 149. stavak 1. ZKP/08

Pojam „nagrada branitelju“ iz članka 149. st. 1. ZKP/08. obuhvaća sve izdatke koje je okrivljenik imao na ime zastupanja po svim braniteljima, a ne samo onom koji je u ime okrivljenika podnio zahtjev za naknadu troškova postupka.

„Prema odredbi čl. 149. st. 1. ZKP/08., kad se doneše presuda kojom se optužba odbija, izreći će se da troškovi kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. do 5. ZKP/08., te nužni izdaci okrivljenika i nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava. Pravilnim tumačenjem citirane odredbe, a imajući u vidu čl. 145. st. 1. ZKP/08., proizlazi da su pojmom "nagrada branitelja" obuhvaćeni svi izdaci koje je okrivljenik imao na ime zastupanja po svim braniteljima, od započinjanja do

završetka postupka, kao i izdaci za dokazne radnje prije početka kaznenog postupka. Branitelji su okrivljeniku pružali profesionalnu uslugu obrane, koju im je okrivljenik bio dužan platiti. Time je za okrivljenika nastao trošak, koji se okrivljeniku treba nadoknадити, prema čl. 149. st. 1. ZKP/08., ako sud doneše presudu kojom se optužba odbija. Odnos okrivljenika sa pojedinim odabranim braniteljem je odnos povjerenja između opunomoćitelja i opunomoćenika, te će o njihovom internom dogovoru ovisiti izvršenje nadoknade, odnosno način uplate troškova koji se nadoknađuju.

Razvidno je kako je izvanraspravno vijeće Općinskog suda u Velikoj Gorici zanemarilo da je podnesak od 26. studenog 2019. (list 111. spisa), kojim se zahtijeva naknada troškova postupka, podnijela braniteljica okrivljenika, ali ne u svoje ime, nego u ime okrivljenika. Prema čl. 67. st. 1. ZKP/08., branitelj je ovlašten u korist okrivljenika poduzimati sve radnje koje može poduzeti sam okrivljenik, a ovom zahtjevu je priložena posebna punomoć kojom je okrivljenik ovlastio odvjetnicu Marušku Ujević za podnošenje zahtjeva za naknadu troškova kaznenog postupka. Stoga su zahtjevom, opravданo, obuhvaćeni svi troškovi koje je okrivljenik imao na ime cijelokupno pružene obrane, dakle i troškovi obrane koju mu je pružala braniteljica koja ga je zastupala u prijašnjem dijelu postupka.“

Izvod iz odluke VSRH Kzz-5/2021 od 18.2.2021.

6.2.10. Članak 160. stavak 1. i 162. stavak 1. ZKP/08

Privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva mogu se prema trećoj osobi odrediti i izvan uvjeta propisanih odredbom članka 162. stavka 1. ZKP/08., a u skladu s odredbama Ovršnog zakona (članak 306. OZ-a) na čiju primjenu upućuje članak 160. stavak 1. ZKP/08.

„5. Žalitelj s pravom ukazuje kako prvostupanski sud, premda se pravilno pozvao na odredbu članka 160. stavka 1. ZKP/08., nije vodio računa o odredbama koje vrijede za ovršni postupak.

5.1. Sud prvog stupnja je pravilno utvrdio kako predlagatelj osiguranja nema zahtjev prema trećoj osobi. Međutim, pogrešan je stav prvostupanskog suda kada ističe kako zbog toga ne postoje uvjeti za određivanjem privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva, pozivom na odredbu članka 162. stavka 1. ZKP/08., koja u konkretnom slučaju ne dolazi u primjenu. Osiguranje imovinskopravnog zahtjeva, koje je ponudio optuženi Robert Palić, prijedlogom za određivanjem privremene mjere zasnivanjem založnog prava na imovini treće osobe, koja je s tim suglasna, sud je propustio razmatrati u skladu s odredbama OZ-a, na koje upućuje članak 160. stavak 1. ZKP/08. Pravilno ističe žalitelj kako je prvostupanski sud zanemario da prema

odredbama OZ-a predmet osiguranja može biti svaka stvar ili pravo na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine ili njezina osiguranja, a radnje osiguranja mogu se provesti protiv protivnika osiguranja i protiv drugih osoba u skladu s tim zakonom (članak 4. stavci 2. i 3. OZ-a). Isto tako, prvostupanjski sud je propustio imati u vidu odredbe ovršnog postupka prema kojima se osiguranje novčane tražbine predlagatelja osiguranja može osigurati i stjecanjem založnog prava na stvarima treće osobe, ako je ona s tim suglasna (članak 306. OZ-a).“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-Us-26/2021 od 10.6.2021.

6.2.11. Članak 175. stavak 5. ZKP/08

Ne uručenje dopisa/poziva vraćenog uz naznaku „obaviješten, nije tražio“ upućenog okrivljeniku na njegovu kućnu adresu, a za koga se opravdano može pretpostaviti da se nalazi na izdržavanju kazne, ne daje pravo суду na dostavu pismena na oglasnu ploču, a bez provjere da li se okrivljenik nalazi na izdržavanju kazne u nekom od zatvora ili kaznionica.

„6. Premda se dio prigovora odnosi na osporavanje pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja, što zakonom nije predviđeno ispitivati ovim izvanrednim pravnim lijekom, te promašene i neosnovane zamjerke o propustu raspravnog suca za primjenu odredbi o otklonu, osuđenik osnovano upire na povredu odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku od utjecaja na presudu.

7. Naime, osuđenik se tijekom prvostupanjskog postupka nalazio na slobodi i branio se sam bez branitelja. U osobno podnijetoj žalbi protiv prvostupanske presude (zaprimljena na Općinskom sudu u Čakovcu 24. travnja 2018.) zatražio je obavijest o sjednici vijeća.

8. Prema stanju žalbenog spisa Županijskog suda u Rijeci broj Kž-329/2018 razvidno je da je drugostupanjski sud nalogom od 14. prosinca 2020. odredio sjednicu vijeća za 30. prosinca 2020. ali je obavijest o sjednici vijeća, upućena na adresu stana koju je osuđenik dao sudu, vraćena sa naznakom o pokušanoj dostavi uz ostavljenu obavijest - „obaviješten nije podigao pošiljku“. Potom je nalogom suda od 11. siječnja 2021. određena nova sjednica za dan 17. veljače 2021., ali su obavijesti o sjednici vijeća upućene na istu adresu u dva navrata vraćene neuručene sa istovjetnim naznakama (po-

kušana dostava, ostavljena obavjest – „obaviješten nije podigao pošiljku“) pa je dostava obavljena putem oglasne ploče suda.

8.1. Iz zapisnika o sjednici drugostupanjskog suda i obrazloženja pobijane drugostupanske presude proizlazi da je žalbeni sud, pozivom na „čl. 475. st. 5. ZKP/08.“ (ispravno bi bilo čl. 475. st. 4. ZKP/08.), sjednicu vijeća održao u odsutnosti „uredno pozvanih“ državnog odvjetnika i osuđenika „kojem je poziv dostavljen sukladno čl. 175. st. 5. ZKP/08.“

9. Međutim, uvažavajući konkretne okolnosti predmeta i stanje stvari ne može se prihvati ocjena drugostupanjskog suda da je osuđenik uredno pozvan na sjednicu drugostupanjskog vijeća odnosno da su bile ispunjene zakonske pretpostavke iz čl. 475. st. 5. ZKP/08. za održavanje javne sjednice vijeća u odsutnosti osuđenika.

10. Naime, prema čl. 175. st. 5. ZKP/08., ako se okrivljeniku ne može dostaviti dopis (poziv/obavijest o sjednici vijeća) zato što nije prijavio promjenu adrese ili je očito da na drugi način izbjegava primitak, isti će biti istaknut na oglasnoj ploči suda i protekom osam dana će se uzeti da je dostava uredna. Drugim riječima da bi dostava putem oglasne ploče bila uredna valja ocijeniti da se neuspjela dostava poziva okrivljeniku ima pripisati njegovom nepoštivanju zakonske obveze javljanja promjene adrese ili očitom izbjegavanju primitka poziva.

10.1. Odmah valja reći da je nakon izricanja i usmenog obrazloženja prvostupanske presude posve izostalo upozorenje osuđeniku da do pravomoćnog završetka postupka o svakoj promjeni adrese obavijesti sud kako to nalaže čl. 457. st. 2. ZKP/08. (list 327 spisa).

10.2. Nadalje, treba imati na umu da lišenje slobode po prirodi stvari nema karakter dragovoljnog, slobodnom voljom izabranog mesta boravka/adrese/stana te da osoba lišena slobode nedvojbeno ima ograničene mogućnosti komuniciranja s vanjskim svijetom. Ovo je od značaja pri ocjeni dosega obveze okrivljenika da izvijesti sud o promjeni adrese odnosno „boravišta ili stana“ u kontekstu zakonite primjene čl. 475. st. 4. ZKP/08. održavanjem sjednice vijeća bez nazočnosti okrivljenika.

11. U konkretnom slučaju drugostupanjski sud je već običnim pregledom osobnih podataka osuđenika iz izreke prvostupanske presude, a radi upućivanja obavijesti o sjednici vijeća, mogao i trebao uočiti da je protiv osuđenika u tijeku drugi kazneni postupak i da je višekratno osuđivana osoba. Stoga je, kraj takvog stanja stvari kao i činjenice proteka preko dvije godine od podnošenja žalbe do određivanja sjednice vijeća, a nakon višekratno neuspjelih, vraćenih dostava preuranjeno bilo zaključiti da su ispunjeni uvjeti iz čl. 175. st. 5. ZKP/08. za dostavu poziva putem oglasne ploče suda. Naprotiv, uvažavajući mogućnosti pristupa relevantnim centraliziranim podacima Jedinstvenog registra osoba RH MUP-a u okviru e-spisa razumno je bilo provjeriti je li osuđenik lišen slobode, kako se osnovano upire u zahtjevu. Iz spomenutih, sudu lako dos-

tupnih podatka (JRO RH) jasno je vidljivo da se osuđenik u vrijeme dostavljanja obavijesti o sjednici vijeća nalazio u Zatvoru u Varaždinu (Ul. Braće Radić 4 Varaždin), dakle nije dragovoljno promijenio adresu niti očito izbjegavao primitak poziva što posljedično upućuje na zaključak da nisu bili ispunjeni uvjeti za održavanje sjednice vijeća iz čl. 475. st. 4. ZKP/08.

12. Budući da osuđeniku uslijed navedenog propusta pred vijećem nije bilo omogućeno iznošenje bitnih dijelova žalbe i njegova je žalba u cijelosti odbijena, u pravu je osuđenik da je ova povreda od utjecaja na presudu.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-81/21 od 26.8.2021.

6.2.12. Članak 273. stavak 2. u svezi s člankom 517. stavak 1. točka 3. ZKP/08

Nakon razrješenja branitelja po službenoj dužnosti zbog prestanka razloga koji su nalagali njegovo postavljanje (ukinut istražni zatvor), okrivljenik mora biti ponovno izričito ponovno upitan da li želi sada sam izabrati branitelja odnosno želi li branitelja na teret proračunskih sredstava i rasprava bez branitelja može biti nastavljena tek nakon jasnog i nedvosmislenog očitovanja da okrivljenik ne želi branitelja.

„5. Osuđenik podnosi zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude na temelju čl. 517. st. 1. ZKP/08. međutim, ne navodi o kojoj povredi zakona iz čl. 517. st. 1. toč. 1., 2. i 3. ZKP/08. bi se radilo, dok iz obrazloženja zahtjeva proizlazi da osuđenik smatra da mu je povrijeđeno pravo na obranu na raspravi, što bi ukazivalo na povredu iz čl. 517. st. 1. toč. 3. ZKP/08.

6. U navedenom je osuđenik u pravu, jer iz stanja spisa proizlazi da je osuđenik u tijeku postupka imao branitelja po službenoj dužnosti, jer se u to vrijeme nalazio u istražnom zatvoru, sve do rasprave dana 9. rujna 2020. kada je branitelj, prije nastavka rasprave, razriješen dužnosti, budući osuđenik više nije bio u istražnom zatvoru. Međutim, nakon toga osuđenik nije ponovo upitan je li razumio pouku o pravima iz čl. 239. st. 1. ZKP/08. odnosno nije upitan da li želi uzeti branitelja po vlastitom izboru ili da može zatražiti imenovanje branitelja na teret proračunskih sredstava (čl. 72. ZKP/08.) niti se izričito odrekao prava na branitelja, već je rasprava nastavljena.

6.1. Neovisno o tome što je osuđenik pouku o pravima primio prije prvog ispitivanja, po stavu ovog suda, trebao je kao neuka stranka, a koja je već u postupku imala branitelja po službenoj dužnosti, biti ponovo upućen u svoja prava, a s obzirom da to

nije učinjeno, već je rasprava nastavljena i završena bez branitelja, povrijeđeno je pravo osuđenika na obranu, što je moglo utjecati na presudu.

7. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će voditi računa o navedenom i osuđenika izričito pitati da li se izjasnio o tome hoće li uzeti branitelja po vlastitom izboru, a ako izjavi da ga ne želi uzeti na jednostavan i razumljiv način ga upoznati sa značenjem tog prava i posljedicama odricanja od tog prava te ga upoznati i sa mogućnošću podnošenja zahtjeva za imenovanje branitelja na teret proračunskih sredstava.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-107/21 od 22.9.2021.

6.2.13. Članak 285. ZKP/08

Iz činjenice postojanja izvanbračne zajednice ne može se izvesti utvrđenje o postojanju tazbinskog srodstva jer se tazbinsko srodstvo zasniva isključivo na sklopljenom braku i predstavlja privilegirani odnos između jednog bračnog druga i krvnih srodnika drugog bračnog druga.

„Nadalje, nije osnovana ni tvrdnja iz žalbe optuženice da se presuda temelji na nezakonitom iskazu privilegiranog svjedoka Davida Balenta. Naime, nesporno je da je taj svjedok tijekom postupka ispitan i da se pobijana presuda jednim dijelom, između ostalog temelji i na iskazu tog svjedoka. Pritom je također nesporno da se radi o izvanbračnom suprugu Katarine Dominić Srnec, kćeri optuženice, kojeg sud prvog stupnja nije ispitivao kao tzv. privilegiranog svjedoka.

Međutim, suprotno iznesenoj žalbenoj tvrdnji, svjedok David Balent kao izvanbračni suprug kćeri optuženice nije tzv. privilegirani svjedok i na njega se ne odnosi blagodat nesvjedočenja, kako je to ispravno zaključio i prvostupanjski sud, budući se srodstvo po tazbini na koje se odnosi dio odredbe čl. 285. st. 1. toč. 2. ZKP/08. ne može izvesti iz činjenice postojanja izvanbračne zajednice. Pritom također valja naglasiti da se tazbinsko srodstvo i prema stajalištu Vrhovnog suda Republike Hrvatske zasniva isključivo sklapanjem braka i predstavlja privilegirani odnos između jednog bračnog druga i krvnih srodnika drugog bračnog druga. Stoga iskaz svjedoka Davida Balenta nije nezakonit dokaz, kako to pogrešno smatra optuženica u žalbi, pa se, slijedom toga, ni pobijana presuda u tom smislu ne temelji na nezakonitom dokazu.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-578/2020 26.1.2021.

**6.2.14. Članak 361. u svezi s člankom 15. i člankom 3. stavak 1.
i 2. ZKP/08**

Presuda na temelju sporazuma stranaka ne može biti isključivo osnova za osuđujuću presudu u odnosu na supočinitelje koji nisu priznali optužbu.

„8. U pravu je žalitelj kada naznačuje da je sud prvog stupnja, za sada, pogrešno utvrdio činjenično stanje. Ovaj žalitelj, sasvim određenom žalbenom argumentacijom, iako sumarnom, dovodi u sumnju pravilnost utvrđenja činjeničnog stanja u pobijanoj presudi, utemeljenog na stajalištu suda prvog stupnja da u konkretnom predmetu nije potrebno izvođenje drugih dokaza osim čitanja presude istog suda broj Kov-281/2014 i da okolnost da se radi o lažnim iskazima optuženika kao svjedoka u prethodnom postupku proizlazi iz pravomoćne sudske odluke. Kod toga sud prvog stupnja upire i na zaključak da je prije donošenja spomenute presude na temelju sporazuma stranaka sud morao potvrditi optužnicu, pa da to ukazuje na zaključak da se optužnica u tom predmetu morala zasnivati na dovoljno dokaza da je Dušan Jurjević prodao drogu optuženicima.

8.1. Iako optuženici na raspravi nisu imali dokaznih prijedloga, valja ukazati da iz završnog govora žalitelja proizlazi da on tvrdi kako o prodaji droge nema nikakvih materijalnih dokaza i da on nije suočen s Dušanom Jurjevićem. Iz navedenoga proizlazi da je ovaj optužnik, iako izvan dokaznog postupka, stvarno predlagao izvođenje određenih dokaza, kod čega valja voditi računa i o načelu pomoći neukoj stranci iz čl. 15. ZKP/08, posebno u situaciji kada optuženici sudjeluju u postupku bez stručne pomoći branitelja. Iz navedenog, povezujući ovo sa sadržajem podnijete žalbe vidljivo je da žalitelj ostaje kod tvrdnje da nije kupio opojnu drogu od Dušana Jurjevića, tvrdnjama da o tome nema materijalnih dokaza, a da Dušan Jurjević u konkretnom kaznenom postupku nije ispitan, niti je suočen s žaliteljem.

8.2. Razlozi pobijane presude kojima se obrazlaže utvrđenje suda o postojanju kaznene odgovornosti žalitelja predstavljaju sasvim kratko obrazloženje u kojem se sud prvog stupnja poziva na sadržaj drugog spisa tog suda i, bez izvođenja dokaza iz tog spisa, izvodi činjenične zaključke pozivom na pravne norme ZKP/08 o potvrđivanju optužnice nakon čega je donijeta presuda na temelju sporazuma stranaka i o učincima pravomoćnosti presude u kaznenom postupku. Radi se o pravno logičkim zaključcima koji nemaju uporišta u činjeničnom stanju, niti se temelje na izvođenju dokaza te su protivni učincima pravomoćnosti presude Kov-281/2014 kojom je isključivo utvrđena kaznena odgovornost Dušana Jurjevića. Zaključivanje da su vjerojatno postojali dostatni dokazi u predmetu Kov-281/2014 za potvrđivanje optužnice protiv Dušana Jurjevića koji su obuhvaćali i činjenice prodaje droge imenovanoga optuženicima je manjkavo logičko zaključivanje kojem nedostaje činjenična podloga. Osim toga, razina sumnje potrebna za potvrđivanje optužnice razlikuje se od razine izvjesnosti na

temelju koje se donosi osuđujuća presuda prema čl. 455. st. 1. ZKP/08. Stoga je pravno logički pogrešno izvoditi zaključke iz činjenice potvrđivanja optužnice, koja je potvrđena na temelju postojanja osnovane sumnje, da iz toga proizlazi nedvojbeno utvrđenje da je žalitelj lažno iskazivao kada je negirao da je kupio drogu od Dušana Jurjevića. Tek bi se na temelju izvođenja dokaza iz predmeta Kov-281/2014, koji se odnose na činjenicu kupnje droge žalitelja od Dušana Jurjevića, ali i ispitivanjem Dušana Jurjevića kao svjedoka, a ovisno o sadržaju njegova iskaza, izvođenjem dokazne radnje suočenja svjedoka i žalitelja, moglo utvrđivati postojanje obilježja predmetnog kaznenog djela. Iz tih razloga u pravu je žalitelj kada naprijed izloženom žalbenom argumentacijom pobija presudu suda prvog stupnja zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

8.3. Ispravnom interpretacijom načela nedužnosti iz čl. 3. st. 1. i 2. ZKP/08 kojim je u hrvatski kazneno pravni sustav uvedena Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova prepostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku, u svjetlu presude Europskog suda broj C-377/18 od 5. rujna 2019., valja zaključiti da se učinak pravomoćnosti presude u kaznenom postupku odnosi na optuženika koji je tom presudom proglašen krivim. Takav učinak u smislu istinitog i potpunog utvrđenja da je druga osoba koja nije sudjelovala u postupku, počinila neko kazneno djelo, ne može se protegnuti na supočinitelje, odnosno u konkretnom slučaju osobe optužene za kazneno djelo davanja lažnog iskaza. Tek bi se izvođenjem odgovarajućih dokaza, njihovom ocjenom u odnosu prema sadržaju iskaza koji je žalitelj dao u drugom postupku i utvrđenjem da se radi o objektivno lažnom iskazu danom s sviješću o lažnosti iskazivanja moglo utvrditi počinjenje ovog kaznenog djela.“

Izvod iz odluke Županijskog suda u Varaždinu, KŽ-353/2021, od 5.10.2021.

6.2.15. Članak 348. stavak 2. ZKP/08

Nepozivanjem okrivljenika na sjednicu optužnog vijeća na kojoj je potvrđena optužnica za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora više od pet godina, počinjena je povreda zakona iz članka 348. stavak 2. ZKP/08.

„4. Kako to iz spisa predmeta proizlazi, sjednica optužnog vijeća Općinskog suda u Slavonskom Brodu bila je 1. rujna 2021. odgođena (list 15-17 spisa) na zahtjev braniteljice Jasne Špiranović, s obzirom da ju je okrivljenik angažirao tek 31. kolovoza 2021. U zapisniku je konstatirano kako okrivljenik Josaphat Ngimony Mosha nije pristupio sjednici, uslijed čega je udovoljeno prijedlogu braniteljice koja se obvezala „... izvijestiti okrivljenog za ročište ...“ (list 16 spisa). Neovisno o ovoj i ovakvoj

konstataciji, u istom je zapisniku sa sjednice optužnog vijeća, očito pogrešno, navedeno „... Okrivljeni se pridružuje govoru svoje braniteljice ...“ (list 16 spisa), a što je, naravno, u izravnoj suprotnosti sa konstatacijom kako okrivljenik sjednici nije pristupio.

5. Iz zapisnika od 16. rujna 2021., sa održane sjednice optužnog vijeća (list 23-25 spisa), proizlazi da okrivljeni nije pristupio na sjednicu. S tim povezano, braniteljica je iskazala kako "... nije mogla pristupiti do svog branjenika jer je otisao u Samostan na Cresu ...". Potom je zapisnički konstatirano kako su "... na današnju sjednicu vijeća pristupili svi, osim okrivljenog Josaphata Ngimonya Mosha ..." a da bi potom, opet pogrešno, bilo navedeno kako "... na upit predsjednika vijeća optuženi Josaphat Ngimony Mosha iskazuje da poznaje hrvatski jezik i latinično pismo te se odriče prava na prevoditelja ..." (list 24 spisa).

6. U pravu je podnositelj zahtjeva kako za sjednicu optužnog vijeća 16. rujna 2021., nisu bile ispunjene zakonom propisane pretpostavke. Stoga je pravomoćnim rješenjem Općinskog suda u Slavonskom Brodu povrijeden zakon u odredbi čl. 348. st. 2. ZKP/08. Naime, u konkretnom slučaju se ne radi o kaznenom djelu za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, kada optužno vijeće ispituje optužnicu bez pozivanja stranaka (čl. 348. st. 4. ZKP/08).

7. Neovisno o nedopustivoj konfuznosti citiranih zapisnika optužnog vijeća Općinskog suda u Slavonskom Brodu, ipak se može iščitati da je sjednica 16. rujna 2021. bila održana bez prisutnosti okrivljenika, koji nije bio pozvan na sjednicu, pa dostava poziva nije niti mogla biti uredno iskazana. Sjednicu je stoga trebalo odgoditi (čl. 349. st. 2. ZKP/08). Usprkos tome, sjednica optužnog vijeća je održana te je doneseno rješenje kojim se potvrđuje optužnica Općinskog državnog odvjetništva u Slavonskom Brodu protiv Josaphata Ngimony Moshe, zbog kaznenog djela iz čl. 158. st. 2. KZ/11. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno kako je bila dužnost i obveza braniteljice komunicirati svog branitelja o sjednici optužnog vijeća „... no samo iz njoj poznatih razloga nije postupila odnosno nije udovoljila traženom ...“.

8. Neovisno o tome što se braniteljica na zapisniku obvezala da će o datumu održavanja nove sjednice obavijestiti okrivljenika (što nije učinila), sud je bio obvezan na sjednicu optužnog vijeća propisno pozvati okrivljenika, suglasno odredbi čl. 175. st. 4 i 5. ZKP/08. Naime, braniteljica nije imala punomoć okrivljenika za primitak poziva (čl. 175. st. 7. ZKP/08.), pa njezino propuštanje izvijestiti okrivljenog za ročište („... iz samo iz njoj poznatih razloga ...“) nije moglo imati učinak uredne dostave poziva okrivljeniku.

9. Kako je okrivljeniku i formalno bila uskraćena mogućnost prisustvovanja sjednici optuženog vijeća jer nije bio uredno pozvan, došlo je do povrede temeljenog ustavnog i konvencijskog prava, a to je pravo na obranu u svim stadijima kaznenog postupka.“

6.2.16. Članak 431. stavak 2. ZKP/08

Dopušteno je svjedoku predočavati iskaz koji je on davao kao svjedok u drugom sudskom postupku u odnosu na istu inkriminaciju ali drugog optuženika, ali se na tom iskazu iz drugog postupka ne može utemeljiti presuda.

„8.3. Također nije u pravu optuženik kada tvrdi da je u ponovljenom suđenju počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 3. u vezi članka 351. stavka 1. ZKP/97. (pravilno bi bilo: iz članka 468. stavka 3. u vezi s člankom 450. stavkom 1. ZKP/08.) jer da je sud prvog stupnja na raspravi čitao iskaze svjedoka iz istrage u drugim kaznenim predmetima te iskaze svjedoka koji su ispitani na raspravama u drugim kaznenim predmetima protiv drugih osoba pa se, po ocjeni žalitelja, pobijana presuda ne može temeljiti na tim dokazima jer isti nisu neposredno izvedeni u ovom kaznenom postupku, pri čemu u ovom dijelu žalbe optuženik ne konkretizira i ne precizira o kojim svjedocima se radi i na koje iskaze u konkretnom slučaju ukazuje.

8.4 Naime, iz spisa predmeta proizlazi kako je u ovom kaznenom postupku koji je vođen protiv optuženog Đ. R. tijekom rasprave neposredno i u jednom kontradiktornom postupku ispitano ukupno 43 svjedoka, dok je na raspravi koja je održana 6. svibnja 2020. pročitan jedino zapisnik o ispitivanju svjedoka M. A. od 15. ožujka 1995. (list 565 spisa predmeta), pri čemu nije precizirana zakonska osnova za čitanje tog zapisnika, iako iz sadržaja tog zapisnika proizlazi da se radi o osobi koja je u međuvremenu preminula pa bi se u konkretnom slučaju, iako to nije izričito navedeno, radilo o osnovi iz članka 431. stavka 1. točke 2. ZKP/08. Od ukupnog broja ispitanih svjedoka na održanoj raspravi u zapisnicima je konstatirano za svjedoke J. K., S. Š., M. Š. i I. M. „da iskazuju suglasno kao na zapisniku s rasprave od.....“, gdje je svjedok J. K. prethodno iskazivao na raspravi u postupku koji je vođen u odsutnosti optuženika, a ovi drugi svjedoci su iskazivali u postupcima koji su vođeni povodom istog kaznenog djela, ali protiv nekih drugih optuženika. Svjedocima M. Š. i I. A. su, s obzirom da su izjavili da se ne mogu sjetiti predmetnog događaja, na temelju članka 426. ZKP/08., pročitani njihovi raniji iskazi na koje su se oni potom očitovali, pa je tako svjedoku M. Š. pročitan iskaz iz istrage koja je vođena i protiv optuženog Đ. R. zajedno s još 18 okrivljenika, dok je svjedoku I. A. pročitan njegov prethodni iskaz s rasprave koja je održana u odsutnosti optuženika u prvotnom kaznenom postupku. I na koncu trećoj skupini svjedoka pripadaju oni svjedoci koji su na raspravi neposredno iskazivali, nakon čega im je, zbog odstupanja i različitosti iskazivanja u odnosu na prethodna ispitivanja, predočavano ono što su iskazivali na raspravama u postupcima koji su vođeni protiv nekih drugih optuženika (svjedok D. K. i dopunski

ispitan svjedok S. Š.) odnosno tijekom istrage koja je vođena, između ostalog, i protiv optuženog Đ. R., ali i drugih optuženika povodom istog kaznenog djela. Dakle, iz navedenog je vidljivo da se radi o svjedocima koji su neposredno iskazivali na raspravi koja je vođena u kaznenom postupku protiv optuženog Đ. R. u njegovoj nazočnosti, gdje su optuženik i njegov branitelj bili u mogućnosti postavljati pitanja i davati primjedbe i prigovore na iskaze ispitanih svjedoka. To što ispitivanje pojedinih svjedoka (J. K., S. Š., M. Š. i I. M.) nije provedeno na način kako je to propisano odredbom članka 411. stavka 3. ZKP/08., jer nije unesen njihov bitan sadržaj, već je samo konstatirano da iskazuju kao na prethodnim raspravama ne znači da se na takvim dokazima ne može temeljiti presuda, budući da to nisu nezakoniti dokazi već se radi o dokazima koji nisu na pravilan način izvedeni tijekom rasprave, međutim pri tome valja imati u vidu činjenicu da se pobijana presuda niti ne temelji u odlučujućem ili pretežitom dijelu na takvim iskazima. S druge strane, po ocjeni suda drugog stupnja, nema formalne zapreke da se svjedocima koji se neposredno ispituju na raspravi predočavaju zapisnici o ranijem ispitivanju tih svjedoka, bez obzira je li to ispitivanje prethodno obavljeno u istrazi, postupku koji je prvotno vođen u odsutnosti optuženika ili u postupku koji je vođen protiv drugih optuženika, a povodom ovog istog kaznenog djela i istovjetnog događaja. Naime, u tim drugim postupcima predmet ispitivanja tih svjedoka često je bio vezan uz postupanje nekih drugih osoba, a ne onog optuženika u postupku protiv kojeg su se kasnije koristili zapisnici iz drugog kaznenog postupka, iako se radi o identičnom događaju. Stoga, nije u pravu optuženik kada tvrdi da se pobijana presuda temelji na dokazima koji nisu neposredno izvedeni u ovom dokaznom postupku, a isto se odnosi i na daljnji prigovor u kojem optuženik ističe da je prvostupanski sud pobijanu presudu temeljio na pročitanoj presudi Županijskog suda u Osijeku broj K-104/2004 (pravilno bi bilo: K-104/1994) od 28. travnja 2008., jer iz podataka u spisu predmeta proizlazi da je navedeni spis pribavljen i priklopljen ovom spisu te da je tijekom dokaznog postupka i vršen uvid u taj spis.“

Izvod iz odluke VSRH Kž-rz-20/20 od 16.6.2021.

6.2.17. Članak 468. stavak 1. točka 11. u svezi s člankom 459 ZKP/08

Ne radi se o bitnoj povredi ako u izreci oslobađajuće presude nije navedena zakonska osnova po kojoj je donesena oslobađajuća presuda, a osnova oslobađanja jasno i bez proturječja proizlazi iz obrazloženja presude.

„6. Nije u pravu državni odvjetnik kada se žali zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. Izreka presude nije nerazumljiva zbog izostanka naznake zakonske osnove po kojoj su optuženici oslobođeni od optužbe budući da je ista sadržana u obrazloženju presude, kako samim sadržajem (nedokazanost kaznenih djela) tako i pozivom na čl. 453. toč. 3. ZKP/08. Nadalje, protivno tvrdnji državnog odvjetnika, prvostupanjski sud je korektno i bez proturječja prenio bitan sadržaj dokaza, pa ne стоји zamjerka žalitelja da je proturječno reproduciran stvarni sadržaj isprava ili iskaza svjedoka, dok je ocjena dokaza i izvođenje zaključka iz dokazne građe činjenično pitanje tako da se u naravi radi o žalbenom pobijanju pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja.“

I zvod iz odluke VSRH Kžzd-30/19 od 17.6.2021.

6.2.18. Članak 468. stavka 3. u vezi s člankom 360. stavkom 6. ZKP/08

Počinjena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. u vezi s člankom 360. stavkom 6. ZKP/08. kada je sud donio presudu na temelju sporazuma stranaka bez da je državni odvjetnik pribavio suglasnost žrtve za sporazumijevanje u slučajevima kada je ta suglasnost, prema odredbi članka 360. stavka 6. ZKP/08., potrebna.

„6. Žalba optuženika, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP/08., je osnovana.

7. U pravu je žalitelj kada tvrdi da prvostupanjski sud, prilikom donošenja presude na temelju sporazuma stranaka, nije vodio računa o odredbi članka 360. stavka 6. ZKP/08.

7.1. Prvostupanjski sud je ocijenio kako su svi segmenti izjave za donošenje presude na temelju sporazuma stranaka sukladni zakonu, prema članku 361. stavku 2. ZKP/08. Međutim, propustio je ocjenjivati prihvatljivost izjave sukladno odredbi članka 361. stavka 3. ZKP/08., prema kojoj je vijeće dužno provjeriti je li sporazum inače zakonit. Naime, optuženiku se inkriminira kazneno djelo protiv života i tijela, teškim ubojstvom u pokušaju, u sastavu zločinačkog udruženja, iz članka 111. točke 4. u vezi s člankom 34. i člankom 329. stavkom 1. točkom 6. KZ/11., za koje je propisana kazna zatvora najmanje deset godina ili dugotrajni zatvor. U takvom slučaju, prema izričitoj odredbi članka 360. stavka 6. ZKP/08., državni odvjetnik mora pribaviti suglasnost žrtve za sporazumijevanje.

7.2. Međutim, iz spisa predmeta proizlazi kako USKOK nije pribavio suglasnost žrtve za sporazumijevanje. Isto tako, razvidno je kako niti vijeće nije provjeravalo postojanje ove pretpostavke prije nego što je prihvatiло izjavu za donošenje presude na temelju sporazuma stranaka.

7.3. Zakonodavac je odredbom članka 360. stavka 6. ZKP/08., dodatno afirmirao važan institut zaštite žrtve kaznenog djela, pa i od potencijalne samovolje stranaka prilikom sporazumijevanja o kazni, a što je prvostupanjski sud propustio imati u vidu. Ovakav propust bio je od utjecaja na zakonitost presude.

8. Imajući u vidu navedeno, u pravu je optuženik kada tvrdi da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP/08., jer sud prvog stupnja nije primijenio odredbu članka 361. stavka 3. u vezi s člankom 360. stavkom 6. ZKP/08., a koja je povreda, evidentno, mogla utjecati na zakonitost presude, pa je prvostupanjsku presudu trebalo ukinuti.

9. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će otkloniti nedostatke na koje mu je ukazano. Potrebno je pažljivije, sukladno članku 361. ZKP/08., razmotriti zaprimljenu izjavu za donošenje presude na temelju sporazuma stranaka, imajući u vidu odredbe članka 360. stavka 6. ZKP/08. Ne smije se zanemariti odlučna činjenica kako se radi o kaznenom djelu protiv života i tijela, za koje je propisana kazna zatvora teža od pet godina, u kojem slučaju državni odvjetnik mora pribaviti suglasnost žrtve za sporazumijevanje. Nakon toga, prvostupanjski sud će donijeti novu, na zakonu zasnovanu odluku.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-Us-86/2020 od 17. lipnja 2021..

**6.2.19. Članak 468. stavak 3. u svezi s člankom 458. stavak 5. i
članak 480. stavak 2. ZKP/08**

Odlučivanjem o žalbi optuženika protiv prvostupanske presude iako ta presuda nije bila dostavljena i branitelju optuženika počinjena je povreda odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku koja je mogla utjecati na presudu.

„5. Podnositelj zahtjeva ističe da njegov branitelj po službenoj dužnosti, odvjetnik Berislav Knez, nije primio pisani otpravak prvostupanske presude.

Podnositelj zahtjeva smatra da je time povrijeđeno pravo okrivljenika na obranu uz pomoć kvalificiranog branitelja u žalbenom postupku.

6. Iz podataka u spisu Općinskog suda u Vinkovcima broj K-462/2019. (dostavnice iza lista 154 spisa) utvrđeno je da presuda toga suda od 20. srpnja 2021. nije dostavljena branitelju optuženika po službenoj dužnosti, odvjetniku Berislavu Knezu. Na listu 157 spisa nalazi se povratnica iz koje je razvidno da dostava za odvjetnika Berislava Kneza nije uredno obavljena jer je pismeno vraćeno uz naznaku "obaviješten – nije podigao pošiljku".

6.1. Prvostupanski je sud spis uputio drugostupanjskom суду na odlučivanje bez da je prvostupansku presudu dostavio branitelju optuženika, odvjetniku Berislavu Knezu (list 171 spisa).

7. Člankom 458. stavkom 5. ZKP/08. propisano je da će se pisana presuda s uputom o pravu na žalbu dostaviti tužitelju, optuženiku i njegovom branitelju, oštećeniku ako ima pravo na žalbu, osobi čiji je predmet oduzet tom presudom te pravnoj osobi prema kojoj je izrečeno oduzimanje imovinske koristi.

8. Suprotno ovoj odredbi, prvostupanska presuda nije dostavljena branitelju optuženika. Time je počinjena povreda odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku, a koja je od utjecaja na presudu. Naime, prema članku 67. stavku 1. ZKP/08., branitelj je ovlašten u korist okrivljenika poduzimati sve radnje koje može poduzeti sam okrivljenik pa tako i podnijeti žalbu protiv prvostupanske presude. Zbog propusta da se branitelju dostavi prvostupanska presuda, okrivljeniku je uskraćena mogućnost da se u drugostupanjskom postupku brani uz pomoć branitelja. Time je povrijeđeno pravo obrane u žalbenom postupku koje je od utjecaja na presudu. Ovo unatoč tome što je okrivljenik osobno podnio žalbu o kojoj je odlučivao drugostupanjski sud, jer time nije iscrpljeno pravo branitelja na podnošenje žalbe u korist okrivljenika.

9. Slijedom navedenog, zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude je osnovan.

10. Prije ponovnog odlučivanja, drugostupanjski sud će otkloniti povrede na koje je upozoren ovom presudom (dostaviti spis prvostupanjskom суду radi uredne dostave prvostupanske presude branitelju optuženog Marija Berišića). Nakon što mu spis bude dostavljen, donijet će novu na zakonu osnovanu drugostupanjsku odluku"

Izvod iz odluke VSRH III Kr-9/2022 od 26.4.2022.

6.2.20. članak 468. stavak 3. u svezi s člankom 475. stavak 2. ZKP/08

Počinjena je povreda prava na obranu u žalbenom postupku koja je mogla utjecati na presudu kada drugostupanjski sud o sjednici vijeća na kojoj je odlučeno o žalbi protiv prvostupanske presude nije obavijestio optuženika i njegovog novoimenovanog branitelja koji je zatražio obavijest o toj sjednici nakon

„6. U zahtjevu se ukazuje na činjenicu kako je, podneskom od 24. ožujka 2021., J. G., odvjetnica iz Z., obavijestila prvostupanjski sud da ju je T. P. opunomoćio kao izabranu braniteljicu u ovom kaznenom predmetu. S obzirom na navedeno, braniteljica je zatražila i obavijest o sjednici vijeća povodom žalbi koje su izjavili T. P. osobno i njegov branitelj po službenoj dužnosti V. B., odvjetnik iz K. Kako o sjednici vijeća pred drugostupanjskim sudom braniteljica nije bila obaviještena, iz sadržaja zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, može se iščitati kako smatra da je došlo do povrede odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku, a ta je povreda mogla utjecati na presudu.

7. Iz spisa predmeta proizlazi da je 15. studenog 2019., tada osumnjičeniku T. P., na temelju čl. 66. st. 1. toč. 3. ZKP/08., postavljen odvjetnik V. B., kao branitelj po službenoj dužnosti (list 163 spisa). Ovaj je branitelj zastupao optuženika i na raspravi, te podnio žalbu na prvostupansku presudu 16. prosinca 2020. (list spisa 591-595). Žalbu je podnio i optuženik T. P. osobno (list 616-622 spisa).

8. U međuvremenu je T. P. opunomoćio J. G., odvjetnicu iz Z., kao svoju braniteljicu, koja je 5. ožujka 2021., tri mjeseca prije sjednice vijeća na drugostupanjskom sudu, dostavila i punomoć u spis predmeta (list 648-649 spisa). Istog dana, 5. ožujka 2021., Općinski sud u Karlovcu je izdao dozvolu opunomoćenoj braniteljici za posjet u Zatvor u Z. i razgovor sa T. P. (list 650 spisa). Dana 24. ožujka 2021., opunomoćena braniteljica je, preko Općinskog suda u Karlovcu, zatražila obavijesti o sjednici vijeća drugostupanjskog suda (list 675 spisa). Dana 26. ožujka 2021., Općinski sud u Karlovcu je opunomoćenoj braniteljici dostavio na očitovanje prijedlog za izricanje stegovne mjere T. P. (list 676 spisa). Istog dana, dakle 26. ožujka 2021., dotadašnji branitelj po službenoj dužnosti podnio je troškovnik kojim potražuje nagradu za zastupanje "... s obzirom da je I-okr. T. P. za svoje daljnje zastupanje u ovom kaznenom predmetu izabrao punomoćnika u osobi J. G...." (list 678-679 spisa). Dana 1. travnja 2021., dakle više od dva mjeseca prije sjednice vijeća drugostupanjskog suda, opunomoćena braniteljica je dostavila Općinskom суду u Karlovcu podnesak, kojim se očituje na prijedlog za utvrđivanje stegovne odgovornosti (list 680-681 spisa). Nadalje, Općinski sud u Karlovcu je opunomoćenoj braniteljici dostavio na očitovanje i novi prijedlog za utvrđivanje stegovne odgovornosti od 19. svibnja 2021. (list 709 spisa).

9. Naposljetu je Općinski sud u Karlovcu, 24. svibnja 2021., povodom izjavljenih žalbi na prvostupanjsku presudu, naložio „ ... Sredi spis i uz izvješće dostavi ŽS na rješavanje ...“ (list 718 spisa).

10. Županijski sud u Velikoj Gorici, kao drugostupanjski sud, donio je 8. lipnja 2021. presudu kojom je, kako je to već navedeno, preinačio prvostupanjsku presudu u odluci o kazni u odnosu na I. M., a žalbu T. P. odbio kao neosnovanu. Iz spisa predmeta je razvidno kako braniteljica optuženika J. G. nije bila izvještena o sjednici vijeća, usprkos tome što ju je T. P. opunomočio kao svoju braniteljicu i usprkos tome što je, na vrijeme, zatražila obavijesti o sjednici vijeća drugostupanjskog. Županijski sud u Velikoj Gorici se nije niti očitovao zašto stranka nije bila izvještena o sjednici vijeća.

11. Nema dvojbe da odredba čl. 475. st. 2. ZKP/08. propisuje da će se o sjednici vijeća izvijestiti stranke ako je neka od stranaka, u roku predviđenom za žalbu ili u odgovoru na žalbu, zahtjevala da bude izvještena o sjednici. Podnositelj zahtjeva nije u roku predviđenom za žalbu ili u odgovoru na žalbu zahtjevao da bude izvješten o sjednici vijeća. Međutim, predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste stranke i kad to nisu zahtjevale, ako bi njihova prisutnost bila korisna za razjašnjenje stvari. Citiranu odredbu čl. 475. st. 2. ZKP/08. treba promatrati u kontekstu odredbe čl. 4. st. 1. ZKP/08., koja propisuje da svaka radnja ili mjera ograničenja slobode ili prava utemeljena na ZKP/08., mora u svakom pojedinom slučaju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem.

12. Podnositelj zahtjeva je, pravovremeno, opunomočio braniteljicu umjesto postavljenog branitelja po službenoj dužnosti. Prema odredbi čl. 68. st. 5. ZKP/08., okrivljenik, uvijek, može opunomočiti drugog izabranog branitelja. Uskraća prava na tu radnju, u smislu čl. 11. st. 4. ZKP/08., proizlazi jedino u slučaju kada okrivljenik, očigledno, zloupotrebljava svoje pravo. Ovdje, očito, to nije bio slučaj. Naime, iz dostave obavijesti Općinskom судu u Karlovcu o novoimenovanom branitelju i pravovremenog traženja obavijesti o sjednici drugostupanjskog vijeća, jasno je da do zlouporabe prava nije došlo.

13. Vezano uz pitanje je li ostvarena povreda i da li je ona mogla utjecati na presudu, treba istaknuti kako je svako odlučivanje o žalbi optuženika, a posebno kada mu je izrečena zatvorska kazna (u ovom slučaju u trajanju od čak pet godina), za optuženika osobito važno. Polazeći od osobitog interesa optuženika kada se odlučuje o žalbi, zakon je i propisao da vijeće može, od stranaka koje su prisutne na sjednici, zatražiti potrebna objašnjenja u svezi žalbenih navoda, a stranke mogu predložiti da se, radi dopune izvješća, pročitaju pojedini spisi.

14. Radi se o ostvarenju jednog od "minimalnih prava obrane" (i to, kako je to navedeno i u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske od 17. rujna 2020. broj U-III-74/2019 donesenoj u gotovo identičnoj pravnoj situaciji, prava okrivljenika da mu se sudi u njegovoj nazočnosti i da se brani i sam i uz branitelja) kao sastavnica prava na pošteno suđenje, pa ograničenje tih prava, u konkretnom slučaju, nije

bilo razmjerno naravi potrebe za ograničenjem. Naime, podnositelj zahtjeva, koji nije zloupotrebljavao svoje pravo, bio je uskraćen u realizaciji svoga prava u žalbenom postupku, a povreda je, izvjesno, mogla utjecati na presudu.

15. Slijedom navedenog, zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude je osnovan.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-108/2021 od 3.3.2022.

6.2.21. Članak 469. točka 5. ZKP/08

Drugostupanjski sud, preinačivši prvostupanjsku presudu u odluci o kazni na način da je osuđenika zbog kaznenog djela iz članka 118. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11. osudio na kaznenu zatvora od jedne godine i deset mjeseci bez primjene odredaba o ublažavanju kazne, u njegovu korist je povrijedio kazneni zakon jer je sud tom odlukom o kazni prekoračio ovlast koju ima po zakonu.

„4. U pravu je državni odvjetnik kada u zahtjevu tvrdi da je Županijski sud u Osijeku, preinačavajući prvostupanjsku presudu u odluci o kazni na način da je osuđenika osudio na kaznenu zatvora od jedne godine i deset mjeseci bez primjene odredaba o ublažavanju kazne, u njegovu korist povrijedio kazneni zakon.

4.1. Naime, osuđenik je proglašen krivim za počinjenje kaznenog djela teške tjelesne ozljede iz članka 118. stavka 2. KZ/11., počinjenog 7. studenoga 2020. Za to je djelo u vrijeme počinjenja propisana kazna zatvora od tri do osam godina (ranije je bila propisana kazna zatvora od jedne do osam godina, ali je ta odredba izmijenjena Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona objavljenim u „Narodnim novinama“ broj 196/19. koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020.) pa je za izricanje kazne zatvora ispod minimalne zakonom propisane kazne za to djelo trebalo primijeniti odredbe o ublažavanju kazne. Budući da iz izreke drugostupanjske presude Županijskog suda u Osijeku kojom je u odluci o kazni preinačena prvostupanska presuda Općinskog suda u Splitu nije vidljivo da bi bile primijenjene odredbe o ublažavanju kazne iz članka 48. stavka 2. KZ/11., a niti iz obrazloženja proizlazi da je Županijski sud u Osijeku obrazlagao naročite olakotne okolnosti na osuđenikovo strani koje bi opravdavale izricanje kazne zatvora ispod minimalno propisane kazne za djelo za koje je proglašen krivim, to je očigledno u osuđenikovu korist povrijeden zakon u odredbi članka 469. točke 5. ZKP/08. jer je sud odlukom o kazni prekoračio ovlast koju ima po zakonu.

4.2. Stoga je osnovan zahtjev državnog odvjetnika za zaštitu zakonitosti podnesen na osuđenikovu štetu, zbog čega je u ovome dijelu trebalo samo utvrditi da je došlo do povrede zakona u osuđenikovu korist ne dirajući u tom dijelu u pravomoćnu odluku, sukladno članku 513. stavku 2. ZKP/08.“

Izvod iz odluke VSRH Kzz-39/2021 od 21.12.2021.

6.2.22. Članak 469. stavak 5. ZKP/08 u svezi s člankom 57. stavak 2. KZ/11

Drugostupanjski je sud, nakon što je osuđenika osudio na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i deset mjeseci, izricanjem djelomične uvjetne osude na način da osuđenik ima izvršiti jednu godinu (neuvjetovani dio kazne), dok je dio kazne od deset mjeseci uvjetovao rokom provjeravanja od tri godine, povrijedio zakon u odredbama članka 469. točke 5. ZKP/08. u vezi s člankom 57. stavkom 2. KZ/11. na osuđenikovu štetu jer neuvjetovani dio kazne iznosi više od polovine kazne na koju je osuđen.

„5. U pravu je državni odvjetnik i kada u zahtjevu, nadalje, tvrdi da je drugostupanjski sud, nakon što je osuđeniku izrekao kaznu zatvora kakvu mu nije mogao izreći za djelo za koje ga je proglašio krivim, dalnjim izricanjem djelomične uvjetne osude na način da od kazne zatvora od jedne godine i deset mjeseci osuđenik ima izvršiti jednu godinu (neuvjetovani dio kazne), dok je dio kazne od deset mjeseci uvjetovao rokom provjeravanja od tri godine, povrijedio zakon u odredbama članka 469. točke 5. ZKP/08. u vezi s člankom 57. stavkom 2. KZ/11. na osuđenikovu štetu.

5.1. Naime, člankom 57. stavkom 2. KZ/11. propisano je da neuvjetovani dio kazne zatvora mora iznositi najmanje šest mjeseci, a najviše jednu polovinu izrečene kazne zatvora. Prema tome, neuvjetovani dio kazne ni u kojem slučaju ne može biti dulji od uvjetovanog dijela kazne, a kako je to u konkretnoj situaciji izrekao Županijski sud u Osijeku.

5.2. Stoga je i u ovom dijelu zahtjev državnog odvjetnika za zaštitu zakonitosti osnovan jer je Županijski sud u Osijeku i u ovom dijelu odlukom o djelomičnoj uvjetnoj osudi prekoračio ovlast koju ima po zakonu. Međutim, budući da je ova povreda počinjena na osuđenikovu štetu (a zahtjev je podnesen u njegovu korist), to je sukladno članku 513. stavku 1. ZKP/08. pravomoćnu presudu Županijskog suda u Osijeku u dijelu odluke o djelomičnoj uvjetnoj osudi trebalo preinačiti na način da se od

kazne zatvora od jedne godine i deset mjeseci, na koju je osuđenik Š. K. osuđen tom presudom, na temelju članka 57. stavaka 1. i 2. KZ/11., izvršava 11 mjeseci zatvora, dok se dio kazne od 11 mjeseci neće izvršiti ako osuđenik u vremenu provjeravanja od tri godine ne počini novo kazneno djelo, s time da vrijeme provjeravanja u odnosu na uvjetovani dio kazne počinje teći od pravomoćnosti presude.“

Izvod iz odluke VSRH Kzz-39/2021 od 21.12.2021.

6.2.23. Članak 498. stavak 2. u svezi s stavkom 1. točka 1. ZKP/08

U „nepravoj“ obnovi kaznenog postupka sud se dužan držati samo onih otegotnih i olakotnih okolnosti koje su već bile utvrđene u presudama koje su predmetom izricanja jedinstvene kazne zatvora.

„....pri izricanju nove jedinstvene kazne zatvora na temelju čl. 498. st. 2. ZKP/08, a prema odredbama o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u stjecaju, sud nije ovlašten da drugačije utvrđuje okolnosti koje su utjecale na odmjeravanje kazne u prijašnjim presudama, nego samo da, uzimajući te okolnosti kao utvrđene, a s tim u vezi i na njima osnovane pojedinačne kazne, pravilnom primjenom odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne izrekne osuđeniku novu jedinstvenu kaznu. Drugim riječima, sud se u tzv. nepravoj obnovi kaznenog postupka u smislu čl. 498. st. 2. u svezi sa st. 1. t. 1. ZKP/08 dužan držati samo onih olakotnih i otegotnih okolnosti iz čl. 47. st. 1. KZ/11 koje su utvrdili sudovi u prijašnjim presudama, a što je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju naposljetku i učinio. Naime, sudovi u presudama koje su predmet konkretne tzv. neprave obnove kaznenog postupka nisu kod odluke o kazni, u smislu čl. 47. st. 1. KZ/11, cijenili osuđenikove zdravstvene probleme, pa se oni u ovom slučaju ustvari pojavljuju kao nova okolnost koje nije bilo kada se izricala presuda ili sud za nju nije znao iako je postojala (čl. 498. st. 1. t 4. ZKP/08), koja je, međutim, iz naprijed navedenih razloga irelevantna kada sud postupa po zahtjevu za objedinjavanje kazni (čl. 498. st. 2. u svezi sa st. 1. t. 1. ZKP/08). U takvom slučaju osuđeniku preostaje mogućnost da traži drugu vrstu tzv. neprave obnove kaznenog postupka – onu na temelju čl. 498. st. 2. u svezi sa st. 1. t. 4. ZKP/08.“

Izvod iz odluke Županijskog suda u Varaždinu, Kžzd-43/2019, od 20.8.2019.

6.2.24. članak 502. stavak 2. ZKP/08

Presuda ESLJP kojom je utvrđena povreda članka 8. Konvencije u nekom nacionalnom predmetu ne dovodi nužno do obnove kaznenog postupka u tome predmetu.

„5. Nije u pravu osuđenik kada u žalbi tvrdi da je, zbog činjenice što je presudom Europskog suda za ljudska prava (dalje: ESLJP) broj 58379/14 od 6. lipnja 2019. u predmetu Bosak i drugi protiv Hrvatske utvrđeno da je došlo do povrede članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine - Međunarodni ugovori“ broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02., 1/06. i 2/10.; - dalje: Konvencija), a uvažavajući pritom praksu Vrhovnog suda Republike Hrvatske prema kojoj se su, u situaciji kada su posebne dokazne radnje bile naložene neobrazloženim nalozima, kao što je to ovdje slučaj, svi dokazi proizašli kao rezultat tih posebnih dokaznih radnji, nezakoniti, u ovom predmetu trebalo dopustiti obnovu postupka pa da se u novom postupku svi rezultati posebnih dokaznih radnji izdvoje kao nezakoniti i potom donese nova presuda.

5.1. Naime, unatoč tome što je navedenom presudom ESLJP utvrđeno da je u predmetnom postupku vođenom protiv osuđenika pred Županijskom sudom u Zagrebu i pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske došlo do povrede članka 8. Konvencije, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da to još uvijek ne znači da je ta presuda prikladna da dovede do obnove kaznenog postupka.

5.2. Člankom 502. stavkom 2. ZKP/08. propisano je da će se kazneni postupak obnoviti i u slučaju kada je zahtjev za obnovu podnesen na temelju konačne presude ESLJP kojom je utvrđena povreda prava i sloboda iz Konvencije ako je povreda Konvencije utjecala na ishod postupka, a povreda ili njezina posljedica se može ispraviti u obnovljenom postupku.

5.3. Točno je da je presudom ESLJP broj 58379/14 od 6. lipnja 2019. u predmetu Bosak i drugi protiv Hrvatske utvrđeno da je u postupku čija se obnova sada traži došlo do povrede članka 8. Konvencije u odnosu na osuđenog Dubravka Šošu u pogledu naloga za tajni nadzor izdanog 4. svibnja 2007. i produljenog 2. srpnja 2007. zbog nedostatka odgovarajućeg obrazloženja, odnosno postupak za nalaganje i nadziranje provođenja mjera prisluškivanja osuđenikovog telefona nije bio u potpunosti u skladu s prepostavkom zakonitosti i nije ograničio miješanje u pravo osuđenika na poštovanje njegova privatnog života i dopisivanja na ono što je „nužno u demokratskom društvu“. Međutim, protivno žalbenim tvrdnjama, navedeno još uvijek ne znači da se radi o nezakonitim dokazima, a što se ne utvrđuje niti predmetnom presudom pa se onda niti dokazi proizašli iz tih dokaza ne mogu smatrati nezakonitim. Osim toga, presudom ESLJP također je utvrđeno i da u postupku vođenom protiv osuđenika nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije. Ovo stoga jer je ESLJP ispitivao prilikom donošenja svoje presude je li osuđeniku u tijeku postupka pred sudovima u Republici Hrvatskoj bila pružena prilika da osporava vjerodostojnost dokaza i usprotivi se njihovom korištenju. Utvrđeno je da mu je takva

prilika pružena i da ju je on učinkovito iskoristio u tijeku postupka u svojim žalbama i to, kako protiv rješenja kojim je odlučeno o zakonitosti dokaza odnosna rezultatima tajnog praćenja, tako i protiv presude kada se također preispitivala zakonitosti ovih dokaza te u svojoj ustavnoj tužbi. Domaći su sudovi ispitali osnovanost osuđenikovih tvrdnji te su obrazložili svoje odluke, dok činjenica da osuđenikovo osporavanje zakonitosti navedenih dokaza nije bila uspješna, prema stavu ESLJP, ne mijenja činjenicu da je imao učinkovitu mogućnost osporiti dokaze i usprotiviti se njihovom korištenju.

5.4. Osim toga, glavni osuđenikov prigovor u tijeku postupka zbog korištenja dokaza pribavljenih tajnim nadzorom odnosio se na formalno korištenje takvih informacija kao dokaza u tijeku postupka. Sve sumnje obrane u točnost snimaka propisno su ispitane i razmotrene od strane Županijskog suda u Zagrebu. Te je zaključke ispitao i potvrdio i Vrhovni sud Republike Hrvatske, koji je smatrao da je Županijski sud u Zagrebu pravilno utvrdio sve odlučne okolnosti predmeta. S obzirom na to da je, u prvom redu, na domaćim sudovima da odluče o dopuštenosti dokaza, o njihovoj važnosti i težini koju im je potrebno dati u donošenju presude, ESLJP nije utvrdio ništa što bi dovelo u sumnju pouzdanost i točnost predmetnih dokaza.

5.5. Premda je osporeni materijal bio odlučujući dokaz na temelju kojeg je pokrenut kazneni postupak protiv osuđenika te je isto tako bio od odlučujuće važnosti za njegovu osudu, taj element nije odlučujući čimbenik u ocjeni ESLJP o poštenosti postupka u cjelini jer relevantnost postojanja drugih dokaza, osim dokaza koji se osporavaju, ovisi o okolnostima pojedinog predmeta. U ovim okolnostima, kada je sadržaj snimaka predstavljao točne i pouzdane dokaze, potreba za dalnjim dokazima bila je u skladu s time slabija pa s obzirom na navedeno, ESLJP smatra da ne postoji ništa što bi potkrijepilo tvrdnju da prava obrane osuđenika nisu propisno poštovana u pogledu izvedenih dokaza ili da je njihova ocjena od strane domaćih sudova bila proizvoljna. Stoga je zaključeno da korištenjem spornih snimki kao dokaza nije osuđeniku uskraćeno na pošteno suđenje.

5.6. Imajući da umu ovakav zaključak ESLJP, i prema ocjeni ovog suda, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da navedena presuda ESLJP kojom je utvrđena povreda članka 8. Konvencije u odnosu na osuđenika nije od utjecaja na ishod postupka, a niti se ta povreda kao i njezine posljedice u vidu narušavanja prava na poštovanje privatnog života osuđenika po prirodi stvari mogu ispraviti u obnovljenom postupku.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-Us-24/21 od 1.6.2021.

6.2.25. Članak 508. stavak 5. u svezi s člankom 13. ZKP/08

U obnovljenom postupku zbog suđenja u odsutnosti državni odvjetnik ovlašten je izmijeniti činjenični opis kaznenog djela dok se kreće u granicama istog ali drugačijeg, ali ne i drugog kaznenog djela

„8.2. Također nije u pravu optuženik kada tvrdi da državni odvjetnik u obnovljenom kaznenom postupku nije mogao mijenjati činjenični opis kaznenog djela iz prvostrukice te da prvostupanjski sud nije mogao optuženika proglašiti krivim za drugačije činjenično opisano kazneno djelo od onog u ranije donesenoj presudi, a kada mu je suđeno u odsutnosti. Naime, uvodno treba istaknuti da je povodom optužnice državnog odvjetnika (list 539-550 spisa predmeta) protiv 19 optuženika, među kojima je bio i optuženi Đorđe Rkman, pred Županijskim sudom u Osijeku proveden kazneni postupak u njihovoj odsutnosti i 25. svibnja 1995. pod brojem K-73/94 donesena je prvostupanska presuda u odnosu na sve optuženike pa tako i u odnosu na optuženog Đorđa Rkmana. Ovom presudom svi optuženici su za kazneno djelo iz članka 120. stavka 1. OKZ RH proglašeni krivima, neki su osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od 11 godina, neki na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, a neki na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina, među kojima je bio i optuženi Đorđe Rkman (list 621-635 spisa predmeta). Ova presuda postala je pravomoćna 14. veljače 1996. kad su presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I KŽ-534/1995-3 odbijene kao neosnovane žalbe devetorice optuženika, među kojima nije bila žalba optuženog Đorđa Rkmana (list 642-644 spisa predmeta). Upravo u odnosu na ovu pravomoćnu presudu optuženi Đorđe Rkman je zatražio obnovu kaznenog postupka koja mu je potom i odobrena rješenjem Županijskog suda u Osijeku od 13. rujna 2018. broj Kv-Rz-5/2018-8. U ponovljenom postupku, koji je proveden u odnosu na ovog optuženika, državni odvjetnik je podneskom od 6. prosinca 2018. izmijenio činjenični opis kaznenog djela iz prvostrukice optužnice (list 1807-1808 spisa predmeta), ne dirajući pritom zakonski opis i pravnu oznaku djela, da bi nakon toga podneskom od 16. ožujka 2020. ponovno izmijenio činjenični opis kaznenog djela, ali isto tako i pravnu oznaku navodeći kako se optuženik tereti za kazneno djelo iz članka 120. stavka 1. u vezi članka 28. stavka 2. OKZ RH (list 2035-2036 spisa predmeta). Prilikom ove zadnje izmjene optužnice državni odvjetnik je u činjeničnom opisu djela, u odnosu na radnje koje su optuženiku bile inkriminirane u činjeničnom opisu izreke presude u odnosu na koju se obnavlja kazneni postupak, izvršio izmjene koje su povoljnije i blaže za optuženika u odnosu na one prethodne, a za koje je osuđen u odsutnosti. Naime, u tom prvom postupku optuženik je bio proglašen krivim što je „...zajedno s ostalim okrivljenicima kao članovima tzv. teritorijalne obrane... u više navrata iz topova i minobacača pucao po mjestima Đakova...“, dok mu je zadnjom izmjenom optužnice stavljeno na teret da „... iako je znao da njemu podređeni pripadnici teritorijalne obrane u više navrata iz minobacača pucaju po mjestima Koritna... nije poduzeo ništa da se pri tome gađaju vojni ciljevi i izbjegavaju civilne žrtve i oštećuju objekti koji nisu vojnog karaktera ...“. Dakle, izmijenjenom optužnicom optuženiku se inkriminira manja kriminalna količina i blaži oblik istog kaznenog djela, što je državni odvjetnik ovlašten

učiniti, a na taj način nije učinjena povreda odredbe članka 13. ZKP/08. jer se u konkretnom slučaju ne radi o izmjenama koje su učinjene na štetu optuženika, već su iste učinjene u njegovu korist. Osim toga optuženik nije proglašen krivim za drugo kazneno djelo, već za drugačije kazneno djelo počinjeno u isto vrijeme i na istom prostoru kao i ono opisano u ranijoj presudi koja je stavljena izvan snage.

Izvod iz odluke VSRH Kž-rz-20/20 od 16.6.2021

6.2.26. Članak 514. stavak 3. ZKP/08

Kada je oštećenicima dosuđen imovinskopravni zahtjev, od okrivljenika nije moguće oduzeti kao imovinsku korist novac privremeno oduzeti od njega prilikom uhićenja zbog kaznenog djela počinjenog na štetu istih oštećenika, izuzev ako bi iznos imovinske koristi premašivao iznos dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva

„10. U pravu je osuđenik kada u zahtjevu za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude navodi da je pobijanom presudom na njegovu štetu povrijeđen kazneni zakon je mu se nije mogla oduzeti imovinska korist u iznosu od 17.200,00 eura, utvrditi da taj iznos u protuvrijednosti je imovina Republike Hrvatske te mu nalagati da taj iznos u roku od 15 dana plati pod prijetnjom ovrhe, jer je taj iznos već bio obuhvaćen u odluci kojom je prihvaćen imovinskopravni zahtjev oštećenika.

10.1. Naime, kada je sud prvog stupnja na temelju čl. 158. st. 2. ZKP/08-17 osuđenika presudio na plaćanje novčanih iznosa s osnova prihvaćenih imovinskopravnih zahtjeva koje su oštećene osobe postavile u ovom kaznenom postupku, a koji u zbroju višestruko prelaze iznos od 17.200,00 eura (cca 127.00,00 kn) koji je od osuđenika privremeno oduzet prilikom pretrage njegovog automobila 13. siječnja 2013., to se u smislu odredbe čl. 77. st. 2. KZ/11 ovaj iznos nije mogao oduzeti od osuđenika kao imovinska korist ostvarena predmetnim kaznenim djelima.

10.2. Imovinska korist koju je osuđenik ostvario je obuhvaćena u dosuđenim iznosima koje je osuđenik dužan platiti oštećenicima s osnove imovinskopravnih zahtjeva i ne može mu se još oduzimati kao imovinska korist jer ona nije veća od iznosa koji mora platiti oštećenicima.

10.3. Prema tome, kako je u odluci o oduzimanju imovinske koristi u pravomoćnoj presudi sud prekoračio ovlasti koje ima po zakonu u smislu odredbe čl. 469. toč. 5. ZKP/08-17, trebalo je prihvaćanjem osuđenikovog zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude ukinuti pravomoćnu presudu u odluci o

imovinskopravnom zahtjevu, s tim da će se s privremenom oduzetim novcem odlučiti u smislu odredbe čl. 181. st. 6. ZKP/08-19.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-19/20 od 28.4.2021.

**6.2.27. Članak 517. stavak 1. točka 2. u svezi s člankom 487.
stavak 1. ZKP/08**

Drugostupanjski sud svojom odlukom mora odgovoriti na žalbene prigovore stvarno i suštinski, pa nedostatak relevantnog obrazloženja takvu odluku čini arbitarnom zbog čega je kompromitirana pravičnost postupka.

„7. Nadalje, iz obrazloženja drugostupanjske presude (str. 2., odlomak 6 i 7) proizlazi da je drugostupanjski sud samo paušalno odgovorio na žalbene navode, uz općenite tvrdnje o pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja s upućivanjem žalitelja na razloge dane u obrazloženju presude prvostupanjskog suda. U pravu je stoga osuđenik da se tako dani razlozi mogu uklopiti u svaku drugostupanjsku odluku (uz odgovarajuću oznaku kaznenog djela) pa se stoga ne mogu smatrati dostatnim i relevantnim kako to zahtijeva odredba čl. 487. st. 1. ZKP/08. Drugim riječima, prema koncepciji drugostupanjske odluke ne može se zaključiti da su žalbeni prigovori stvarno i suštinski ocijenjeni pa nedostatak relevantnog obrazloženja takvu odluku čini arbitarnom zbog čega je također kompromitirana pravičnost postupka. Naime, drugostupanjski sud nije dužan obuhvatiti svaki pojedini navod žalitelja, već one bitne i važne za odluku, ali na način da se iz obrazloženja jasno može razaznati kako su u stvarnosti ocijenjena sva važna sporna pitanja žalbe.“

Izvod iz odluke VSRH III Kr-71/21 od 16.9.2021.

**6.2.28. Članak 517. stavak 1. točka 3. u vezi s člankom 476.
stavkom 1. ZKP/08.**

Drugostupanjski je sud počinio povredu odredaba žalbenog postupka u drugostupanjskom postupku iz članka 517. stavka 1. točke 3. u vezi s člankom

476. stavkom 1. ZKP/08. kada je preinačio prvostupanjsku presudu u odluci o kazni na način da je osuđenici, umjesto djelomične uvjetne osude, izrekao kaznu zatvora, a državni odvjetnik je prvostupanjsku presudu pobijao u odluci o kazni predlažući samo izricanje i novčane kazne kao sporedne.

„10.1. U pravu je osuđenica D. A. kada tvrdi da je u žalbenom postupku drugostupanjski sud prihvaćanjem žalbe državnog odvjetnika i preinačenjem prvostupanjske presude u odluci o kazni na način da je osuđenicu, umjesto djelomične uvjetne osude koja joj je bila izrečena prvostupanjskom presudom, osudio na bezuvjetnu kaznu zatvora, povrijedio zakon s obzirom da "u tom pravcu nije postojao prijedlog državnog odvjetnika". Iako osuđenica u zahtjevu smatra da je time ostvarena "povreda članka 468. st. 1. t. 10. ZKP", sadržajno se radi o povredi odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku iz članka 517. stavka 1. točke 3. u vezi s člankom 476. stavkom 1. ZKP/08.

10.2. Naime, sukladno odredbi članka 476. stavka 1. ZKP/08., drugostupanjski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i iz osnova iz kojih se pobija. U konkretnom slučaju državni odvjetnik je protiv prvostupanjske presude u odnosu na svih troje osuđenika podnio žalbu zbog odluke o kazni navodeći da je "u konkretnom slučaju s obzirom na opisane teške okolnosti počinjenja kaznenog djela, te posebno s obzirom na značajan stupanj koristoljublja kojim su se vodili, a na što je posve osnovano u osuđujućoj presudi ukazuje prvostupanjski sud, bilo nužno okrivljenicima izreći i sporednu novčanu kaznu kako bi učinak specijalne i generalne prevencije bio potpun, te kako bi postupanje prvostupanjskog suda bilo u skladu sa postojećom sudskom praksom". Zaključno, državni odvjetnik u žalbi ističe da "sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na sve utvrđene okolnosti i nije primijenio odredbe Kaznenog zakona o sporednoj novčanoj kazni, iako su za to postojali zakonski uvjeti" pa je stoga predložio drugostupanjskom судu da "pobijanu presudu preinači u dijelu u kojoj se odnosi na odluku o kaznenoj sankciji, odnosno da I-III okrivljeniku izrekne sporedne novčane kazne". Slijedom iznijetoga, iz sadržaja žalbe i žalbenog prijedloga proizlazi da državni odvjetnik žalbom nije pobijao odluku prvostupanjskog suda koja se odnosi na izricanje djelomične uvjetne osude osuđenicima, već samo okolnost što osuđenicima nije izrečena sporedna novčana kazna uz djelomičnu uvjetnu osudu.

10.3. S obzirom da je drugostupanjski sud preinačio pobijanu presudu u odluci o kazni na način da je umjesto po prvostupanjskom суду izrečene djelomične uvjetne osude svih troje osuđenika osudio na bezuvjetne kazne zatvora, iako u tom smjeru nije bila podnesena žalba državnog odvjetnika, drugostupanjski sud je, ispitujući presudu izvan žalbenih navoda državnog odvjetnika, osudom osuđenika na bezuvjetne kazne zatvora povrijedio odredbu članka 476. stavka 1. ZKP/08., a koja povreda je mogla utjecati na presudu, kako to s pravom ističe i osuđenica u zahtjevu.“

**6.2.29. Članak 543. stavak 1. točka 3. u svezi s člankom 540.
stavak 2. točka 2. ZKP/08**

Državnom odvjetniku nije zakonom isključena mogućnost da u optužnici kojom predlaže donošenje presude na temelju kaznenog naloga uz uvjetnu osudu u odnosu na kaznu zatvora, predloži i izricanje neke od posebnih obveza, iako se one ne spominju u članku 540. 2. ZKP/08 obzirom da se posebne obveze i ne mogu izreći samostalno već se izriču uz uvjetnu ili djelomičnu uvjetnu osudu odnosno uvjetni otpust.

„7.1. Iz zakonske odredbe čl. 56. st. 1. i 4. KZ/11. jasno proizlazi da je uvjetna osuda vrsta sankcije koja prepostavlja osudu na kaznu zatvora koja se neće izvršiti ako počinitelj u vremenu provjeravanja „ne počini novo kazneno djelo i ispunii određene mu obveze.“ Prema katalogu posebnih obveza iz čl. 62. KZ/11. razvidno je da se dio (obveze iz st. 1.) odnosi na obveze kojima je svrha popravak, naknada štete dok ostale (st. 2.) imaju specijalno preventivnu svrhu.

7.2. Svrha je uvjetne osude potaknuti počinitelja kaznenog djela na društveno prihvatljivo ponašanje, koje, među ostalim, podrazumijeva i spremnost na reparaciju štete prouzročene kaznenim djelom, dok je svrha izdavanja kaznenog naloga brzo, ekonomično i učinkovito vođenje postupka koje ima odraza i na učinkovitu zaštitu interesa oštećenika (čl. 540. st. 4. ZKP/08., odlučivanje o imovinskopopravnom zahtjevu).

7.4. Također treba imati na umu da posebne obveze ne mogu egzistirati kao samostalna sankcija već se izriču uz uvjetnu osudu (čl. 56. st. 4. KZ/11.), djelomičnu uvjetnu osudu (čl. 57. st. 6. KZ/11.) ili uvjetni otpust (čl. 60. st. 2. KZ/11.).

8. Stoga, kada je državni odvjetnik u zahtjevu za izdavanje kaznenog naloga uz uvjetnu osudu zatražio izricanje posebne obveze iz čl. 62. st. 1. toč. 1. KZ/11., koja je zakonskim izričajem i smislom uključena u spomenutu sankciju, nije zatražio izricanje kazne ili mjere koje po zakonu nije dopušteno.“

6.2.30. Članak 557. stavak. 1. ZKP/08

Bez prijedloga ovlaštenog tužitelja nije moguće oduzeti imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom od druge osobe na koju bi ta korist bila prenesena.

„U odnosu na ostale žalbene tvrdnje državnog odvjetnika treba istaknuti da je člankom 557. stavkom 1. ZKP/08-17 (koji se sada primjenjuje u postupku oduzimanja imovinske koristi), propisano da se postupak za oduzimanje predmeta i imovinske koristi provodi na prijedlog ovlaštenog tužitelja, dok je stavkom 2. istog članka propisano da će sud i bez prijedloga ovlaštenog tužitelja od optuženika oduzeti onu imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom koja je sadržana u opisu kaznenog djela iz optužbe.

Budući da državni odvjetnik u svom prijedlogu za oduzimanje imovinske koristi nije predložio oduzimanje koristi iz točke 2. izreke prvostupanske presude od druge osobe, nema niti uvjeta za oduzimanje te koristi iz imovine druge osobe. Također, suprotno žalbenom upiranju državnog odvjetnika na članak 77. KZ/11; prvostupanski sud nije mogao niti primjenom navedenog članka oduzeti imovinsku korist jer, kao što je navedeno, imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom sud može bez prijedloga državnog odvjetnika oduzeti samo od optuženika, ako je takva korist opisana u činjeničnom opisu, pri čemu je od osobe na koju je ta korist prenesena, iako nije stečena u dobroj vjeri, sve i da je to opisano u činjeničnom opisu, sud ne može oduzeti bez prijedloga državnog odvjetnika.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-Us-113/2020 od 16.3.2021.

6.2.31. Članak 557. stavak 1. i članak 557.a ZKP

Osiguranje oduzimanja imovinske koristi od druge osobe (osobe na koju je ta korist prenesena) moguće je nakon podizanja optužnice samo ako je u samoj optužnici sadržan prijedlog za oduzimanje imovinske koristi, neovisno o tome što je to osiguranje bilo moguće prije podizanja optužnice odlukom suda o posebnom prijedlogu državnog odvjetnika.

„Naime, imajući na umu naprijed citirane odredbe članka 77. stavka 1. i članka 560. stavka 1. ZKP/08., nedvojbeno je da se imovinska korist pribavljenia kaznenim djelom osim od počinitelja kaznenog djela, uz ispunjenje određenih uvjeta, može oduzeti i od druge osobe kod koje se ona nalazi odnosno na koju je ta korist prenesena, kao i da se njezino oduzimanje od te druge osobe može osigurati privremenom mje-

rom koja se određuje prema toj drugoj osobi odnosno njenoj imovini. Takvu privremenu mjeru osiguranja i prema drugoj osobi moguće je, s obzirom na odredbu članka 557.a stavka 1. ZKP/08., predložiti i odrediti i prije pokretanja kaznenog postupka.

Pri tome je jasno da u prethodnom postupku do podizanja optužnice državni odvjetnik ne može predložiti oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom (niti od okrivljenika niti od druge osobe) jer se u tom stadiju postupka još ne odlučuje o počinjenju kaznenog djela pa niti o oduzimanju imovinske koristi ostvarene tim djelom. Zbog toga prijedlog za oduzimanje imovinske koristi u tom stadiju postupka niti ne može biti prepostavka određivanja privremenih mjera osiguranja oduzimanja te koristi.

Međutim, podizanjem optužnice postupak prelazi u novi stadij u kojem državni odvjetnik optužnim aktom određuje predmet raspravljanja kao i mogući doseg presude, ne samo u odnosu na krivnju optužene osobe, nego i u odnosu na mogućnost oduzimanja imovinske koristi te opseg takvog oduzimanja.

Prema odredbi članka 557. stavka 1. ZKP/08., postupak za oduzimanje imovinske koristi provodi se (samo) na prijedlog ovlaštenog tužitelja, a stavkom 2. članka 557. ZKP/08. propisana je iznimka, odnosno ovlast i obveza suda da i bez prijedloga ovlaštenog tužitelja oduzme od optuženika onu imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom koja je sadržana u opisu kaznenog djela iz optužnice. Iz ove odredbe nedvojbeno proizlazi da je oduzimanje takve imovinske koristi bez prijedloga ovlaštenog tužitelja moguće samo od optuženika, a ne i od druge osobe.

Odredbom stavka 4. članka 558. ZKP/08. izrijekom su propisana prava druge osobe od koje je državni odvjetnik predložio oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a na koju je, prema tvrdnjama državnog odvjetnika, ta korist prenesena. Stavkom 3. istog članka propisana je obveza suda da tu drugu osobu pozove na sjednicu optužnog vijeća, pripremno ročište i raspravu te da je ispita na raspravi, i to nakon okrivljenika koji se očitovao da ne osporava osnovanost optužbe, a inače na početku dokaznog postupka.

S obzirom na citiranu odredbu članka 557. stavka 1. ZKP/08., a imajući na umu i navedene odredbe članka 558. ZKP/08., treba zaključiti da je, nakon podizanja optužnice, prepostavka bilo kakvog postupanja prema drugoj osobi koje ima cilj oduzimanje od nje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom koja bi na nju bila prenesena – a to uključuje i određivanje ili produljenje privremenih mjera osiguranja oduzimanja od nje te imovinske koristi – postojanje prijedloga državnog odvjetnika za oduzimanje od te druge osobe takve imovinske koristi.

U protivnom bi ta druga osoba u ovom stadiju postupka, ako državni odvjetnik nije predložio oduzimanje od nje imovinske koristi, bila uskraćena u korištenju ovlasti propisanih stavkom 4. članka 558. ZKP/08.

U kontekstu naprijed navedenog, treba ukazati da se ovaj kazneni postupak nalazi u stadiju nakon podignute optužnice. Naime, optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku okrivljeni Goran Prgin osnovano se sumnjiči zbog počinjenja dva kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju te jednog kaznenog djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju u poticanju, a okrivljenici Ivo Šinko, Ivana Horvat Prgin i Roko Vuletić zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti svaki.

Međutim, državni odvjetnik u optužnici, pored prijedloga da se na temelju članka 557.a stavka 1. točaka a) i e) ZKP/08. produlje privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi, nije, u skladu s člankom 77. stavkom 1. KZ/11. i člankom 560. stavkom 1. i 2. ZKP/08., podnio prijedlog da se od imenovanih okrivljenika kao niti od drugih osoba na koje je prenesena imovinska korist, ista oduzme.

S obzirom na ranije navedeno, a budući da ovlašteni tužitelj nije predložio oduzimanje imovinske koristi od drugih osoba na koju je prenesena imovinska korist Katice Prgin, Maje Slivnjak i Vita Prgina niti je pribavljanje te koristi sadržano u činjeničnom opisu inkriminiranih radnji iz terećenih kaznenih djela, u odnosu na te osobe nema zakonskih uvjeta za primjenu privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi.

Stoga je pobijanim rješenjem na štetu drugih osoba na koje je prenesena imovinska korist Katice Prgin, Maje Slivnjak i Vita Prgina počinjena povreda kaznenog zakona iz članka 469. točke 5. ZKP/08., na koju drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, uslijed čega je pobijano rješenje u tom dijelu, na temelju članka 494. stavka 3. točke 3. i članka 494. stavka 4. ZKP/08., trebalo preinaciti te u odnosu na te osobe ukinuti privremene mjere osiguranja imovinske koristi kao i do sada provedene radnje. Uslijed takve odluke, žalbe drugih osoba na koje je prenesena imovinska korist Katice Prgin, Maje Slivnjak i Vita Prgina postale su bespredmetne.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-671/20 Od 17.2.2021.

6.3. ZAKON O SUDOVIMA ZA MLADEŽ

6.3.1. Članak 54. Stavak 1 ZSM i članak 62. Stavak 2 ZKP/08

Nije uvjet zakonitosti dokaza – ispitivanja okrivljenika odsustvo branitelja, ako se ispituje osumnjičenik koji je jedno kazneno djelo počinio kao maloljetnik, a drugo kazneno djelo za koje ga se ispituje kao mlađi punoljetnik, jer se jedin-

stveni postupak provodi prema odredbama ZKP-a (članak 62. st. 1. ZSM), a tada nazočnost branitelja njegovom prvom ispitivanju (koja bi u postupku prema maloljetniku proizlazila iz odredbe članka 54. st. 1. ZSZ-a) nije obvezna.

„Protivno tim navodima žalbe, netom citirane odredbe ZSM-a, sukladno kojima maloljetnik, odnosno počinitelj djela koji u vrijeme postupka nije navršio 21 godinu života, mora imati branitelja od prve radnje poduzete zbog postojanja osnova sumnje da je počinio kazneno djelo, primjenjuju se prema osobi koja je kazneno djelo počinila kao maloljetnik. U ovom kaznenom postupku okrivljenik je osnovano sumnjiv da je kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina iz članka 158. stavka 1. KZ/11. počinio kao maloljetnik, dok da je u vrijeme počinjenja kaznenog djela iskorištavanja djece za pornografiju iz članka 163. stavka 2. KZ/11. bio mlađi punoljetnik. Na stavno tome, okrivljenik potpuno ispušta iz vida odredbu članka 62. stavka 1. ZSM-a sukladno kojoj će se prema osobi koja je počinila neko kazneno djelo kao maloljetnik, a neko kao mlađi punoljetnik, što je, dakle, ovdje slučaj, provesti jedinstveni postupak prema odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Stoga, razmatrajući sve ranije navedeno, a s obzirom na to da se ne radi o kaznenim djelima iz nadležnosti županijskog suda (kada bi sukladno čl. 66. stavku 1. točki 2. ZKP/08. okrivljenik morao imati branitelja od prvog ispitivanja), osnovano pravostupanjski sud zaključuje da nazočnost branitelja pri prvom ispitivanju osumnjičenika Davida Draškovića provedenom 1. prosinca 2021., nije bila obvezna. Pri tome, kako to, nadalje, pravilno utvrđuje pravostupanjski sud, uvidom u sporni zapisnik, jasno proizlazi da je osumnjičenik, poučen o pravu na branitelja sukladno članku 273. stavku 2. te članku 65. stavku 2. ZKP/08., izričito naveo da branitelja u ovoj fazi postupka neće angažirati, a poučen sukladno članku 72. stavku 2. točki 4. ZKP/08., izjavio da prilikom prvog ispitivanja ne želi imati branitelja na teret proračunskih sredstava.

Slijedom svega izloženog, nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je njegovo prvo ispitivanje kod općinskog državnog odvjetnika u Rijeci, uslijed činjenice što istom nije bio prisutan branitelj, nezakonito pa da stoga osporavani zapisnik predstavlja nezakoniti dokaz koji je potrebno izdvojiti iz spisa predmeta. Osim toga, promašena je tvrdnja žalitelja da se u konkretnom slučaju ne primjenjuje odredba članka 107. ZSM-a, jer da kazneni postupak u trenutku provođenja prvog ispitivanja osumnjičenika, još nije bio započeo. Naime, citirana odredba propisuje da se kazneni postupak prema mlađem punoljetniku, kao takav, provodi prema odredbama Zakona o kaznenom postupku, s time da ukoliko počinitelj djela u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i tri godine života, odgovarajuće će se primjenjivati konkretno naznačene odredbe ZSM-a, među kojima nije i ona iz članka 54. ZSM-a koja propisuje obveznu prisutnost branitelja od prve radnje poduzete zbog postojanja osnovane sumnje da je maloljetnik počinio kazneno djelo.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-69/2021 od 4.3.2021.

6.4. ZAKON O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ POMOĆI

6.4.1. ZOMP-o

Kad država moliteljica odustane od zamolbe za izručenje izručenika, postupak izručenja treba obustaviti.

„4. U tijeku postupanja po članku 55. stavku 1. ZOMP-a Županijski sud u Rijeci dostavio je dopis od 6. kolovoza 2021. broj Kv II 10/2018. kojim obaveštavaju ovaj sud da su putem Ministarstva pravosuđa i uprave zaprimili dopis Ministarstva vanjskih i europskih poslova od 22. srpnja 2021. s pratećom dokumentacijom iz koje proizlazi da je Hašemitska Kraljevina Jordan odustala od zamolbe od 31. prosinca 2018. broj 3041/2015. za izručenje izručenika Abdula Almote Atfa radi izvršenja kazni izrečenih gore navedenim presudama, a što potvrđuje i dostavljena dokumentacija.

5. S obzirom da u ovoj procesnoj situaciji više ne postoji zamolba Hašemitske Kraljevine Jordan za izručenje navedenog izručenika, a u povodu koje je ovaj postupak izručenja i bio pokrenut, budući da je država moliteljica odustala od zamolbe za izručenje, trebalo je obustaviti postupak izručenja te odlučiti kao u izreci ovog rješenja.“

Izvod iz odluke VSRH II-8 Kr- 4/2021 od 19.8.2021.

6.4.2. ZOMP-o i članak 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08

U izreci odluke o izručenju potrebno je navesti pravni akt države moliteljice na temelju kojeg se izručenje traži kako bi se znalo za koji događaj se izručenik traži i za koje kazneno djelo su ispunjene zakonske prepostavke za izručenje.

Također, u obrazloženju rješenja potrebno je navesti činjenični opisa kaznenog djela zbog kojeg se izručenje traži (koji nije obvezan sastojak izreke rješenja) kako bi bila moguća provjera navoda prvostupanjskog suda o mjestu počinjenja kaznenog djela, postojanju obostrane kažnjivosti, nastupu zastare te drugim prepostavkama propisanima odredbama ZOMP-a, a sve radi mogućnosti ocjene postoje li zapreke za izručenje.

„1. Prvostupanjskim rješenjem Županijskog suda u Zagrebu, pod točkom I. izreke utvrđeno je da je udovoljeno zakonskim prepostavkama za izručenje iz članaka 33. i 34. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima („Narodne novine“ broj 178/04. – dalje: ZOMP) te je odobreno izručenje Lorenta Seljimija Republici Sjevernoj Makedoniji radi vođenja kaznenog postupka zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet narkotičkih droga, psihotropnih supstanci i prekursora po članku 215. stavku 3. v.v. stavku 1. Kaznenog zakona Republike Sjeverne Makedonije. Pod točkom II. izreke, na temelju članka 37. ZOMP-a, određeno je da se Lorent Seljimi ne može kazneno progoniti, kazniti ili izručiti trećoj državi zbog određenog djela počinjenog prije izručenja, a u odnosu na koje djelo nije odobreno izručenje, ne može se ograničiti u njegovim osobnim pravima iz razloga koji nije nastao u vezi s izručenjem te da se ne može izvesti pred izvanredni sud.

2. Protiv tog rješenja žalbu je podnio izručenik po branitelju, odvjetniku Čedi Prodanoviću, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene odredaba ZOMP-a, s prijedlogom da Vrhovni sud Republike Hrvatske ukine pobijano rješenje i predmet vrati prvostupanjskom суду na ponovno odlučivanje, odnosno podredno preinači pobijano rješenje na način da odbije zamolbu za izručenje Republike Sjeverne Makedonije.

3. Spis je, u skladu s odredbom članka 495. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. - dalje: ZKP/08.) u vezi s člankom 474. stavkom 1. ZKP/08., a koji se u ovom postupku primjenjuje prema odredbi članka 81. ZOMP-a, dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

4. Žalba je osnovana.

5. U pravu je izručenik kada u žalbi ističe da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. jer je izreka nerazumljiva, a pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

5.1. Naime, u izreci pod točkom I. pobijanog rješenja navodi se da je udovoljeno zakonskim prepostavkama za izručenje Lorenta Seljimija (s osobnim podacima) Republici Sjevernoj Makedoniji, radi vođenja kaznenog postupka zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet narkotičkih droga, psihotropnih supstanci i prekursora po članku 215. stavku 3. v.v. stavku 1. Kaznenog zakona Republike Sjeverne Makedonije.

5.2. Tako koncipiranim izrekom, prvostupanjski je sud propustio nавести na temelju koje odluke države moliteljice se traži izručenje žalitelja. Ovaj propust nije samo formalnopravne naravi, jer da bi se sa sigurnošću moglo utvrditi za koji događaj se izručenik traži u Republici Sjevernoj Makedoniji i za koje kazneno djelo su ispunjene za-

konske prepostavke za izručenje, u izreci je potrebno navesti pravni akt države moliteljice na temelju kojeg se izručenje traži.

5.3. Osim toga, određenost kaznenog djela je itekako odlučna zbog poštivanja načela specijaliteta iz članka 37. ZOMP-a i članka 22. Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Sjeverne Makedonije o izručenju od 4. listopada 2012. („Narodne novine“ broj 8/12., dalje: Ugovor), zatim zbog ocjene radi li se o djelu koje je kažnjivo i prema domaćem pravu sukladno odredbi članka 34. ZOMP-a i članka 11. tog Ugovora, kao i ocjene postoje li eventualne zapreke za izručenje (zastara, ne bis in idem i druge). Stoga je u pravu žalitelj da je izreka pobijanog rješenja nerazumljiva, jer ne sadrži taj bitan element kojim se može individualizirati kazneno djelo za koje se utvrđuje da su ispunjene prepostavke za izručenje.

6. Nadalje, u šturom obrazloženju pobijanog rješenja koje ne sadrži niti naznaku činjeničnog opisa kaznenog djela zbog kojeg se izručenje traži, samo se utvrđuje da su ostvarene prepostavke za izručenje, jer da kaznena djela nisu počinjena na području Republike Hrvatske, a da je uvidom u izvod iz Krivičnog zakonika Republike Sjeverne Makedonije utvrđeno da kazneno djelo iz članka 215. stavak 3. vv stavak 1. tog Zakonika po svom kaznenom opisu odgovara kaznenom djelu iz članka 190. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18. i 126/19.), čime su ostvarena bitna obilježja i po zakonu države moliteljice i po domaćem zakonu te da nije nastupila zastara.

6.1. Iako činjenični opis kaznenog djela zbog kojeg se izručenje traži doista nije obvezan sastojak izreke rješenja, izostanak tog opisa u obrazloženju pobijanog rješenja onemogućuje provjeru navoda prvostupanjskog suda o mjestu počinjenja kaznenog djela, postojanju obostrane kažnjivosti, nastupu zastare te drugim prepostavkama propisanim odredbama ZOMP-a, a to je nužno za ocjenu postoje li zapreke za izručenje. Budući da pobijano rješenje ne sadrži razloge o tim odlučnim činjenicama, kako to s pravom tvrdi žalitelj, nije moguće provjeriti paušalne navode prvostupanjskog suda o ispunjenju zakonskih prepostavki, odnosno nepostojanju smetnji za izručenje.

7. Nadalje, manjkavost pobijanog rješenja očituje se i u propustu prvostupanjskog suda da navede dokaze iz kojih proizlazi osnovana sumnja o počinjenju kaznenog djela zbog kojeg se traži izručenje.

7.1. Naime, prvostupanjski sud paušalno navodi da dokumentacija dostavljena uz zamolbu države moliteljice pruža dovoljno dokaza za osnovanu sumnju da je žalitelj počinio kazneno djelo zbog koje izručenje traži, ne precizirajući pritom o kojim se to konkretno dokazima radi. Budući da pobijano rješenje ne sadrži razloge o tim odlučnim činjenicama, neovisno o tome što se u rješenju o pritvoru od 22. prosinca 2020. (list 109), dostavljenom uz zamolbu za izručenje Republike Sjeverne Makedonije, navode dokazi (fotodokumentacija, potvrda o privremenom oduzimanju, ugovor o poslovnoj suradnji, ugovor o privatnom osiguranju i drugi) koji govore u prilog postojanju osno-

vane sumnje, u pravu je žalitelj kada tvrdi da je i u tom dijelu ostvarena citirana postupovna povreda zbog koje se pobijano rješenje ne može ispitati. Takvo stajalište proizlazi i iz standarda izraženih u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske (broj U-III-1308/2019. od 10. ožujka 2020.), koju je žalitelj priložio uz žalbu.

8. Prema tome, trebalo je prihvatići žalbu izručenika, ukinuti prvostupansko rješenje i predmet uputiti tom sudu na ponovno odlučivanje.

9. U ponovljenom će postupku prvostupanski sud, imajući na umu nedostatke na koje je upozoren ovim rješenjem, ako utvrdi da su ispunjene prepostavke za izručenje, u izreci rješenja naznačiti pravni akt na temelju kojeg je zatraženo izručenje, a u obrazloženju tog rješenja izložit će bitna obilježja kaznenog djela iz kojih se može utvrditi radi li se o kaznenom djelu koje je kažnjivo i po domaćem pravu, da nije nastupila zastara, navest će dokaze koji upućuju na postojanje osnovane sumnje te obrazložiti nepostojanje i drugih zakonskih zapreka za izručenje, o čemu će navesti valjane i dostatne razloge.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-124/2021 od 19.8.2021.

6.4.3. Članak 4. ZOMP-o

Kada postoji značajan i predvidljiv rizik da izručeniku u državi moliteljici bude izrečena smrtna kazna, sud će odbiti izručenje jer bi njegovim izručenjem došlo do povrede članka 2. i članka 3. (Europske) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10, dalje: Konvencija) koja zabranjuje smrtnu kaznu, mučenje te nečovječno i ponižavajuće postupanje.

„11. Povrh navedenog, a imajući u vidu činjenicu da je za kazneno djelo namjerne ozljede iz članka 234. KZNPK zapriječena kazna od minimalno tri godine zatvora do smrte kazne, ispravan je stav suda prvog stupnja kako bi odobravanjem izručenja zbog ovog kaznenog djela izručenika Haigena Huang Narodnoj Republici Kini došlo do povrede članka 2. i članka 3. (Europske) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 - dalje: Konvencija) koja zabranjuje smrtnu kaznu, mučenje te nečovječno i ponižavajuće postupanje jer postoji značajan i predvidljiv rizik da izručeniku bude izrečena smrtna kazna ako bude izručen u Narodnu Republiku Kinu.

12. Slijedom iznijetoga, i prema stavu ovog drugostupanskog suda, ispunjene su zakonske prepostavke iz članka 35. stavka 1. točaka 3., 4. i 7. ZOMPO za odbijanje izručenja Haigena Huang Narodnoj Republici Kini, tim više što bi izručenje

(za kazneno djelo namjerne ozljede iz članka 234. KZNRK za koje je predviđena i smrtna kazna) bilo protivno odredbama članka 2. i 3. Konvencije te međunarodnom pravu iz prakse Europskog suda za ljudska prava pa je odlučeno kao u izreci, sukladno odredbi članka 55. stavka 1. ZOMPO.“

Izvod iz odluke VSRH II-8 Kr-10/2021 od 23.11.2021.

6.4.4. Članak 35. ZOMP-o

Okolnost je li osuđenik osobno primio poziv za izvršenje kazne zatvora izrečene u stranoj državi nije od značaja za zakonitost odluke kojom je utvrđeno da je udovoljeno zakonskim pretpostavkama za njegovo izručenje, jer ta okolnost nije predviđena kao razlog zbog kojeg bi zahtjev za izručenje trebalo odbiti.

„7. Nije u pravu izručenik kada dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja, držeći da nisu ispunjene pretpostavke za njegovo izručenje Republici Srbiji. Tvrdi da, iako je upoznat sa presudom Višeg suda u Beogradu SPK.br. 95/19, 17 K.br.229/19 od 8. srpnja 2019., nije primio poziv za izvršenje kazne zatvora u trajanju četiri godine i devet mjeseci koja mu je tom presudom izrečena, pa da stoga ne može biti izručen Republici Srbiji.

8. Međutim, suprotno žalbenim tvrdnjama izručenika, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio kako su ispunjene sve zakonske pretpostavke iz članka 33. i 34. ZOMPO za izručenje stranca radi izvršenja kazne zatvora, te da nema zapreka za njegovo izručenje sukladno odredbi članka 35. stavka 1. ZOMPO. Pri tome, okolnost je li izručenik osobno primio poziv za izvršenje kazne zatvora, nije od značaja za zakonitost i pravilnost odluke iz točke I. izreke pobijanog rješenja, jer ta okolnost nije predviđena kao razlog zbog kojeg bi zahtjev za izručenje trebalo odbiti.

9. Stoga žalba izručenika nije osnovana.“

Izvod iz odluke VSRH I Kž-126/2021 od 31.8.2021.

6.5. PREKRŠAJNI ZAKON

6.5.1. Članak 76.a stavak 5. Prekršajnog zakona

Sudovi su, unatoč propisanom obveznom oduzimanju predmeta, dužni u svakom pojedinom postupku u slučaju počinjenja djela prekršaja procjenjivati razmjernost odnosa između prekršajne sankcije te posebne mjere oduzimanja predmeta koje su propisane domaćim zakonodavstvom i zaštite prava okriviljenice na mirno uživanje vlasništva, sukladno odredbama Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

- „1. Pravomoćnim prekršajnim nalogom Općinskog suda u Virovitici, Prekršajnog odjela od 18. siječnja 2021. broj Pp-86/2021-3, okriviljenica Vera Rešić proglašena je krijom zbog prekršaja iz članka 11. stavka 4.ZNPOG, kažnjivog po članku 70. stavku 1. točki 1.ZNPOG te zbog prekršaja iz članka 30. stavka 3.ZNPOG, kažnjivog po članku 70. stavku 1. točki 7.ZNPOG te joj je nakon utvrđivanja pojedinačnih novčanih kazni za svaki taj prekršaj izrečena ukupna novčana kazna od 8.700,00 kuna.
2. Na temelju članka 76.a PZ određeno je vraćanje privremeno oduzetih predmeta okriviljenici i to, puška sa užljeblijenim cijevima call. 223 marke „Interarms“, ser.br. 15613, metak call. 300 Winchester - 6 kom., metak call. 9 mm dugi – 32 kom., metak sačma call. 12 -146 kom., metak call. 22 – 12 kom., metak call. 7,62x39 – 139 kom., metak call. 7,62 mm – 59 kom., metak call. 7,57 – 2 kom., metak za pištolj nepoznatog kalibra – 4 kom., prigušivač pucnja za pušku, ser. broj. 15613 dužine 36 cm, promjera 5,5 cm, crne boje, prema potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta Policijske uprave virovitičko-podravske, Službe kriminalističke policije, serijski broj: 00025754 od 7. siječnja 2021.

3. Na temelju članka 138. i članka 139. PZ odlučeno je da je okriviljenica dužna na ime troškova prekršajnog postupka platiti paušalni iznos od 100,00 kuna u korist Državnog proračuna u roku od 30 dana od dana pravomoćnosti prekršajnog naloga, jer će se isti u protivnom, sukladno članku 34. stavku 1. PZ, naplatiti prisilnim putem.
4. Protiv dijela rješenja o vraćanju predmeta državni odvjetnik je podnio zahtjev za zaštitu zakonitosti zbog povrede zakona u članku 196. stavku 1. točki 4. u vezi s člankom 76.a Prekršajnog zakona („Narodne novine“ broj 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17. i 118/18. - dalje: PZ) i člankom 70. stavkom 2.ZNPOG s prijedlogom da se zah-

tjev prihvati i utvrdi da je tim dijelom rješenja u korist okrivljenice povrijeđen zakon u navedenim zakonskim odredbama.

5. Zahtjev za zaštitu zakonitosti nije osnovan.

6.1. Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske u zahtjevu za zaštitu zakonitosti navodi da je, vraćajući okrivljenici privremeno oduzeto oružje i streljivo sukladno članku 76.a PZ, sud primijenio propis koji se ne može primijeniti, s obzirom na to da je člankom 70. stavkom 2. ZNPOG propisano da će se oružje, streljivo i barut iz stavka 1. istog članka oduzeti, dakle, kod utvrđenog prekršaja iz članka 70. stavka 1. ZNPOG propisano je obvezno oduzimanje predmeta koji su predmet počinjenja prekršaja.

6.2. U pravu je državni odvjetnik kada u zahtjevu tvrdi da je okrivljenica Vera Reščić proglašena krivom da je počinila prekršaj iz članka 11. stavka 4. ZNPOG, kažnjiv po članku 70. stavku 1. točki 1. ZNPOG te prekršaj iz članka 30. stavka 3. ZNPOG, kažnjiv po članku 70. stavku 1. točki 7. ZNPOG, odnosno da je bez odobrenja nadležnog tijela za nabavu vatrengog oružja kategorije „B“ posjedovala pušku s užlijebljrenom cijevi te bez važećeg oružnog lista ili važećeg odobrenja za nabavu oružja ili europske oružne propusnice ili druge isprave o oružju izdane na temelju međunarodnih ugovora, posjedovala streljivo te da je stavkom 2 članka 70. ZNPOG propisano da će se oružje, streljivo i barut iz stavka 1. istog članka oduzeti. Međutim, prema praksi, kako Europskog suda za ljudska prava (Gabrić protiv Hrvatske, zahtjev br. 9702/04., presuda od 5. veljače. 2009.; Boljević protiv Hrvatske, zahtjev br. 43492/11., presuda od 31. siječnja 2017.; Tilocca protiv Hrvatske, zahtjev br. 40559/12., presuda od 5. travnja 2018. i Dagostin protiv Hrvatske, zahtjev br. 67644/12., odluka od 15. listopada 2017.), a na koju se poziva i Prekršajni odjel Općinskog suda u Virovitici u prekršajnom nalogu kojim je okrivljenici vraćeno privremeno oduzeto oružje, tako i Ustavnog suda Republike Hrvatske (U-III 5501/2013. od 29. ožujka 2018., U-III 5208/2013 od 23. travnja 2018. i U-III 2313/2016. od 22. svibnja 2019.), sudovi su, unatoč propisanom obveznom oduzimanju predmeta, dužni u svakome pojedinom postupku procjenjivati razmjernost odnosa između prekršajne sankcije te posebne mjere oduzimanja predmeta koje su propisane domaćim zakonodavstvom u slučaju počinjenja djela prekršaja i zaštite prava okrivljenice na mirno uživanje vlasništva, sukladno odredbama Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Budući da je prvostupanjski sud to učinio u prekršajnom nalogu, odlučivši okrivljenici vratiti privremeno oduzeto oružje i streljivo koje je predmet počinjenog prekršaja, smatrajući da je dodatna mjeru uz novčanu kaznu nerazmjerna i predstavlja prekomjeran teret za okrivljenicu, to prekršajnim nalogom nije povrijeđena niti jedna, bilo zakonska, bilo konvencijska odredba.“

Izvod iz odluke VSRH Kzz-24/2021 od 7.9.2021.

**7. ANALIZA NOVIH ODLUKA INTERESANTNIH ZA SUDSKU
PRAKSU TE RAZGOVOR SA POLAZNICIMA SEMINARA
O PROBLEMIMA U PRIMJENI ZAKONA NA KOJE SU
SAMI NAŠLI**